Eclipsreis 2013
OEGANDA

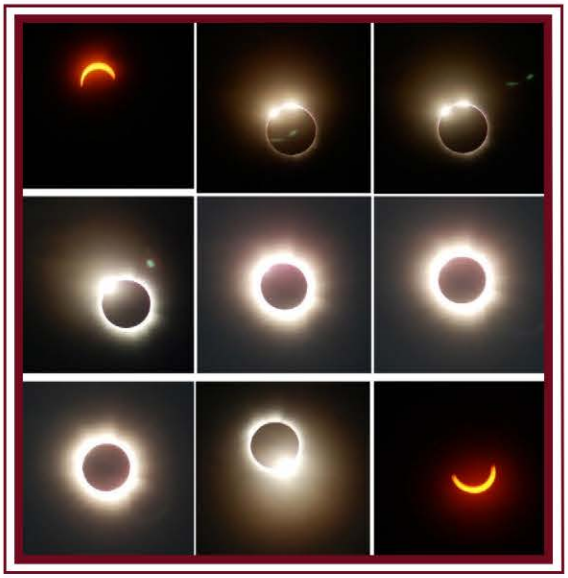

Realisatie: Freddy Hordies

OEGANDA 2013

Van 31 oktober tot 13 november 2013

Beste reisgenoten,

Hierna volgt een verslag van onze prachtige Astro-reis naar “de verborgen parel van Afrika”,
met als mogelijke toppers de totale zonsverduistering in Gulu, het waarnemen van Chimpansees in Kibale N.P., de boomklimmende leeuwen in Ishasha en de trekking naar de Gorilla's in Bwindi.
Een mooi programma met schitterende vooruitzichten...

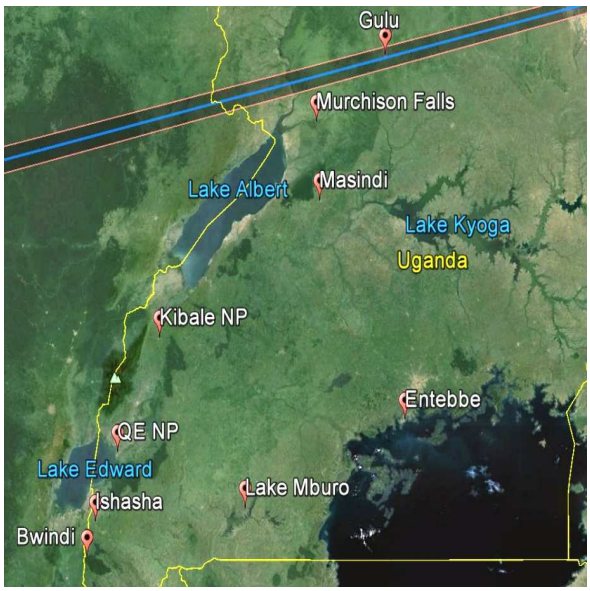

Dit bundeltje is geschreven vanuit het oogpunt van de Uranianen rond Hilde en Werner. Maar alle noemenswaardige avonturen en anekdoten die de Oegandagangers rond Carina en Rob hebben beleefd, zijn ook in dit verslag verwerkt.
Om het onderscheid tussen beide groepen duidelijk te maken, is er gewerkt met kleuren :

- De gemeenschappelijke avonturen staan in het zwart
- De unieke gebeurtenissen van groep A staan in het blauw
- De unieke gebeurtenissen van groep B staan in het groen

Dit boek is tot stand gekomen door het mixen van eigen notities met de verhalen van reiscollega's, teksten van Hilde en Werner en artikels geplukt van Internet. Mijn dank aan de fotoleveranciers voor de 4.227 foto's die ik heb mogen ontvangen.... Van beestjes waar toch geen (heel goede) foto beschikbaar was, ben ik dan op internet gaan surfen.
We hebben 33 soorten zoogdieren gezien, 117 soorten vogels en ook 8 verschillende amfibieën en 14 reptielen. Een nominatieve lijst van al deze diersoorten is terug te vinden vanaf blz. 107.

Tekstinfo:

Voor diersoorten worden, indien beschikbaar, de Nederlandse, Engelse en Latijnse namen weergegeven. Om de lopende tekst vlotter leesbaar te maken, worden de vertalingen van de namen van geobserveerde dieren maar één keer meegedeeld, en dit bij de eerste waarneming.

Het verslag staat vol met “Weetjes” en achtergrondinformatie over dieren, gebieden, historische en andere specifieke onderwerpen. Ze staan in *italic*, zodat ze gemakkelijk kunnen worden teruggevonden voor wie geboeid is door informatie die ter plekke niet voorhanden was, en overgeslagen door wie daar minder belangstelling voor heeft.

Varia:

E-mail adres van Werner: werner.hamelinck@astroreizen.be

Dit reisverslag zal ook te lezen zijn op de website www.freddyhordies.com samen met vele andere reisverslagen en talrijke foto's. Omwille van de publicatie op Internet zal in deze bundel geen lijst van deelnemers en e-mail adressen worden opgenomen om de privacy te garanderen.

Reisorganisatie:

De organisatie van deze eclips- en natuurexpeditie is verzekerd door Volkssterrenwacht Urania en Untamed Travelling www.astroreizen.be en www.untamedtravelling.com
Lokale verantwoordelijke: Joyce Janssen joyce.janssen@untamedtravelling.com
Lokale touroperator: Abeam Safaris
Reisleiders Urania: Werner Hamelinck / Rob Embrechts
De 41 reisgenoten zijn verdeeld in 2 groepen die hetzelfde traject zullen afleggen, maar deels in omgekeerde richting.
Groep A: 23 personen, 4 jeeps, o.l.v. Werner
Hoofdgids: Farouk
Chauffeurs/gidsen: Farouk – Ben – Mohamed – William
(Ben noemde zichzelf Big Ben en doopte zijn jeep nr. 2: Business Class)
Groep B: 18 personen, o.l.v. Rob
Hoofdgids: Emmanuel
Chauffeurs/gidsen: Emmanuel – Marka – Kamia

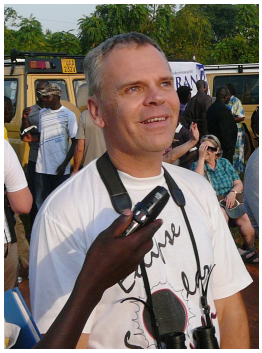

Reisplan Groep A:

Donderdag 31/10: vlucht Brussel – Amsterdam – Kigali – Entebbe
Vrijdag 1/11: Entebbe – Masindi 247 km
Zaterdag 2/11: Masindi – Murchison Falls N.P. - Masindi 281 km
Zondag 3/11: Masindi – Gulu 150 km
Maandag 4/11: Gulu – Masindi – Hoima – Kwenjojo – Fort Portal 458 km
Dinsdag 5/11: Fort Portal – Kibale N.P. - Chimpansee trekking – Fort Portal 82 km
Woensdag 6/11: Fort Portal – Mweya Queen Elizabeth N.P. 130 km
Donderdag 7/11: Queen Elizabeth N.P. en boottocht op Kazinga Channel 151 km
Vrijdag 8/11: Mweya – Ishasha Regio en Game Drives 264 km
Zaterdag 9/11: Ishasha – Bwindi 105 km
Zondag 10/11: Bwindi Gorilla trekking
Maandag 11/11: Bwindi – Lake Mburo 292 km
Dinsdag 12/11: Lake Mburo – Entebbe (airport) 302 km
Woensdag 13/11: aankomst in Brussel
In totaal zullen we 2462 km met de jeeps afleggen.

Reisplan Groep B:

Donderdag 31/10: vlucht Brussel – Amsterdam – Kigali – Entebbe
Vrijdag 1/11: Entebbe – Masindi
Zaterdag 2/11: Masindi – Murchison Falls N.P. - Masindi
Zondag 3/11: Masindi – Gulu
Maandag 4/11: Gulu – Lake Mburo
Dinsdag 5/11: Wandelsafari Lake Mburo - Bwindi
Woensdag 6/11: Bwindi Gorilla trekking
Donderdag 7/11: Bwindi - Queen Elizabeth N.P. Ishasha Regio
Vrijdag 8/11: Ishasha - Mweya - Queen Elizabeth N.P. en Game Drives
Zaterdag 9/11: Mweya - Queen Elizabeth N.P. en boottocht op Kazinga Channel
Zondag 10/11: Van Mweya naar Kibale N.P.
Maandag 11/11: Kibale N.P. - Chimpansee trekking en Bigodi Wetlands
Dinsdag 12/11: Kibale N.P. – Entebbe (airport)
Woensdag 13/11: aankomst in Brussel

Bezochte plaatsen:	Bijhorende hotels:
Entebbe	Imperial Golf View Hotel / Cassia Lodge
Masindi Murchison Falls N.P.	Masindi Hotel
Gulu Eclips day	Acholi Inn
Fort Portal Kibale N.P. Chimps trekking	Mountains of the Moon Hotel / Primate Lodge
Mweya Queen Elizabeth N.P.	Mweya Safari Lodge
Ishasha Regio Queen Elizabeth N.P.	Savannah Resort / Ishasha Wilderness Camp
Bwindi Gorilla trekking	Silverback Lodge / Gorilla Resort
Lake Mburo N.P.	Mihingo Lodge / Mantana Lux. Tented Camp

Korte inleiding over Oeganda (Wereldwijzergids / Paul De Waard)

Zover het oog reikt is de kleur overheersend groen. Het vele water doet eerder denken aan een uit de hand gelopen delta van een zeer vruchtbare rivier dan aan een land midden in de tropen, met onmetelijke droge savannes doorsneden door de evenaar.
Vruchtbaar is Oeganda zeker. Ik heb eens iemand horen beweren dat hij zijn wandelstok voor de deur in de grond gezet had en hem er de volgende ochtend niet meer uit kon krijgen vanwege de wortelkluit die in die nacht was ontstaan.

Aan weerszijden van de evenaar, met Tanzania, R.D. Congo, Zuid Soedan en Kenia als belangrijkste buren ligt Oeganda, met weinig platgetreden toeristische paden, te wachten op bewonderaars. Het land mag zich verheugen in een groeiende belangstelling van de toerist die ruimte en natuur zoekt. Degene die in een tropisch regenwoud op zoek gaat naar de met uitsterven bedreigde berggorilla's, degene die zich wil overgeven aan mijmeringen bij de oorsprong van de Nijl, komt zonder twijfel in Oeganda terecht.

Er is een overvloed aan wilde dieren, al zal de toerist tevergeefs zoeken naar uitgestrekte vlakten waarop, zover men kijken kan, het wild graast. Het wildleven is minder uitbundig dan in bijvoorbeeld Zuid-Afrika, Kenia of Tanzania. Het heeft enorm te lijden gehad tijdens het bewind van Idi Amin. Niettemin leven er miljoenen wilde dieren variërend van olifanten, giraffen en leeuwen tot duizenden nijlpaarden en krokodillen. Heel bijzonder zijn de al eerdergenoemde berggorilla's en de vele chimpansees. Het vogelleven is bijzonder rijk, er worden meer dan duizend vogelsoorten waargenomen.

Een beetje uitleg over het mooie en kleurrijke wapenschild van Oeganda.

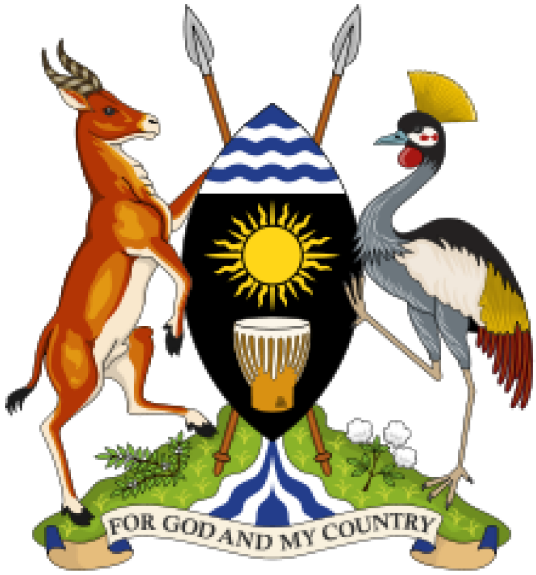

De groene achtergrond vertegenwoordigt het vruchtbare land, met koffie en katoen.
Het schild en de twee speren staan voor de bereidheid tot vechten voor de vrijheid.
Op het schild, van boven naar beneden, de golven van het Victoriameer, de zon en een Afrikaanse drum.
Onderaan, tussen koffie en katoen, is de Nijl te zien, met de delta in Egypte.
Op de flanken, een Oegandese kob en een grijze kroonkraanvogel.

Donderdag 31/10: Brussel – Amsterdam – Kigali – Entebbe
Overnachting in Imperial Golf View Hotel en Cassia Lodge in Kampala

03.45u – 04.00u Iedereen is ruim op tijd op de afspraak aan het bronzen standbeeld, al was dat niet evident voor Paula en Willem die vannacht hun taxi niet hebben zien opdagen!
Met een Fokker 70 vertrekken we om 06.28u, richting Amsterdam, waar we om 07.02u al landen.
Iets meer dan 3 uur later kunnen we inchecken bestemming Entebbe.
Onze Airbus 330/200 gaat 16 minuten lang taxiën... Om 10.56u stijgen we op. We krijgen mooie beelden te zien, zoals Keulen en de Rijn, Bolzano en de Zwitsers-Italiaanse Alpen, verder ook nog Venetië.
Na 6.831 km vliegen op een hoogte van 11.800m en een korte tussenlanding in Kigali, landen we in Entebbe om 22.18u, lokale tijd, zijnde 20.18u Belgische tijd.
Entebbe ligt aan het Victoriameer, op een hoogte van 1.139m.
Na het verkrijgen van een visum (50 US$) en een warm onthaal van Joyce, wordt de groep verdeeld over de 7 jeeps.

Om middernacht komen we aan in het Imperial Golf View Hotel, een traditioneel en comfortabel hotel in Entebbe. De verdeling van de kamers verloopt vlot. Een korte wandeling, rond 00.30u, om een beetje Entebbe's verse lucht te scheppen vóór het slapengaan, levert een eerste waarneming op, nl. een Afrikaanse huisgekko (Tropical House gecko - Hemidactylus mabouia).

Deze soort wordt ongeveer 12 centimeter lang inclusief staart. Hij leeft overal waar schuilplaatsen en voedsel aanwezig zijn, en is niet gebonden aan een specifieke habitat. De gekko wordt voornamelijk op muren, schuttingen, in huizen en onder omgevallen bomen gevonden. Hij klimt veel en rust meestal met de kop naar beneden.

De gekko komt oorspronkelijk voor in Afrika, in het tropische gedeelte onder de Saharawoestijn.
In het verleden is de soort uitgezet in onder andere Cuba, de Verenigde Staten en noordelijk Zuid-Amerika waar de hagedis nu een plaag vormt. Op het menu staan voornamelijk insecten, maar grotere prooien worden niet geschuwd en de gekko grijpt ook kleinere hagedissen. Hierdoor verdringt de gekko in de streken waar hij eigenlijk niet thuishoort inheemse reptielensoorten door ze op te eten of weg te concurreren.
De Afrikaanse huisgekko is watervlug en erg schuw. Bij de minste verstoring schiet hij snel in een spleet en deze soort kan het lichaam een beetje opblazen met lucht zodat het lichaam muurvast komt te zitten.
De vrouwtjes zoeken elkaar op voor de eierafzet, de grote nesten bestaande uit meerdere legsels worden soms onder stenen of houtstronken gevonden. Als de gekko wordt vastgepakt, worden gillende geluidjes geproduceerd die dienen ter afschrikking.

Vrijdag 1/11: Entebbe – Masindi 247 km
Overnachting in Masindi Hotel

Onze collega's van groep B logeren in de Cassia Lodge en maken een trip door de achterbuurt van Kampala. Deze lodge ligt boven op een heuvel, zodat ze 's morgens bij het ontbijt een wondermooi uitzicht hebben op het Victoriameer. Genieten vanaf de eerste dag!
We staan op om 06.30u en we doen al onze eerste waarneming van de dag: er zit een grote Toekan in de boom aan de ingang van het hotel. Onze waarnemingsgeest is nog niet goed opgewarmd: we slagen er niet in te weten over welke vogel het gaat...
Al de bagage in de Jeeps krijgen is niet evident, er komt heel wat duwwerk bij kijken.

Via Kampala en Nakasongola zullen we in de loop van de namiddag Masindi bereiken.
Onze eerste stop is bij het kantoor van onze lokale reisagent, Abeam Safaris, waar we mooie fruitmanden krijgen die over de 7 jeeps worden verdeeld.
De 2de stop is in een commercieel centrum, een Mall, waar geld kan worden gewisseld.
We zien er onze eerste roofvogel, met name de Zwarte wouw (Yellow-billed Kite – Milvus migrans), die tot 24 jaar oud kan worden. Het is een aaseter die broedt in Zuid-Europa en hier komt overwinteren.
In de steden en grotere dorpen zien we heel veel “bodaboda's”.
Bodaboda betekent fietstaxi in Oost-Afrika. Eigenlijk is het een gewone fiets geïmporteerd vanuit China waarop een extra zitje op de bagagedrager is geplaatst. Vooral in Oeganda is het een populair vervoermiddel. Geschat wordt dat er in Oeganda 200.000 mannen zo’n professionele fiets tot hun beschikking hebben. De laatste jaren worden de fietsen meer en meer vervangen door motorfietsen. Deze motorfietsen met extra zitje worden eveneens bodaboda genoemd. In vlakke armere gebieden in Oeganda is de fiets bodaboda nog flink in de meerderheid. In de wat minder arme en heuvelachtige gebieden (Kampala, Fort Portal) komt de fiets bodaboda eigenlijk niet meer voor. Met de motor bodaboda gebeuren erg veel ongelukken, een veilige manier van reizen is het niet.

Opvallend aan de reis van Kampala naar het noorden is de omgeving. De hoge gebouwen, honderden mensen en vele auto’s en bodaboda's van Entebbe maken plaats voor heel veel groen, manshoog gras en bebossing. Verschillende klimplanten liggen als een sluier over de palmachtige planten en bloeiende struiken. Meer en meer breekt het landschap open en zijn er prachtige vergezichten over savannes met her en der een boom. En dan ineens is er weer heel veel ondoordringbaar bos. Af en toe zien we langs de weg een Groene baviaan zitten (Olive Baboon – Papio anubis). In het begin willen we ze allemaal op de foto... Later vertragen we er zelfs niet meer voor!

De Groene baviaan wordt ook Anubisbaviaan genoemd, naar de naam van de Egyptische god met de jakhalskop. Hij heeft namelijk een neus die doet denken aan die van een hond. Het is een grote, sterke apensoort met een grote kop en een lange snuit. Omdat enkele staartbeenderen aan elkaar zijn gegroeid, zit er een knik in de staart. Hierdoor lijkt het alsof de staart gebroken is.

De Groene baviaan is een absolute alleseter, die zowel op de grond als in bomen naar voedsel zoekt. Hij eet vooral gras, knoppen, bladeren en fruit, aangevuld met hars, gom en sprinkhanen en andere insecten. Ook eet hij kleine gewervelde dieren, van hagedissen tot jonge antilopen, en wortels en bloesems. Hij past zijn dieet makkelijk aan veranderende situaties aan. Ook landbouwgewassen worden gegeten. Een troep bavianen kan grote schade aanrichten aan landbouwgebieden en wordt in sommige streken als ongedierte beschouwd.
Deze aap leeft in complexe sociale groepen, die uit enkele dieren tot troepen van wel honderdvijftig dieren kunnen bestaan. Een gemiddelde groep heeft ongeveer vijfendertig dieren. De troepen zijn gemengd, waarbij vrouwtjes in de meerderheid zijn (meestal drie keer zoveel vrouwtjes dan mannetjes).'s Nachts rust de gehele troep in bomen of op rotsrichels, waar ze relatief veilig zijn voor roofdieren als luipaarden.

Ook onze eerste Maraboe komt te voorschijn (Marabou Stork - Leptoptilos crumeniferus). Uiteraard moet die op de foto, hoewel we er later nog tientallen gaan zien, tot in de tuinen van onze lodges... maar dat weten we nu nog niet.
Deze ooievaarsoort heeft een vrijwel kale, vuilroze kop met een hangende krop. In tegenstelling tot andere ooievaars vliegen zij met ingetrokken hals. Ze hebben een vleugelspanwijdte van ongeveer 2,60 meter. De lichaamslengte bedraagt 120 tot 150 cm en het gewicht 5 tot 9 kg.
Maraboes zijn grotendeels aaseters en worden vaak in gezelschap van gieren aangetroffen. Ze broeden in kolonies en bouwen hun omvangrijke nesten in grote bomen, vaak dicht bij de mensen in de dorpen. Maraboes eten allerlei soorten dieren, dood of levend. Zo eten ze bijvoorbeeld vissen, sprinkhanen en kikkers, maar ook krokodilleneieren, pelikanenkuikens en muizen.

Verderop maken we kennis met de Olijfgroene Ibis (African Green Ibis – Bostrychia olivacea) (foto

links), de Heilige Ibis (Sacred Ibis - Threskiornis aethiopicus) (foto rechts) en de zeer algemene Witborstraaf of Schildraaf (Pied Crow – Corvus albus).

Eindelijk nog eens een reptieltje, 't was al lang geleden..., de Blauwkopboomagaam (Blue-headed Tree Agama - Acanthocercus atricollis ugandaensis). Peter en Chantal maken een prachtige foto van deze agaam.
Het mannetje heeft in de paartijd een blauwe kop en keel, en ook het laatste deel van de staart is blauw; de rest van het lichaam is variabel van kleur maar meestal geelbruin tot grijs.
Het vrouwtje heeft geen felblauwe keel en wat meer egale bruine kleuren. Acanthocercus atricollis leeft in zuidelijk Afrika. Onze ondersoort "ugandaensis" is uniek voor Oeganda en prefereert drogere en met name warmere gebieden als savannen, maar altijd bij begroeide delen zoals bosranden. Het is een klimmende soort die ook wel op de grond komt om te jagen, maar meestal tussen de takken van bomen klautert op zoek naar voedsel. Op het menu staan kleine insecten en ook soms kleinere hagedissen.

We rijden langs typische Oegandese dorpjes. Dit is Afrika op zijn best: schattige kindjes die je ziet zitten of spelen of rennen of lopen met een jerrycannetje op hun hoofd, een oudere man met een meisjesmuts als hoofddeksel, al die volgeladen auto's en pick-up trucks met bijvoorbeeld 20 mensen, taxi's – gewone Toyota's – met 6 mensen op de achterbank en soms wel 4 voorin! Al die huisjes langs de weg waar dingen verkocht worden, of waar een hotel in zit, of volledig beschilderd zijn met reclame. En álles loopt maar langs de weg met of zonder fiets. Of een oud opaatje achterop een bodaboda, beide voeten op een steuntje, fier rechtop, of prachtige elegante dames schrijlings achterop zo'n brommer zonder zich vast te houden, niet krampachtig zoals wij zouden doen met al die gaten in de weg en langsscheurende auto's en bussen!
Wanneer de jeep in zo'n dorp moet vertragen of stoppen, komt er van alles langs ons raampje:

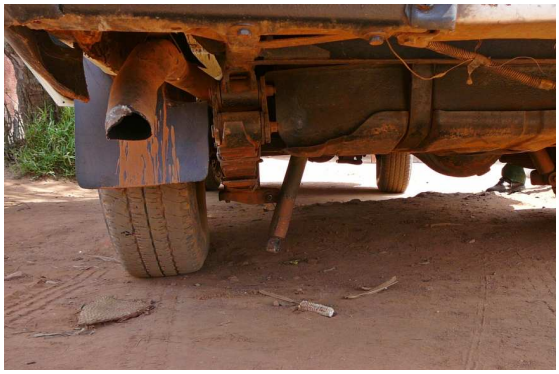

stokjes met geroosterd vlees, ananassen, maïskolven, drankjes en zelfs levende kippen!

Onderweg naar Masindi maken we onze eerste panne mee: één van de schokdempers van Jeep 3, bestuurd door Mohamed, wil niet verder meewerken. Het oponthoud is van korte duur, want die mannen zijn meer gewend; het is vooral driver William die als mechanieker optreedt in dergelijke gevallen....

Verschillende keren wordt er vertraagd wanneer we een kudde Ankole-runderen kruisen.
Ze vormen een opvallende verschijning in het landschap, hun geweldige gebogen hoorns kunnen gemakkelijk meer dan een meter lang worden en spelen een rol in de thermoregulatie van de koe.

Daarnaast waren de hoorns ook handig in een leefomgeving die vroeger vaak gedeeld werd met o.a. leeuwen. De koeien sliepen in een cirkel met de kalveren in het midden, de hoorns naar buiten gericht tegen indringers.
Het ras overleeft in schrale streken maar heeft ook graag een heerlijk stukje sappig grasland. Haar naam komt van een streek in Oeganda waar de koeien hun oorsprong zouden hebben. Ankole is één van de vier traditionele koninkrijken in Oeganda, te vinden in het zuidwesten van het land. De mensen in dit gebied dragen de naam Banyankole en de taal die gesproken wordt is Runyankole.
De Ankole-koe heeft wel één nadeel, ze produceert niet veel melk. 3 liter/dag tijdens het droge seizoen en 5 liter/dag tijdens het regenseizoen. Dat is de reden waarom we ook andere rassen in de kudde zien: de overheid, vooral dan in Rwanda, promoot het houden van andere exotische rassen, vooral Europese koeiensoorten, omdat deze tot 10 keer meer melk produceren. Deze nieuwe politiek met als doel het land zelfvoorzienend te maken in melkproducten heeft natuurlijk ook zijn nadelen: deze exoten vereisen veel meer zorg en passen zich moeilijker aan bij droogte en hitte en zijn veel kwetsbaarder voor lokale ziektes dan het ankole-ras. Daarom zijn er kweekprogramma's waarin men de voordelen van beide soorten probeert te combineren. Deze worden 'vaches améliorées' of 'vaches modernes' genoemd.

Als we eventjes heel kort door de bocht gaan, zouden we kunnen stellen dat de runderen de verdeelsleutel waren bij de indeling in bevolkingsgroepen. Vóór de kolonisatie had het toenmalige Rwanda een feodale structuur die een kader vormde voor de verhoudingen tussen Tutsi en Hutu. Traditioneel vormden de Tutsi een aristocratische klasse. Zij waren vooral grondbezitters en veehouders. De Hutu, landbouwers, waren aan hen onderworpen via een leenstelsel en werden verplicht herendiensten uit te voeren, zoals het bewerken van het land en het hoeden van de kuddes. In ruil kregen ze de melk van de koe in vruchtgebruik. Het was dus een socio-economische indeling eerder dan een etnische. Zo kon iemand die door een overstroming of een epidemie al z'n vee verloor 'degraderen' van Tutsi tot Hutu. Het (slapende) etnische aspect werd pas benadrukt door de Belgische koloniale administratie wanneer de etnische groep verplicht moest worden vermeld op de identiteitskaart...!

Aankomst in Masindi, een stad met meer dan 50.000 inwoners, wat een populatieverdubbeling inhoudt t.o.v. het jaar 2002.
De stad ligt 215 km ten noordwesten van Kampala. We stappen het Masindi Hotel binnen om 14.20u en kunnen er onmiddellijk van een lekkere lunch genieten.

Dit is Oeganda's oudste hotel, gebouwd in 1923 door “The East Africa Railways and Harbours Company”. Masindi was de poort naar het achterland van Afrika waar producten en goederen uit Noordelijk Kongo en Zuidelijk Soedan hun weg vonden naar de Europese markten via Mombassa.

In dit hotel hebben verschillende beroemdheden gelogeerd. Tijdens zijn legendarische reis door zwart Afrika, maakt Ernest Hemingway, in januari 1954, twee vliegtuigcrashes mee.
Samen met zijn (4de) echtgenote vliegt hij met een kleine Cessna over de Murchison watervallen en crasht hij op een 300tal m. van de oevers van de Nijl, in een gebied vol olifanten, buffels en nijlkrokodillen... Niemand raakt gekwetst, en een paar dagen later worden ze, na intense zoektochten, opgepikt door een bus met toeristen en afgezet aan de airstrip van Butiaba om terug te vliegen naar Entebbe. Maar bij het opstijgen gaat het mis en het vliegtuig crasht op de tarmac en vliegt in brand! Hemingway verblijft de tijd van de revalidatie in het Masindi Hotel. Ook Humphrey Bogart en Katharine Hepburn waren hier te gast tijdens de opnames van de film “African Queen”(1951).
De Oegandagangers van de B-groep rijden via de highway van Kampala naar Masindi, met veel wegenwerken en een locale interpretatie van eenrichtingsverkeer … Daardoor komen ze iets later in het Masindi-hotel aan. Door de “vraatzucht” van groep A, die meerdere malen aan het buffet aanschuift voordat de andere groep er is, blijft er voor de B-groep nauwelijks nog eten over. Van je collega-reizigers moet je het hebben. Na wat protest en aandringen stelt de kok voor om nog enkele kippen klaar te maken, maar dan blijkt dat die beestjes nog rondlopen en moeten geslacht worden. Vermits het dus nog wel een anderhalf uurtje zou duren vooraleer groep B eten zou zien, bedanken ze daarvoor. Dat wordt dus koeken eten om de honger te stillen …

Het is 16.00u, er wordt vaag afgesproken om een wandeling naar een markt te doen. Terwijl we wachten tot de groep voltallig is, horen we gebrul op straat. Er komt een grote groep soldaten (mannen en vrouwen) aangelopen, met veel pseudo-geweld, lawaai en show, voorafgegaan door enkele “wilde” mannen die ons wegjagen en ons duidelijk maken dat het absoluut verboden is te fotograferen of te filmen. Maar onze Marc H., die denkt er anders over...

Eenmaal de show voorbij, wordt er beslist om een bezoek te brengen aan het nabijgelegen weeshuis Family Spirit Care Centre. Om 17.00u komen we daar aan. Joyce heeft voor 40 US$ voedsel laten kopen en brengen: 62 kg vlees, rijst en vis! De provisiekast is weer voor een tijdje gevuld! We krijgen alles te zien: (overbevolkte) slaapkamers, leslokalen, kleine boerderij, wasplaatsen,...

Op het einde van het bezoek, waarvan de beelden toch heel wat indruk op ons hebben gemaakt en ons nog lang zullen bijblijven, zorgen de kids voor een zang- en dansvoorstelling. Ze weten bijna niet van ophouden...

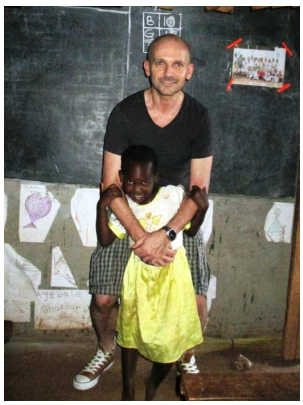

Om 18.15u zijn we terug in het hotel. Juist vóór aankomst kunnen we een heel bizarre vogel spotten: de Grijsoorneushoornvogel (Black-and-white-casqued Hornbill - Bycanistes subcylindricus). Geen gewoon verschijnsel!

De Grijsoorneushoornvogel komt voor in Zuid-Soedan via Oeganda tot aan Ivoorkust. Er bestaan twee ondersoorten, die van Oeganda is de Bycanistes subcylindricus subquadratus (aan de wetenschappelijke naam alléén al valt het op dat we niet met een "eenvoudige" vogel te doen hebben...).

Hij wordt 69 tot 76 cm lang. Deze neushoornvogel heeft een zwart en vuilwit gekleurde snavel en opvallende "hoorn". De vogels vormen paren voor het leven en nestelen in grote holten in bomen. Het wijfje legt 2 eitjes per jaar. Ze voeden zich met fruit, vooral vijgen, maar ook insecten en andere kleine beestjes die in de bomen te vinden zijn.

We hebben de ganse dag van een lekker warm zonnetje mogen genieten, zonder de minste druppel regen.

Groepen A en B zullen niet de ganse reis samen blijven, maar we zien elkaar terug in Entebbe, de laatste dag. Joyce en Werner stellen voor om die avond een gezamenlijk diner te genieten. De (vrijblijvende) deelname per persoon bedraagt 30 US$.

Na het eten doen enkelen onder ons nog een korte avondwandeling, waar we, naast de alomtegenwoordige Aziatische huisgekko, ook nog Uganda Dwarf Gecko (Lygodactylus gutturalis), een boombewonende gekko, kunnen waarnemen. Deze nachtactieve gekko wordt meestal gezien in dorpen, op omheiningen en in tuinen.
We sluiten de korte wandeling af met een reuzenkakkerlak; er valt al bij al bitter weinig te beleven in de, voor onze hobby althans, veel te propere tuin.

Zaterdag 2/11: Masindi - Murchison Falls N.P. - Masindi 281 km
Overnachting in Masindi Hotel

Vannacht hebben we een zwaar onweer verwerkt, met hevige stortbuien. Rond 01.15u was iedereen wellicht wakker...
We staan vroeg op, want om 06.00u vertrekken we naar het Murchison Falls National Park.
Het park ligt in het noordwesten van Oeganda en strekt zich landinwaarts uit vanaf de oevers van het Albertmeer. Afrika's langste rivier, de Nijl, stort zich hier in een kloof van nauwelijks zes meter breed met oorverdovend lawaai en zelden gezien watergeweld naar beneden: dit zijn de Murchison watervallen. *Het 3860 km² grote park is genoemd naar de Schot Roderick Murchison, oprichter van de Royal Geographical Society. Het park is één van de beste gebieden qua variëteit aan grote diersoorten: de zeldzame Rothschild-giraffen, nijlpaarden, nijlkrokodillen, olifanten, buffels, leeuwen, verschillende soorten antilopen (waaronder de 'Ugandan Cob'), en diverse soorten vogels. Het wild heeft zich gedeeltelijk hersteld van de slachting door stropers en soldaten van Idi Amin.*
Vanuit Masindi is het een half uur rijden tot de toegangspoort van het park.
De Business Class jeep van Ben kent een technisch probleem. Tijdens de noodzakelijke stop wordt er een grote spin waargenomen in een enorm web dat over de volledige breedte van de piste hangt!
Veel tijd voor de herstelling en voor de spin krijgen we niet, want één van de chauffeurs komt melden dat hier kersverse sporen van buffels te zien zijn... dus... iedereen snel terug in de jeeps!
De jeep nr. 1 van onze collega's uit groep B loopt hier een lekke band op. Deze wordt hersteld met Bavianen als pottenkijkers!
Dan is het nog een uur rijden tot aan de Nijl en de waterval. Maar eerst genieten we van onze contacten met de Afrikaanse fauna van de Woodland savanne: Groene baviaan, Kroonparelhoen (Crested Guineafowl – Guttera pucherani) en Noordelijke hoornraaf (Abyssinian Ground-Hornbill - Bucorvus abyssinicus),

De Noordelijke hoornraaf is een grote zwarte vogel die voornamelijk op de grond leeft. Hij is één meter lang en in vlucht ontwikkelt hij een spanwijdte van 1,85 m. Net als bij andere neushoorn-

vogels hebben ze een naakte huid rond het oog en een kale keelzak. Bij mannetjes is deze keelzak overwegend rood, bij vrouwtjes is die blauw.
Hij voedt zich met allerlei soorten kleine en grotere dieren, zoals grote sprinkhanen, slangen en kleine knaagdieren. Het nest is een holte in een grote boom. Het vrouwtje legt meestal 2 eieren, die ze in 38-40 dagen uitbroedt terwijl ze door het mannetje wordt gevoederd. Het jong (vaak blijft er maar één jong in leven) blijft doorgaans nog 3 maanden in het nest en wordt dan door beide ouders gevoederd. Dan verlaat het jong het nest en wordt nog eens negen maanden door de ouders bewaakt en gevoederd. Het jong is pas na drie tot vier jaar geslachtsrijp en voor die tijd verblijft het vaak nog in familiegroepen. Er wordt nauwelijks op de vogel gejaagd want in veel Afrikaanse culturen geldt de vogel als heilig of op zijn minst als nuttig als verdelger van slangen, muizen en sprinkhanen.

Het landschap schakelt langzaam over naar open savanne met talrijke kapotgebliksemde bomen. Hier zien we vooral de Bruine muisvogel (Speckled Mousebird - Colius striatus), met zijn bruin verenkleed, dikke snavel, rode poten en een lange, stijve staart. *De kop is gesierd met een kuif. Deze zeer sociale, in groepen levende vogels doen zo'n beetje alles samen. Op de grond nemen ze vaak een zandbad. Ze slapen als een hangende opgerolde bal veren, vaak tegen elkaar aan om elkaar warm te houden.*

Ook talrijk aanwezig is het Helmparelhoen (Helmeted Guineafowl - Numida meleagris). Dit parelhoen is perfect eetbaar, maar één ding moet je weten: een dier stropen in een nationaal park staat gelijk met 7 jaar cel, ook al is het maar één parelhoentje. En diegene die de stroper aangeeft krijgt 50 US$ klikpremie!
Qua reptielen kunnen we een nieuwe soort agaam observeren. Het is de Regenboogagaam (Rainbow Agama - Agama agama).

De Regenboogagaam is één van de meest kleurrijke agamensoorten. Het mannetje heeft een prachtig blauw lichaam met lichtblauwe vlekken. De kop van het mannetje heeft een prachtige opvallende oranje kleur.
Een volwassen Regenboogagaam is gemiddeld tussen de 20 en de 30 centimeter lang.
Hij leeft in kleine kolonies, wat heel zelden voorkomt bij reptielen. Er is één dominant mannetje dat zich meestal in het midden van een groep vrouwtjes bevindt en de groep in de gaten houdt. Als een indringer het territorium van de groep binnenkomt dan valt het dominante mannetje direct aan. Bij een aanval beweegt het mannetje zijn kop op en neer. De twee individuen cirkelen vervolgens om elkaar heen waarna ze elkaar aanvallen en bijten en elkaar slaan met de staart. De verliezer vlucht tenslotte weg.

Het op en neer bewegen van de kop van de Regenboogagaam wordt door sommige moslims als beledigend ervaren. Volgens hen zouden de agamen hen belachelijk proberen te maken door het moslimgebed na te bootsen.
Agamen eten voornamelijk insecten. Mieren zijn een favoriete maaltijd. Ze gaan soms naast een mierenspoor zitten om de passerende mieren rustig op te peuzelen. Behalve insecten eten agamen gras, fruit en bloemen.
De agamen vallen zelf vaak ten prooi aan mangoesten, roofvogels en slangen.

In grote delen van Noord-Oeganda zijn de wegen in erbarmelijke toestand: diepe plassen, bulten en putten alom. Om hier een gemiddelde snelheid van 40 km/u te halen moet je al straffe en gevaarlijke toeren uithalen... Het zijn hier dikwijls Camel Trophy toestanden...

Voertuigen 1 en 3 smakken elk op hun beurt in zo'n diepe kuil: Freddy heeft last van de rug, maar na 20 minuten voorzichtig stappen tijdens een tankstop komt alles weer min of meer op zijn plaats. Frans vliegt met zijn hoofd tegen het plafond van de jeep en houdt er een bloedende schaafwonde aan over!
Om 08.30u komen we in de nabijheid van de waterval. We bezoeken de bovenkant van de Waterfalls. Hier zie je pas wat kracht is! Miljoenen liters water vallen door een zes meter nauwe spleet met immens kabaal naar beneden. Per seconde stroomt er 360.000 liter water doorheen.
Het is een hele klim om tot aan de rotsachtige oever van de Nijl te geraken. Steil, nat, glibberig! En toch waagt ook Tine zich richting watergeweld. Door de miljoenen waterdruppels die in de lucht vliegen ontstaan er verschillende regenbogen tegelijkertijd. Eén van de mooiste kiekjes van dit fenomeen wordt ons aangereikt door Wilfried en Ronnie die exact dezelfde foto hebben gemaakt.

Op weg naar de plaats waar we later de boottocht zullen aanvangen, zien we onze eerste buffels! Ze liggen te genieten van een modderbad in een kleine poel.
Een paar weetjes:
De Kafferbuffel (African Buffalo - Syncerus caffer) of Afrikaanse buffel maakt deel uit van de Big Five. Hij heeft een slechte reputatie: hij is onvoorspelbaar en kan gevaarlijk zijn voor mensen die te dichtbij komen, soms met de dood tot gevolg. Een volwassen buffel kan tot 3,40m lang worden en 850 kg zwaar.

Zijn gezichtsvermogen is vrij slecht ontwikkeld, en het gehoor matig, maar het dier heeft een zeer sterk ontwikkelde reukzin.
De Kafferbuffel wentelt graag in modderpoelen om af te koelen. Waar mogelijk drinkt hij tientallen liters water per dag. Hij leeft voornamelijk van grassen, aangevuld met moerasplanten.
De geslachtsverhoudingen bij kafferbuffels worden mee bepaald door het weer. Tijdens lange droge periodes worden meer vrouwtjes geboren, tijdens natte net meer mannetjes. Waarschijnlijk heeft het weer een invloed op de SR-genen (van Sex Ratio, geslachtverhouding), die kwaliteit, geslacht en aantallen van de zaadcellen bepalen.

En in hetzelfde beeld, terwijl we de Buffels bewonderen, komen er twee roofvogels te voorschijn, de Grijze wouw (Black-shouldered Kite - Elanus caeruleus) en de Shikra.
De Shikra (Accipiter badius) hoort tot de familie van de havikachtigen. Het is een kleine roofvogel (26 tot 30 cm lang) met een lange, smalle staart. De shikra's leven in verschillende habitats, zoals bossen, landbouwgebieden en stedelijke gebieden. Shikra's voeden zich met eekhoorns, kleine reptielen, insecten en kleinere vogels. Men heeft waargenomen dat ijsvogels zich beschermen voor de shikra door onder water te duiken wanneer ze hem zien.

Dan beginnen we aan de boottocht op de Nijl, stroomopwaarts richting waterval.

Onze "African Queen" moet spijtig genoeg relatief ver van het bruisend geweld blijven en zo missen we een beetje de verwachte sensatie. Maar aan wildlife, geen gebrek!
We starten met grote groepen nijlpaarden! (Hippopotamus amphibius). Ze slapen, ze zwemmen, ze geeuwen, ze laten koereigers en andere vogels op hun rug zitten, ze maken ruzie. Brullend en spuitend komen ze af en toe naar boven om te loeren naar de boot, waarna ze zich weer onder water dompelen.

Ondanks de naam heeft de Hippo geen enkele relatie tot het paard; en hoewel nijlpaarden altijd tot de evenhoevigen gerekend zijn, is onlangs uit DNA-onderzoek gebleken dat ze vrij direct met de walvissen verwant zijn!
Nijlpaarden zijn een belangrijk onderdeel van hun ecosysteem. Er zijn meren die zonder nijlpaarden zo goed als levenloos zouden zijn, bijvoorbeeld omdat ze uit vrijwel steriel bronwater voortspruiten, maar door de bemesting door dit dier een hele levensgemeenschap ondersteunen.
Er hebben vroeger ook nijlpaarden in Europa geleefd. Hippopotamus antiquus en Hippopotamus incognitus zijn beide bekend in ongeveer heel Europa. Op sommige eilanden in de Middellandse Zee leefden in het Pleistoceen ook nijlpaarden. Meer recenter nog: minder dan 1000 jaar geleden

leefden er nog verschillende soorten op Madagaskar.
Het nijlpaard heeft een kop-romplengte van 280 tot 350 centimeter. Vrouwtjes wegen over het algemeen 510 tot 2500 kilogram, mannetjes 650 tot 3200 kilogram. De mannetjes blijven veelal hun hele leven groeien. Nijlpaarden worden in gevangenschap circa 50 jaar oud en in het wild zo'n 40 jaar.

In de huid van het nijlpaard zitten klieren die een op bloed lijkende afscheiding uitscheiden. Deze afscheiding dient onder andere als zonnebrandcrème, ontsmettingsmiddel en parfum. De ogen, oren en neusgaten zijn hoog op de kop geplaatst, zodat ze boven water blijven terwijl de rest van het lichaam onder water is. De snijtanden zijn zeer groot, tot 50 cm lang, en dienen voornamelijk om te vechten. Ze blijven scherp omdat de tanden van de onderkaak en bovenkaak tegen elkaar aan schuren.

Overdag verblijft het nijlpaard in het water, zodat het beschermd is tegen oververhitting, uitdroging en zonnebrand. 's Nachts verlaat het het water om te grazen. Op een nacht kan een nijlpaard acht tot tien kilometer afleggen om bij de graasplekken te komen. In uitzonderlijke situaties is het tot 30 kilometer van het water te vinden. Het nijlpaard graast met de grote, stevige leerachtige lippen, niet met de tanden. Gras vormt het voornaamste voedsel: in een nacht kan het tot zestig kilogram aan gras eten.
Nijlpaarden slapen meestal ook onder water. Al slapend komen ze boven om adem te halen, iets wat net zo automatisch gebeurt als het ademhalen zelf.

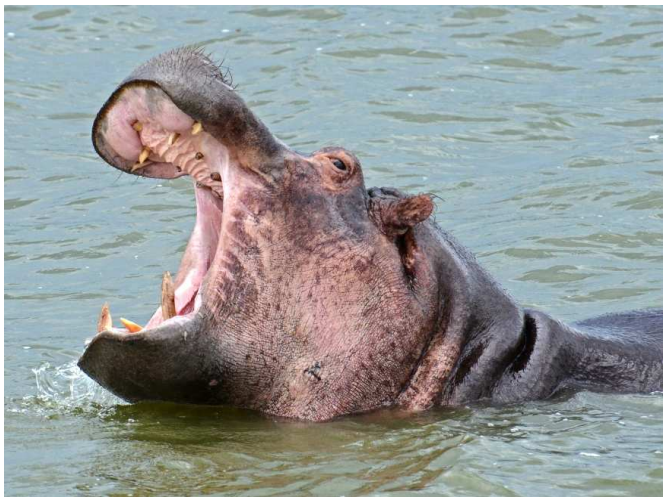

Ze zijn veel gevaarlijker dan ze eruit zien. Het is in Zuid-Afrika zelfs, na de malariamug, het dier dat de meeste menselijke slachtoffers eist. Het is vooral heel onverstandig tussen een nijlpaard op de oever en het water in te komen. Het dier voelt zich dan afgesneden en valt aan. Ook is het gevaarlijk om met bootjes in de buurt van nijlpaarden te komen. Zij gooien soms de boot om en takelen mensen dan akelig toe met hun tanden. Een volwassen mannetje kan een drie meter lange krokodil in tweeën bijten. De dieren lijken sloom en traag, maar aan land kunnen ze een snelheid tot 30 kilometer per uur halen en zijn ze uiterst wendbaar. Sinds mei 2006 staat het nijlpaard op de IUCN Rode Lijst als een kwetsbare soort. De jacht op het dier voor vlees en ivoor en habitatverlies hebben het aantal nijlpaarden doen afnemen. Vooral in gebieden die politiek instabiel zijn, is het aantal nijlpaarden drastisch verminderd. In Congo-Kinshasa is bijvoorbeeld het aantal nijlpaarden in de periode 2000-2007 met circa 95% gedaald.

Er gaat een Afrikaanse legende over waarom het nijlpaard geen haar heeft: "Lang geleden zou het dier prachtig haar hebben gehad. Het was hier zo trots op, dat het ging opscheppen tegen de haas, en vertelde de haas dat die maar lelijk haar had. De haas werd kwaad, en stak terwijl het nijlpaard lag te slapen zijn haar in brand. Sindsdien is het nijlpaard kaal, en het schaamt zich nu zo voor zijn lijf, dat het onder water is gaan leven.

Overal langs de oevers zien we Savannezwaluwen (Lesser Striped Swallow – Hirunda abyssinica) en tientallen Bonte ijsvogels (Pied Kingfisher – Ceryle rudis) (foto links); *het is een van de weinige ijsvogels die zich ook ver op zee waagt. Ze voeden zich met vissen, amfibieën, kreeftachtigen en grote waterinsecten. Een opvallend kenmerk van deze ijsvogel is de vorming van slaapplaatsen waar soms honderden vogels bij elkaar komen op veilige plaatsen, bijvoorbeeld in mangroven, om te overnachten.*

We varen voorbij steile tot loodrechte oevers die bezaaid zijn met ronde gaten. Dit zijn de nesten van onze Bonte ijsvogels en ook van de Roodkeelbijeneters (Red-throated Bee-eaters – Merops bulocki frenatus) (foto rechts).

Bijeneters zijn behendige vliegers, die ook in vlucht insecten te grazen weten te nemen. De naam is duidelijk afkomstig van zijn voornaamste voedselbron. De bijeneter is immuun voor bijen- en wespensteken. Om steken te voorkomen weet hij ze vooraf van hun angels te ontdoen door deze tegen een tak af te wrijven. Hij leeft in groepsverband en broedt dan ook in kolonies in holen in wanden van oevers.

Samen met hen, talrijke over het water scherende zwaluwen: dit zijn Boerenzwaluwen (Barn Swallow – Hirundo rustica) en Oeverzwaluwen (Bank Swallow – Riparia riparia) die hier komen overwinteren. Het is niet uitgesloten dat hier zwaluwen tussen zitten die bij ons hebben gebroed!

Aan een open plek aan het water kunnen we onze eerste Savanneolifanten bewonderen (Loxodonta africana) die langs de rivier staan.

Enkele weetjes over deze dikhuiden.

De naaste levende verwanten van de olifanten zijn de zeekoeien en de klipdassen!

De mannelijke Savanneolifanten kunnen een hoogte van 4 m en een gewicht van 7000 kg bereiken.

Olifanten behoren tot de intelligentste dieren. Een groot aantal van de typische gedragspatronen van olifanten wijzen op hoge intelligentie: rouw, leren, zorgen voor andermans jongen, mimiek, kunst, spelen, humor, altruïsme, het gebruik van werktuigen, medelijden, zelfbewustzijn, geheugen en mogelijk taal.

Een olifant gebruikt modder als zonne-bescherming, waarbij hij zijn huid beschermt tegen ultraviolet licht. Ondanks het feit dat de huid van een olifant erg dik is, tot 25 mm., is hij erg gevoelig. Zonder regelmatige modderbaden om te beschermen tegen verbranding, insectenbeten en vochtverlies, kan de huid van een olifant ernstige schade oplopen. Na het baden gebruikt de olifant gewoonlijk zijn slurf om stof over zijn lichaam te blazen. Dit droogt op en vormt

een beschermende laag. De modder blijft later nog vooral in de rimpels van de huid hangen, wat de olifant nog een tijd fris houdt. Olifanten hebben moeite warmte te verliezen door hun huid omdat ze een lage oppervlakte-inhoudratio hebben, die vele malen kleiner is dan die van een mens. Er zijn zelfs olifanten geobserveerd die hun poten optilden, waarschijnlijk om te proberen hun zolen vrij te stellen aan de lucht.
Olifanten hebben meestal 26 tanden: de snijtanden, die bekend staan als de slagtanden, 12 premolaren en 12 molaren (kiezen). In tegenstelling tot de meeste zoogdieren die met melktanden beginnen en deze vervolgens vervangen door een enkele vaste set van volwassen tanden, hebben olifanten een cyclus van tandrotatie gedurende hun hele leven: de nieuwe maaltanden groeien aan de achterkant aan en schuiven steeds een plaats op tot ze de voorste zijn, waarna ze uitvallen om weer plaats te maken voor een nieuwe tand. Dit gebeurt ongeveer zes keer gedurende het leven van een olifant! (National Geographic, editie februari 2014).

Dicht bij een groep Kafferbuffels, die het modderbad delen met enkele nijlpaarden, zit een Afrikaanse slangenhalsvogel (African Darter – Anhinga rufa).

Dit is een visetende vogel die graag vertoeft op in water gevallen boomstammen. Slangenhalsvogels lijken op aalscholvers maar ze verschillen daarvan door hun scherpe, dunne snavel en een lange, reigerachtige nek.

Heel mooi zijn de verschillende Afrikaanse Zeearenden (African Fish Eagle – Haliaeetus vocifer) die veel weg hebben van de Amerikaanse zeearend met die opvallende witte kop en het chocolade bruin lichaam.

De laatste soort zoogdieren die we hier langs de oevers van de Nijl te zien krijgen is de Waterbok.

De Defassawaterbok (Defassa Waterbuck – Kobus ellipsiprymnus defassa) is een soort antilope die leeft in waterrijke gebieden in Afrika ten zuiden van de Sahara. Zijn vacht is bruinig grijs tot roodbruin van kleur, met een donkerdere rug en onderpoten. Enkel het mannetje heeft hoorns. Deze zijn zwaar geringd en krommen lichtelijk achterwaarts, aan de top weer voorwaarts. De hoorns kunnen tot één meter lang worden. De waterbok heeft een kop-romplengte van meer dan 2 meter en weegt tot 300 kg. Bij gevaar vlucht een waterbok weg, meestal in dicht struikgewas, maar het komt regelmatig voor dat het dier zich haast geheel in het water verbergt, waarbij enkel de neusgaten boven water steken. Hij lijkt daarbij niet bang te zijn voor krokodillen. Vijanden van de waterbok zijn de hyena, de cheeta en de leeuw.

Tussen de waterbokken lopen Koereigers (Cattle Egret – Bubulcus ibis). *De soort dankt zijn naam aan het feit dat hij vaak in groepjes het vee op de weide vergezelt. Grazend vee jaagt vaak insecten, kikkers, muizen en andere kleine dieren die de vogel graag eet uit hun schuilplaats. Hij zit ook vaak op de rug van grazende zoogdieren.*

Iets moeilijker te herkennen is de Kleine zilverreiger (Little Egret – Egretta garzetta) die tussen de Koereigers staat. *De Kleine zilverreiger heeft een zeer groot verspreidingsgebied, van Europa tot in Japan en verder in Zuid-Afrika, India en de Filippijnen tot in Australië en Nieuw-Zeeland. Het aantal individuen wordt geraamd op meer dan 3 miljoen. In Vlaanderen staat hij helaas op de Rode lijst vermeld als zeldzaam.*

Aan alle mooie dingen komt een eind, ook aan deze prachtige boottocht waar we meer dan 3 uur hebben genoten van de rijke natuur en kennis gemaakt hebben met onze allereerste nijlpaarden, olifanten en waterbokken!
Jeep 2 van “Ben Business Class” wil niet meer starten. Na een tijdje zoeken blijkt het een bedradingsprobleem te zijn bij de injectiepomp.
Dat startprobleem gaan we nog een paar keer meemaken de komende dagen...
Tijdens de rit naar de locatie waar we gaan lunchen, kijkt een reiscollega in de zoogdierengids van de chauffeur, o.m. naar de uitleg over de nijlpaarden. Bij het lezen van de wetenschappelijke naam zegt deze persoon: “Oh ja! Dit doet mij denken aan mijn schooltijd en de stelling van Hippopotamos” ...
Er wordt veel plezier gemaakt in deze jeep!

We eten rond 14.00u in de Paraa Safari Lodge, een mooi hotel-restaurant met een grote tuin.
Langs de oprit van het gebouw staat een grote solitaire boom. Op de grote kaarsrechte stam lopen een mannetje en een wijfje Regenboogagamen!
Een beetje verder, in een grote zonk in het gazon, heeft zich een poeltje gevormd waarin kikkers vertoeven. Ze behoren tot de familie van de brulkikkers, zonder specifieke Nederlandse naam. *Deze Groove-crowned Bullfrog (Hoplobatrachus occipitalis) brengt de dag door aan de wateroppervlakte, meestal rustig drijvend met gestrekte achterpoten. s' Nachts gaat hij op zoek naar voedsel, vooral spinnen en kevers, maar kleine padden, dikkoppen en zelfs soortgenoten vallen ten prooi aan deze gulzige kikker. Hijzelf*

heeft als predator grotere kikkers, moerasschildpadden en nijlvaranen.
Na de lunch, wanneer we terug naar de jeeps lopen, zit er een Knobbelzwijn te grazen. Het laat zich door haar voorpoten zakken om gemakkelijker aan het lekker groen gras te kunnen. Dit levert leuke foto's op.
Het Knobbelzwijn (Warthog - Phacochoerus africanus) ook verkeerdelijk Wrattenzwijn genoemd

(dat is de Nederlandse naam voor de Aziatische soorten), leeft op de savannen van Afrika ten zuiden van de Sahara. Om aan de hitte, droogte en roofdieren te ontsnappen, schuilt het knobbelzwijn in holen, voornamelijk verlaten en uitvergrote aardvarkenholen, maar ook zelfgegraven holen worden gebruikt, evenals verlaten termietenheuvels. Hele families slapen in deze holen.
Het knobbelzwijn eet vooral gras, maar ook vruchten, aas, insecten en zelfs uitwerpselen. Ook aarde wordt gegeten omwille van de mineralen. Als het knobbelzwijn rent, houdt het zijn staart recht omhoog. Zijn belangrijkste vijand is de leeuw.
We krijgen al de tijd om dat koddig dier te observeren. Het is absoluut niet schuw, wat het voor de fotografen nog plezanter maakt.
Het is 15.00u, tijd om aan de “echte” Game drive te beginnen.
We starten met de Woodland savanne die bewoond is door verschillende soorten antilopen. We zien er het Jackson's Hartebeest, de Oribi en de Kob.
Het Hartebeest kennen we nog van Namibië, maar hier gaat het om een andere ondersoort, het Oeganda Jackson's Hartebeest (Alcelaphus buselaphus jacksoni). *De wetenschappers zijn er nog niet uit of het echt om een “natuurlijke”ondersoort gaat. De eerste beschrijving kwam er in 1913, uit de Bronx Zoo U.S.A. Het gaat waarschijnlijk om een kruising tussen 2 andere ondersoorten, de Lelwel en de Coke's Hartebeest, waarvan de verspreidingsgebieden elkaar overlappen in delen van Kenia en Oeganda.*

Hoogstwaarschijnlijk is de naam "hartebeest" aan het dier gegeven door de Boeren, die vonden dat het dier op een hert lijkt. Deze benaming werd voor het eerst gebruikt in 1660 in het “Daghregister” van Jan van Riebeeck, de koloniale Nederlandse bestuurder van het gebied. Hij schreef : “... Meester Pieter van Meerhoff ein hartbeest geschooten hadde …".

De tweede antilopensoort die we ontmoeten is de Oribi.

De Oribi (Ourebia ourebi) is opvallend kleiner dan het Hartebeest. Het is een dwergantiloop, ongeveer één meter groot en amper 20 kg zwaar.

Bijzonder voor deze soort is de ronde zwarte vlek aan de basis van het oor. Dit is een geurklier. Maar hij heeft er nog veel meer: tussen de hoeven, in de lies, onder het oog en onder de knieën en enkels. Met de afscheiding uit deze klieren wordt het territorium mee afgebakend. Enkel het mannetje heeft hoorns. Deze zijn van onder geringd en krommen licht naar achter. Een hoorn wordt 8 tot 19 centimeter lang. De Oribi leeft voornamelijk in paarverband. Een paartje kan enkele jaren stand houden. Het mannetje is territoriaal. Hij markeert het territorium met zijn geurklieren en mest, en doorkruist dagelijks zijn eigen territorium. Bij gevaar maakt hij sprongen in de lucht, waarbij de poten stijf omlaag worden gehouden, zoals de springbokken dat ook doen. Bedoeling hiervan zou kunnen zijn dat zij het de predator duidelijk maken dat deze werd opgemerkt en dus geen verdere pogingen moet doen en dat hij te maken heeft met een uiterst fit dier dat hij waarschijnlijk niet zal kunnen pakken.

Een grote groep Kobs wordt onze derde soort antilopen deze namiddag.

De Oeganda kob (Ugandan Kob – Kobus kob, ondersoort thomasi voor Oeganda) is familie van de waterbok. De mannetjes hebben gebogen, zwaar geringde liervormige hoorns met een lengte van ongeveer 50 cm.

Kobs leven in groepen van ofwel vrouwtjes en kalveren ofwel alleen mannetjes. Deze groepen variëren doorgaans in grootte van vijf tot veertig dieren, maar op sommige plaatsen zijn groepen van meer dan duizend exemplaren waargenomen. Deze antiloop is afgebeeld op het wapenschild van Oeganda, samen met de Grijze kroonkraanvogel.

Onze chauffeur Farouk ziet een slang, met hoog opgeheven kop en hals, de weg oversteken, vlak voor de auto. Maar we hoeven (spijtig genoeg) niet te stoppen, de slang verdwijnt veel te snel in het hoge gras...

Jeep nr. 1 van de andere groep komt voor de tweede keer in de problemen: deze keer rijdt hij zich vast in een put: de vorige stortbuien hebben de wegen veranderd in modderpoelen! Maar door slim te spelen met de differentieelblokkering geraakt hij uiteindelijk los.

We hebben het geluk om een Kapgier (Hooded vulture - Necrosyrtes monachus) waar te nemen, een vogel die niet dikwijls wordt gezien. *De populatie van deze betrekkelijk kleine soort gier, met zijn kenmerkende roze naakte huid rond het oog en bij de snavel, neemt in hoog tempo af als gevolg van jacht, vervolging en vergiftiging, maar ook door verlies aan leefgebied. Om deze redenen staat de kapgier nu als bedreigd op de Rode Lijst van de IUCN (International Union for the Conservation of Nature).*

Met de volgende giersoort die we te zien krijgen, de Rüppells gier (Rueppell's Griffon Vulture – Gyps rueppelli) is het nog erger gesteld qua populatie. *Er zouden nog amper 30.000 exemplaren in leven zijn! Deze gier, vernoemd naar de Duitse ontdekkingsreiziger en zoöloog Eduard Rüppell, is de hoogst vliegende vogel ter wereld: hij werd waargenomen op een hoogte van 11.000m! Hij haalt een snelheid van 35 km/u en gaat voedsel zoeken tot op 150 km verwijderd van zijn nest! Om zoveel mogelijk vlees van een karkas te schrapen, beschikt hij op de tong over weerhaken in de vorm van naar achter gerichte uitsteeksels!*

Verschillende Kafferbuffels krijgen het gezelschap van Piapiacs, vogels die zich op de rug van de grote graseters installeren.
De Piapiac (Ptilostomus afer) is, qua vorm en grootte, de zwarte versie van onze ekster. *Deze vogels jagen vooral op insecten door in groepen van 10 en meer samen in het gras te landen en zodoende alle sprinkhanen te doen opvliegen. Ze zijn ook dikwijls te zien op de rug van buffels, uitkijkpost bij uitstek wanneer deze grote vegetariërs bij het grazen ook vele insecten laten opschrikken.*

We ruilen opnieuw de Woodland savanne voor de Open savanne en krijgen heel snel verschillende mooie Rothschildgiraffen te zien. Wat een grandioze verschijning!
Deze Giraffa camelopardalis rothschildi (de Latijnse naam voor giraffe 'camelopardalis', betekent letterlijk 'kameel met luipaard vlekken'), ook wel Oegandese giraffe genoemd, is een ondersoort die zwaar bedreigd wordt in zijn voortbestaan. In het wild leven er nog zo'n 500 exemplaren,

waarvan het grootste deel hier in dit Nationaal Park. In gevangenschap worden er elk jaar een tiental jongen geboren en daar gaat het dus goed met de Rothschildgiraffe. Burgers' Zoo, die het stamboek van deze diersoort in handen heeft, heeft een van de grootste groepen van Europa. Ook Safaripark Beekse Bergen heeft een grote groep rondlopen in haar park.
Een mannelijke giraffe weegt tot meer dan 2 ton! Met zijn lange nek (1,70 – 2,10 m) is de giraffe het langste landdier ter wereld. Een volwassen bul kan wel 6 meter hoog worden.

Omdat ze ook nog eens een tong van een halve meter hebben (ja,ja, een halve meter!), kunnen giraffen de hoogste bladeren uit de bomen pakken.
Giraffen eten vooral bladeren van acaciabomen. Deze hebben lange doorns aan hun takken, maar met hun stevige tong kunnen giraffen toch eten zonder zich te bezeren. Op de savanne worden giraffen vaak vergezeld door andere dieren: de giraffe fungeert dan als uitkijkpost voor gevaar. Giraffemoeders bevallen staand: het jong valt dus 2 meter omlaag! Binnen een groep giraffen is er geen leider, maar wel een (niet duidelijk zichtbare) rangorde. Elke giraffe heeft een uniek vlekkenpatroon, net als een vingerafdruk bij mensen.
De tijd vliegt voorbij, het is reeds half zes.
We zien een voorbijspurtende Ongestreepte grondeekhoorn (Unstriped Ground Squirrel – Xerus rutilus), maar deze is ons te snel af: geen foto dus.
De vogels daarentegen kunnen we wel rustig bekijken: de Kaapse tortel (Ring-necked Dove – Streptopelia capicola) en de Grijze tok (African Grey Hornbill – Tockus nasutus) (foto links); *deze laatste voedt zich met insecten, reptielen en fruit. Het wijfje legt 2 tot 4 eitjes in een boomholte en wordt opgesloten door het mannetje die met een stevige wand de opening van het nest afsluit. Deze wand wordt gemaakt met modder, pulp van fruit en uitwerpselen. Wanneer de eitjes zijn uitgebroed, maakt het mannetje een klein opening in de wand om langs dat gaatje voedsel aan te brengen.*
Ook deze hoort bij het rijtje mooie waarnemingen: de Grijsrugklapekster (Grey-backed Fiscal – Lanius excubitoroides) (foto rechts) is familie van de Europese klapekster die ook bij ons in de Ardennen voorkomt. *De Klapekster is geen familie van de Ekster, maar behoort tot de Klauwieren.*

Betekenis van de wetenschappelijke naam: 'slachter en wachter'. De Nederlandse naam Klapekster komt oorspronkelijk van 'Verklap-ekster', omdat hij heel vroeg roofvogels kan signaleren. Eén van zijn bijnamen is Doorndraaier (Groningen): de vogel spietst namelijk insecten en kleine dieren als muizen en hagedissen op doornen van struiken.

We nemen de ferry om 18.00u en vertrekken een kwartiertje later richting hotel. Om de oversteek te doen hebben we wel 2 ferries nodig, gezien het aantal jeeps, en dus zal een deel van ons konvooi even moeten wachten... Frans heeft hier een 2de soort ijsvogel gezien, de Grijskopijsvogel (Grey-headed Kingfisher - Halcyon leucocephala). *Deze ijsvogel heeft een chocolade-bruine buik, een zwarte rug en opvallende rode poten en een rode snavel. Hij komt vooral voor in bebost gebied en jaagt, in tegenstelling tot de andere ijsvogelsoorten, voornamelijk op insecten!*

Vóór de duisternis invalt kunnen we nog de Lelkievit (African Wattled Lapwing – Vanellus senegallus) bewonderen, heel goed herkenbaar aan zijn koddige kleurrijke kop. Deze vogel broedt vooral in vochtige graslanden, maar zoekt zijn voedsel eerder in droge gebiedjes, zoals op golfterreinen (!), waar hij sprinkhanen en andere insecten vangt.

De weg van de ferry tot Masindi is slecht, héél slecht. En het wordt een nachtrit: het is hier namelijk vroeg donker... pikdonker!
We vangen glimpen op van nachtreigers en nachtzwaluwen. In de dorpen die we doorkruisen, heel veel mensen buiten, fietsers, brommers, spelende kinderen, auto's zonder lichten...
Het is hier niet ongevaarlijk, en dan nog op wegen bezaaid met diepe kuilen...Vooral spannend voor wie vooraan, naast de chauffeur zit...

De Jeeps komen in verspreide orde aan in Hotel Masindi: 20.00u..., 20.35u..., 20.55u en 21.10u.
Tussen 21.00u en 22.00u is iedereen aan tafel geraakt, met of zonder douchen. We genieten van een lekker avondmaal in het gezellig openluchtrestaurant, waar een soort grote nachtvlinder, familie van de Doodshoofdpijlstaart, de show steelt.

Er is nog wat consternatie omwille van het gerucht dat morgen de weg naar Gulu zou afgesloten zijn, omdat president Museveni, ter plaatse M7 genoemd, en zijn gevolg aldaar de eclips zouden gaan waarnemen. Na het nodige over-en-weer getelefoneer kwam gelukkig de boodschap dat de president niet in Gulu, maar in Pakwach komt kijken.

Pakwach is blijkbaar the place to be voor heel wat eclipsgangers; wij hebben wijselijk gekozen uit dit epicentrum te blijven. Achteraf zou blijken dat dit de juiste beslissing was. Heel het gedoe rond de komst van de president zou de bewegingsvrijheid van de amateurs daar sterk beperken.

Zondag 3/11: Eclipsdag! Masindi - Gulu 150 km
Overnachting in Acholi Inn Gulu Hotel

Vandaag E-day! Maar ook W-day...: Whinney verjaart..!
Eén van de reisgezellen loopt al sinds Zaventem rond om 40 handtekeningen te verzamelen op haar verjaardagskaart...
Whinney vertelt:
“Op 3 november word ik wakker met een gelukzalig gevoel: vandaag zou ik de 2 de helft van mijn leven beginnen en dat is eerst een ontbijt zoals gewoonlijk, denk ik, maar er zijn sommige personen die daar anders over denken. Ik krijg al verschillende cadeautjes en de dag is nog maar pas begonnen. In de late namiddag is er de fantastische zonsverduistering en die is ook gelukt. Dat is een mooi geschenk dat ik de rest van mijn leven zal koesteren. Bij het avondeten hebben Hilde en Werner voor een kleine verrassing gezorgd: een grote kleurrijke taart! ik mag ze verdelen in 41stukjes en dit ik doe ik dan ook met veel plezier. Zo komt er een eind aan deze fantastische dag. Bedankt aan iedereen die dat met mij wou delen.”

Na het uitwisselen van een honderdtal kussen aan en met Whinney, vertrekken we rond 07.45u richting Gulu. Farouk schat dat we de 150 km zullen overbruggen in iets minder dan 4 uur... De weg naar Gulu is dan wel een hoofdweg, maar we willen zeker niet te laat komen!
We leren al snel dat een Oegandese highway iets anders is dan pakweg de E40 tussen Gent en Brussel. Alhoewel, er gebeuren hier ook veel accidenten met vrachtwagens... En op een putje meer of minder letten ze hier niet. Deze weg is tevens de belangrijkste route naar Zuid Soedan, het noordelijke buurland van Oeganda en het jongste land van Afrika. Omdat het niet zo'n goede relaties onderhoudt met noordelijke buur Soedan, waarvan het zich in 2011 afscheurde, is de enige route waarlangs "alles" (goederen, brandstof,...) kan worden aangevoerd met vrachtwagens, deze vanuit Kenia of Tanzania, dwars door Oeganda, dwars door Gulu.
Na ongeveer 100 km, rijden we over de Karuma Falls brug. Dit is een strategische plek, want één van de enige bruggen over de Nijl. Hier werd de opmars van de rebellen van de LRA gestopt. Het is hier ten strengste verboden te fotograferen en te filmen.

Wij worden hierover duidelijk gebriefd door Farouk en ook de andere chauffeurs zijn op de hoogte van het feit dat de volledige groep urenlang kan opgehouden worden als er iets misloopt.

En toch worden er foto's genomen...! Eerst een beetje stiekem vanuit de jeep, en dan wordt zelfs uitgestapt en geposeerd voor de foto! Indien we hier met de autoriteiten in de problemen komen, dan missen we gegarandeerd de zons-verduistering!

In de onmiddellijke nabijheid wordt er binnenkort een waterkrachtcentrale gebouwd. Uit de meest recente berichten blijkt dat het Chinees bedrijf Sinohydro een contract van 2,2 miljard US$ heeft binnengerijfd.
Wat in deze streek erg opvalt, zijn de huisjes die we her en der tussen het groen zien. Huisjes die alleen staan of gegroepeerd rondom een zorgvuldig schoon geveegde plek. Het zijn de huisjes die we in 'Kuifje in Afrika' zien: kleine ronde huisjes van klei met een rieten dak. Met een klein beetje verbeelding kunnen we ons in een film wanen. Helaas is het geen film. Nog veel mensen in het noorden wonen in deze huisjes. Voor ons iets onvoorstelbaar. De huisjes zijn echt piepklein, je moet erg bukken om er naar binnen te kunnen en binnen is het alvast heel donker.
Maar heel snel maken de ronde huisjes plaats voor bakstenen huisjes, rommelig gebouwde appartementen en winkeltjes. Dit is Gulu!
Gulu is de economische hoofdstad van (het arme) Noord-Oeganda. Er leven naar schatting 145.000 mensen.
Tussen 1986 en 2007 hebben zowel de LRA (Lords of Resistance Army, de zogenoemde rebellen van Joseph Kony) als de UPDF (Uganda People's Defence Force) van President Museveni hier lelijk huis gehouden met alle mogelijke gewelddaden en atrociteiten...
En het kan nog erger...: in het Gulu Municipal Hospital brak in oktober 2000 een Ebola-epidemie uit!
"On October 8, 2000, an outbreak of an unusual febrile illness with occasional hemorrhage and "significant mortality was reported by the District Director of Health Services in the Gulu District. "A preliminary assessment found additional cases in Gulu Hospital. As of January 23, 2001, 425 "presumptive case-patients with 224 (53%) deaths attributed to Ebola were recorded from two "districts in Uganda: 393 (93%) from Gulu, 27 (6%) from Masindi.
Laat dat nu juist die plaatsen zijn waar wij gisteren en vandaag verblijven...

We arriveren veilig en tijdig in Gulu, waar we onze intrek nemen in het Acholi Inn. Alweer een beroemd hotel, deze keer echter in een niet zo vrolijke context.... Dit hotel speelde een belangrijke rol in de periode van de burgeroorlog en kent een heuse geschiedenis omtrent de problematiek van de kindsoldaten. In dit hotel zijn talrijke vredesconferenties en bemiddelings-gesprekken gevoerd, niet steeds met evenveel succes.
Wat ons hier en nu betreft, is het geen topper qua comfort en frisheid... laat ons zeggen een 2-sterren hotel. Maar wel OK om te eten en te rusten.
Aan de receptie staat een "clevere" Oegandees die eclips T-shirts verkoopt! En hij doet gouden zaken. Er wordt gezocht naar de goede maat, er wordt gepast en er wordt gekocht!

Werner, Rob en Marc Desruelles gaan de plaats voor de eclips verkennen om eventuele negatieve verrassingen te vermijden...
Om 15.00u rijden we naar de eclipslocatie waar we alles in gereedheid brengen voor het grote moment. We kiezen een plek pal op de centrale lijn. Bij zo'n bijzonder korte eclips als deze is dat nu echt wel belangrijk! Niet alleen willen we geen seconden verliezen, maar bovendien hebben we zo een meer symmetrisch beeld van de totaliteit.
We komen aan in een kleine gemeenschap, Wii-Layibi, met een schooltje en een kleine markt. Er staat al een groep kinderen ons nieuwsgierig op te wachten. Alles is hier voorzien: een open markthal die veel schaduw biedt, een vijftigtal stoelen (die we zelf "meesleuren" vanuit het hotel) en volwassenen die de kinderen goed in de hand houden. Er loopt wel een lokale dronkaard rond die

iedereen wil laten weten dat zijn vader al die bomen hier heeft geplant. Hij is wat opdringerig, maar wordt heel discreet en rustig afgevoerd door een lokale begeleider.
Het ophangen van de Urania vlag is een ritueel dat met de nodige zorg dient te worden uitgevoerd.

Het nieuws gaat in Afrika snel rond, en voor we het weten heeft zich een heel buurtcomité rondom ons verzameld. Het ziet hier gauw als het ware .... euh.... zwart van het volk... Wellicht kwamen ze meer om naar ons te kijken, dan omwille van de eclips. Al vragen ze snel om eclipsbrilletjes... Gelukkig hebben we er veel extra bij zodat er ook heel wat gelukkig gemaakt worden.
Er zijn een paar journalisten aanwezig, samen met enkele notabelen, die zich onderhouden met o.m. Werner, Dirk en Marc H.

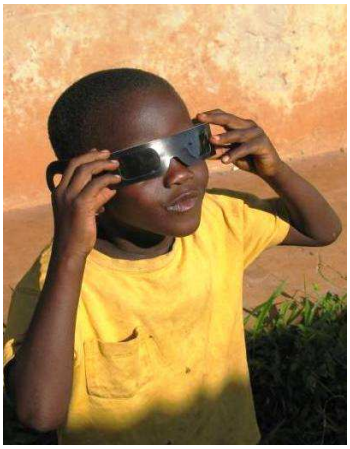

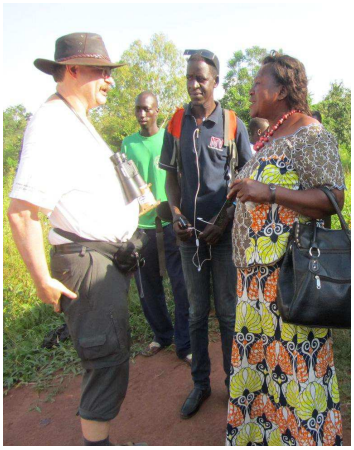

We hebben nog heel wat tijd om rond te neuzen, vogeltjes te spotten en kennis te maken met de lokale bevolking die zeer openstaat voor een babbel. Dat het Engels de voertaal is in Oeganda maakt het allemaal wat gemakkelijker.

Werner geeft nog een korte eclipsbriefing, zodat iedereen goed weet waar op te letten en wat wel en niet te doen... De kijkers worden opgesteld, zodat iedereen al door de 20 x 80 met polymeer filter het verloop van de bedekking kan volgen.

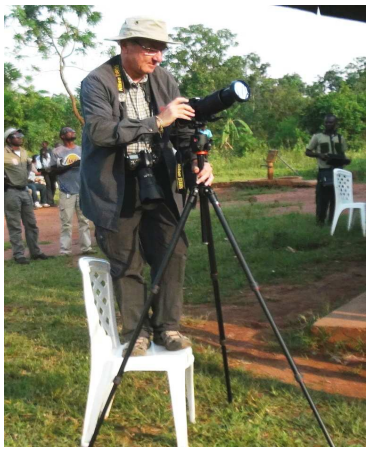

Het weer is schitterend, en het eerste contact hebben we alvast mee! We genieten van de partiële fase. Werner wordt al gebeld op zijn GSM door de nieuwsredactie van de VRT. Er worden videobeelden van ons verwacht! En wanneer we terug in het hotel zijn, zou er via Skype contact gemaakt worden. De totaliteit nadert en het wordt uitermate spannend. Want één venijnige wolk komt onheilspellend dichtbij de zon.... Maar de weergoden zijn de Uranianen gunstig gezind - of is het de beruchte eclipswind - alleszins, één minuut voor totaliteit weten we het zeker: dit gaat lukken!! En of het lukt! De vernoemde wolk lost als het ware op in het niets. Een heel korte maar o zo prachtige eclips.Parelsnoer rondom de hele zon, protuberansen, corona, diamantring, we hebben het allemaal gezien...en we weten weer waarom we zover gereisd hebben...
En om alles nog eens te kunnen beleven, is er de videomontage van Marc Hens:
http://youtu.be/c0rUAbqDzAw
Werner vertelt:
“De eclips is amper ten einde, of ik word reeds aangeklampt door mensen van 'Radio Gulu'. Die zijn ondertussen via via, de tamtam gaat nog steeds vlot in Afrika, te weten gekomen dat er een groep blanken naar de zonsverduistering is komen kijken. En dat is natuurlijk altijd interessant voor de radio! Dus vlak na de eclips overvallen ze me met de klassieke vragen: wat is er zo speciaal aan

deze eclips, en is Gulu de beste plaats om te komen kijken. En natuurlijk nog heel wat vragen over wat we vinden van Oeganda. Enfin, het komt er op neer dat we geen kans meer krijgen om nog na te genieten van de vliegende schaduwen, het camera obscura effect, etc...”

En dan zijn er bubbels, zelfs in het noorden van Oeganda!

Na de eclips en de bubbels komt de traditionele groepsfoto en dan volgt er even later minder goed nieuws. Onze vrienden in Ethiopië hadden minder succes. Ook in Kenia, wat nochtans de grootste kanshebber was voor een heldere hemel, hebben de wolken de waarnemers parten gespeeld. Je ziet maar, met een eclips weet je nooit!

Terug in het hotel gaat Marc H. zo snel mogelijk enkele video-beelden selecteren en omvormen. Er is gratis Wifi in het hotel, dus verzenden via internet zou eenvoudig moeten zijn. De journalist van de VRT heeft Werner een e-mail adres gegeven, dat Marc zou gebruiken om een videobestand van één minuut door te sturen.

Het woord aan Marc:
"Helaas, elk communicatiekanaal dat ik hier gebruik, blokkeert op een bepaald moment.
Ondertussen heeft Werner via een iPad een Skype verbinding rond gekregen. Er zijn nog twee praktische problemen. In het restaurant is er te veel lawaai om verstaanbaar te zijn. Buiten op het terras is het dan weer veel te donker, waardoor Werner wel te horen is maar niet te zien. Ik heb dan mijn video-lamp tevoorschijn gehaald en Werner letterlijk in de spotlight gezet. Er kan nu eindelijk een Skype-gesprek opgenomen worden door de VRT-nieuwsredactie.
Ik heb tenslotte een e-mail zonder beelden naar de nieuwsredactie gestuurd, om mijn problemen uit te leggen. Uiteindelijk kan ik mijn video-bestand uploaden naar de ftp-server van de VRT.
Door al die vertragingen komen de beelden te laat voor het 7-uur journaal. Maar de journaliste bevestigt mij later dat alles in het 8-uur journaal en het laatavondnieuws wel gebruikt is en de Belgische huiskamers gevuld worden met onze eclipsbeelden en ervaringen uit het noorden van Oeganda."

Om 19.00u zitten we in de nogal koele refter van het hotel voor het avondmaal. Maar niks dan lachende gezichten: de eclips is geslaagd! Onophoudelijk worden er foto's en filmfragmenten bekeken.
Als dessert komt er..... de grote taart voor Whinney!

Tijdens een korte nachtwandeling wordt er een grote pad aangetroffen. Fred probeert ze op naam te brengen, maar dat lukt hem niet. Gebrek aan ervaring met Afrikaanse amfibieën... Ook thuis, met de nodige externe hulp, lijkt het moeilijk. Geluidsopname zou voor een doorbraak kunnen zorgen, maar die hebben we niet. We gaan uiteindelijk voor de Flat-backed Toad (Amietophrynus maculatus). *Deze pad voedt zich voornamelijk met mieren en termieten. Haar voornaamste predatoren zijn grote schorpioenen en de Padadder. Deze slang, Causus maculatus, voedt zich UITSLUITEND met giftige padden!*

Er is vandaag geen enkele druppel water gevallen! Later zal blijken dat dit de enige kurkdroge dag van de vakantie is.
De zonsverduistering is de eerste van de 4 vooropgestelde toppers van de reis en ... die is binnen!

Vanaf hier worden groep A en groep B gesplitst.
Ze zullen weliswaar hetzelfde reisprogramma afwerken, maar in omgekeerde volgorde. Het verslag hieronder hanteert de volgorde van groep A. Omdat het interessant is om de verhalen van beide groepen over dezelfde activiteiten naast elkaar te lezen, zijn de gebeurtenissen van groep B ook in de volgorde van groep A vermeld. Dit betekent dat de data voor groep B

omgekeerd lopen. M.a.w. als je de precieze reisvolgorde van groep B wil volgen, moet je achteraan dit verslag beginnen lezen.

Misschien nog even aan de afspraak herinneren :

- **De gemeenschappelijke gebeurtenissen staan in het zwart**
- **De unieke gebeurtenissen van groep A staan in het blauw**
- **De unieke gebeurtenissen van groep B staan in het groen**
- ***De wetenswaardigheden staan in italic***

Maandag 4/11: Gulu - Masindi – Hoima – Kwenjojo - Fort Portal 458 km
Overnachting in Mountains of the Moon Hotel
Dinsdag 12/11: Kibale N.P. - Entebbe Airport

We moeten vroeg uit de veren want we hebben vandaag heel wat kilometers af te leggen. We ontbijten om 05.30u en vertrekken om 06.10u richting Fort Portal. Het wordt een lange rijdag...
We genieten van een mooie zonsopgang.
Verschillende vogelsoorten worden opgemerkt langs de weg: Grijze wouw, Grijsrugklapekster, de zeer algemene Treurtortel (African Mourning Dove - Streptopelia decipiens), familie van onze Tortelduif, de Keniaanse roestmus (Rufous Sparrow – Passer rufocinctus), da's een neefje van onze Huismus, de Geelbaardbuulbuul (Yellow-whiskered Greenbul – Andropadus latirostris) en de Afrikaanse zwarte kuifarend (Long-crested Eagle - Lophaetus occipitalis).

Deze arend is gemakkelijk herkenbaar aan de lange kuif op de kop die ook in rust vaak recht overeind wordt gehouden. Hij is niet echt een goede vlieger, zeker niet goed genoeg om prooi in de lucht te vangen. Daarom zien we hem vaak langs de baan, zittend op een elektriciteitspaal of in de top van een boom. Van daaruit heeft hij een goed zicht op de omgeving en jaagt hij op knaagdieren en reptielen.

De kleine dorpen die we doorkruisen leveren leuke straatbeelden op: we zien fietsenherstellers en steenbakkers aan het werk, er liggen grote doeken op de grond waarop de dorpelingen koffiebonen en cassave laten drogen in de zon, er staan veel grote zakken gevuld met houtskool die wachten om opgepikt te worden door een bedrijfje, en we stellen vast dat er overal vrouwen en mannen keren en borstelen met palm- en bananenbladeren.

In de velden zien we een grote groep mannen aan 't werk, volledig in knalgele plunje. Het gaat hier om gevangenen, die verplicht zijn elke dag 8 uur te werken, meestal in de landbouw en bij wegenwerken. Zo maken ze zich nuttig en geven ze iets terug aan de gemeenschap. Ze zijn niet vastgeketend, maar de groep is omsingeld door een zestal met revolver gewapende mannen. Bij de minste ontsnappingspoging wordt de gevangene doodgeschoten. Keep it simple.
In de hoofdgevangenis in Kampala zitten meer dan 20.000 mannen en vrouwen achter de tralies. 524 onder hen zijn ter dood veroordeeld en zitten in de *death row.* Hoewel de doodstraf nog bestaat zijn er geen executies meer geweest sinds 2006.
Op weg naar onze nieuwe bestemming, stoppen we nog even bij ons vorig hotel in Masindi, sanitaire stop en een koffietje.

Wanneer we de plek hier verlaten loopt Ben een lekke band op.... En zo wordt dat hier aangepakt ...

Naast de Bonte ijsvogel krijgen we nog 2 nieuwe vogelsoorten te zien, de Zwartkopfiskaal (Black-headed Gonolek – Laniarius erythrogaster), een heel schuwe vogel die weinig wordt waargenomen ondanks zijn felrode kleur.

En ook nog de Bruine slangenarend (Brown Snake-Eagle – Circaetus cinereus) die vooral jaagt op slangen, ook grote en giftige soorten!
Zoals Werner zegt, dat is een gewone arend die alleen maar bruine slangen eet...
Om 10.30u vertrekken we richting Hoima.
Sinds het begin van de reis zien we bijna overal langs de baan witte betonnen paaltjes met als inscriptie UNRA. Eindelijk komen we te weten wat de bedoeling hiervan is:

UNRA staat voor Uganda National Road Authorities, en de betonnen palen geven in feite de rooilijn aan: niemand mag bouwen voorbij deze lijn, omdat je anders te dicht bij de straat komt...
Eten doen we vroeg, deze keer al om 11.45u, in Kolping House, een hotel-restaurant in Hoima. In de tuin van dit hotel kunnen we een skink spotten. Het is de Speckle-lipped Skink (Trachylepis maculilabris), inderdaad goed herkenbaar aan de witte schubben langs de bovenlip. *Hij is ongeveer 30 cm lang, leeft vooral in struiken en bomen, is een goede klimmer en wordt daarin*

geholpen door een zeer lange staart, die 70% van de totale lichaamslengte uitmaakt. Er is geen duidelijk paarseizoen: het wijfje legt tot 5 keer per jaar een achttal eitjes af. Deze skink voedt zich met allerhande insecten, spinnen en slakken.

Na het eten krijgen we de kans om geld “uit de muur” te halen of geld in het bankkantoor om te wisselen... maar dit verloopt niet zonder problemen:
ATM: na de derde verrichting, geeft de geldverdeler geen centen meer, maar boekt wel de afhaling en levert een bewijsje af... dit overkomt o.m. Otto! En dit terwijl Whinney 10 US$ aangerekend krijgt, aan het loket, voor een eenvoudige geldomwisseling van US$ naar Oegandese Shillings!

Na een half uur discussiëren en onderhandelen kunnen we onze weg voort zetten richting Fort Portal. Een groot gebouw trekt onze aandacht: in feite een ruïne zonder voorgevel, maar bij nader inzien is het een meubelwinkel! Is dit het Oegandees bijhuis van Chateau d'Ax??

Amper een paar kilometer uit de stad verwijderd steekt een Jameson's mamba (Dendroaspis jamesoni) de baan over. Deze slang is zo agressief dat ze zich nog snel omdraait en probeert in ons wiel te bijten! Typisch gedrag voor deze keigevaarlijke soort!
Op de elektrische draden langs de weg zien we talrijke luidruchtige Grauwe buulbuuls (Common Bulbul – Pycnonotus barbatus), die vaak te zien zijn bij menselijke nederzettingen en gemakkelijk te observeren.

Veel vrouwen die langs de baan lopen dragen van alles en nog wat op hun hoofd: zakken, bananen, watertanks, brandhout en zelfs grote hopen groene planten: dat is voedsel voor hun dieren!

We zien ook heel veel huizen waarvan de gevels in opvallende “reclame” kleuren zijn geschilderd, typische kleuren van bepaalde gekende bedrijven zoals MTN Bank, Uganda Telecom World,

SADOLIN “colours your life”, ORANGE Best Network, HIMA cement, AIRTEL, enz.
En wij maar denken dat het telkens om kleine winkels gaat die deze producten aan de man brengen... Nee hoor!

Hoe zit het dan wel ineen? Wel, grote bedrijven houden dorpen in de gaten waar mensen een huisje aan 't bouwen zijn. En zij stellen voor de afwerking van de gevel op hun kosten te nemen, voor zover de eigenaar akkoord gaat dat zijn huis een gigantische affiche wordt voor het betrokken merk. Om de 3 à 5 jaar zal de gevel worden herschilderd op kosten van het bedrijf, uiteraard in de bekende kleuren van het product! Geniaal, nee?
Om 16.40u stopt onze Farouk in een piepklein dorpje en koopt er een paar trossen mini-banaantjes, die een uitgesproken ananas-smaak hebben. Lekker!
Aan beide zijden van de weg, uitgestrekte koffie- en theeplantages – omzoomd met eucalyptus-bossen – oprijzend tegen steile hellingen.

Oeganda heeft vandaag bewust de weg van moderniteit en mondialisering gekozen. Het ontwikkelt activiteiten met grote toegevoegde waarde, zoals de biologische landbouw, die kunnen inspelen op de toenemende behoeften van grote markten. Het ambitieuze begrotingsplan van Oeganda concentreert zich op de export van thee en koffie. In 2007 voerde het land maar liefst 46.000 ton thee uit. Oeganda verdiende volgens officiële bronnen 37,7 miljoen euro aan de export van thee. De export van koffie was goed voor 16,6 miljoen euro.
We arriveren in Fort Portal om 17.40u, met zicht op de Ruwenzori Mountain Ranges.
Fort Portal is een stad in het westen van Oeganda en hoofdstad van het Kabarole district. Ze ligt op een hoogte van 1.540m. De stad is vernoemd naar het door Sir Gerald Portal, de Britse speciale commissaris voor Oeganda, in 1891-1893 gebouwde fort, waarvan de ruïnes heden ten dage op het terrein van de plaatselijke golfbaan liggen. In 2002 telde Fort Portal 40.993 inwoners. Fort Portal is gesitueerd te midden van het Ruwenzori-gebergte, het Kibale Forest National Park en het Queen Elizabeth National Park. Er ligt een aantal kratermeren in de omgeving. De belangrijkste bronnen van inkomsten zijn toerisme en handel. Sinds 2005 heeft de stad een universiteit.

Hier ligt ons hotel Mountains of the Moon. De naam is afgeleid van de bergketen waarin de Nijl ontspringt. Het hotel is gebouwd in Britse koloniale stijl, met grote veranda's en uitgestrekte tuinen waar veel vogels verblijven, zoals maraboes en ibissen.

In de Oudheid hebben verschillende aardrijkskundige Grieken en Romeinen geprobeerd de bron van de Nijl te vinden. Een Griekse handelsreiziger, genaamd Diogenes, zou deze hebben gevonden en de bergen de naam "Bergen van de Maan" hebben gegeven omwille van de spierwitte sneeuwkappen op de toppen van de bergen. Latere wetenschappers, zowel Arabieren als Romeinen en de Griek Ptolemeus, hebben deze ontdekking bevestigd en op de kaarten uit die tijd is de bergketen al terug te vinden.
Bij meer recente expedities werd vastgesteld dat de Mountains of the Moon maar een deel van de talrijke Nijlbronnen leveren. Omwille van de zeer dikke mist in dit gebied, heeft het tot 1889 geduurd alvorens een Europeaan, met name Henry Morton Stanley, de sneeuwkappen en de gletsjers beschreven door Diogenes kon bereiken en het bestaan ervan bevestigen!

We hebben nog even de tijd om van sauna en hamam te genieten alvorens aan tafel te gaan. Dat doen alvast Stien, Chantal, Wim en Fred.
Van zodra het donker wordt, verschijnen overal gekko's op de muren. De bedienden hier zijn niet bang voor deze diertjes, ze geven sommige zelfs een naam. Zo komen we van ene Christine te weten dat de gekko die dicht bij Walter's kamer woont, George heet...

Voor groep B is deze dag de afsluiter van de reis en er wordt nog een schooltje bezocht, in de buurt van Kibale N.P. Rob heeft in het begin van de reis aan Emmanuel gevraagd naar zo'n schoolbezoek, maar dat blijkt niet zo eenvoudig te organiseren. Via een vriend in Kampala hoort hij van een schooltje in de buurt van het geboortedorp van die kennis. Een tiental jaar geleden is een vrijwilliger opgestart met 4 leerlingen, en ondertussen is de school uitgegroeid tot 250 leerlingen.

En die kunnen onze hulp goed gebruiken, want zeker voor de jongsten is er nauwelijks schoolgerief. De kinderen van 4 tot 9 jaar krijgen van ons allemaal een schriftje en potlood. Ze zijn de hemel te rijk. En de volwassenen van het dorpje zijn heel blij met onze kledingoverschotten.
Dit schoolbezoek is een mooie en pakkende afsluiter van de rei**s.**

Dinsdag 5/11 Kibale N.P. - Chimpansee trekking en Bigodi Wetlands 82 km
Overnachting in Mountains of the Moon Hotel
Maandag 11/11 Kibale N.P. - Chimpansee trekking en Bigodi Wetlands
Overnachting in Primate Lodge

De algemene wake-up call voor groep A, aangevraagd door Werner voor 06.00u, wordt uitgevoerd om ... 05.17u!!
Iedereen is dus ruim op tijd om aan de Chimpansee-trekking te beginnen, want vandaag gaan we in het oerwoud op zoek naar onze verre neven.
We rijden naar de ingang van het Kibale N.P., 40 km van ons hotel verwijderd.
Hoewel ze in 21 landen in Afrika voorkomen is Oeganda het land waar ze het eenvoudigst te vinden en te bewonderen zijn. In Oeganda leven ongeveer 5.000 chimps, ooit waren er dat meer dan 50.000. Volgens sommige deskundigen zouden er in gans Afrika nog zo'n 150.000 individuen over zijn. Een eeuw geleden waren het er waarschijnlijk nog 2 miljoen.
Het Kibale National Park is zonder meer één van de meest aantrekkelijkste regenwoudparken in Oeganda. Het is 766 km2 groot en ligt op een hoogte tussen 1100 en 1600m. Er leven maar liefst dertien verschillende soorten primaten. Dat is het grootste aantal verschillende soorten apen ter wereld in éénzelfde natuurpark. De grootste attractie zijn chimpansees waarvan er hier ongeveer 700 verblijven.

De chimpansee (Pan troglodytes) is een Afrikaanse mensaap. Zijn dichtste neef is de dwergchimpansee of bonobo (Pan paniscus). Beiden worden beschouwd als de nauwste nog levende verwanten van de mens.
Kibale vormt de uiterste oostelijke grens van het verspreidingsgebied van de Chimp. De ondersoort die hier voorkomt is de Oegandese chimpansee (Pan troglodytes schweinfurthii).
Het is een grote, sterke mensaap met een gedrongen lichaamsbouw. Een volwassen chimpansee heeft een schouderhoogte van max. 179 cm en een lichaamsgewicht van 65 kg.
De gemiddelde leeftijd is 40 tot 50 jaar! Ze leven in een eigen territorium dat zowel door mannetjes als wijfjes verdedigd wordt. Een groep bevat 20 tot 100 exemplaren.
De chimpansee is een dagdier. Hij is voornamelijk vroeg in de ochtend en in de namiddag actief. Hij brengt veel tijd op de grond door, maar klimt ook regelmatig in bomen om voedsel te zoeken en te slapen. In de boom slaapt hij in een zelfgemaakt slaapnest van bladeren en takken, die hij aan het einde van de avond bouwt. Het nest is gelegen op een hoogte van 6 tot 25 m.
De lengte van de armen van een volwassen chimpansee is indrukwekkend: van vingertop tot vingertop kunnen ze een spreidwijdte bereiken van 3 meter!
Deze primaten eten vooral fruit, aangevuld met bladeren, noten, schors en stengels, maar ook dierlijk materiaal als insecten en vogeleieren. Volwassen mannetjes jagen zelfs soms in groepen op kleine dieren, waaronder kleinere apen (voornamelijk Rode franjeapen en jonge Bavianen), jonge antilopen, zwijnen en vogels. De chimpansee maakt en gebruikt primitieve gereedschappen als stokjes en twijgjes om insectenlarven, mieren en termieten te vangen uit holen en termietennesten,

en stenen om noten open te breken, of gekauwde blaadjes die als spons gebruikt worden om water op te zuigen. Recent onderzoek heeft ook laten zien dat chimpansees gereedschap kunnen aanmaken, zoals speren om kleine aapjes mee te doden.
Hierna een uittreksel van een artikel dat heel recent in Het Laatste Nieuws is verschenen:
HLN 15/12/2013:
Natuurbeschermers die zich inzetten voor het behoud van de chimpansee in Oeganda, maken zich zorgen over een nieuwe trend: in het westen van het land worden primaten opgegeten door mensen.
"Het is onder Oegandezen vanouds niet gebruikelijk om vlees van primaten te eten, maar we zien dat het tegenwoordig wel gebeurt", zegt Lily Ajarova. "Daarmee wordt het voor de apen en chimpansees nog moeilijker om te overleven." Ajarova beheert het Chimpansee Reservaat in Ngamba.
Ajarova zegt twee jaar geleden voor het eerst opgemerkt te hebben dat mensen in het westen van Oeganda primatenvlees aten. Meestal ging het om immigranten of vluchtelingen uit de Democratische Republiek Congo (DRC). De Oegandezen eten zelf vrijwel nooit primatenvlees, zegt ze. "In veel andere delen van de wereld gebeurt dat wel. Maar in Oeganda hadden we het nog niet eerder gezien", zegt Ajarova, die het een "groeiend probleem" noemt.
"Er zijn veel Congolese vluchtelingen in de regio en die beïnvloeden wellicht het eetgedrag van de plaatselijke bevolking. Het lijkt erop dat in het hele westen het eten van primatenvlees is ingeburgerd. In bijna alle dorpen waar we komen, gebeurt het", zegt Ajarova.

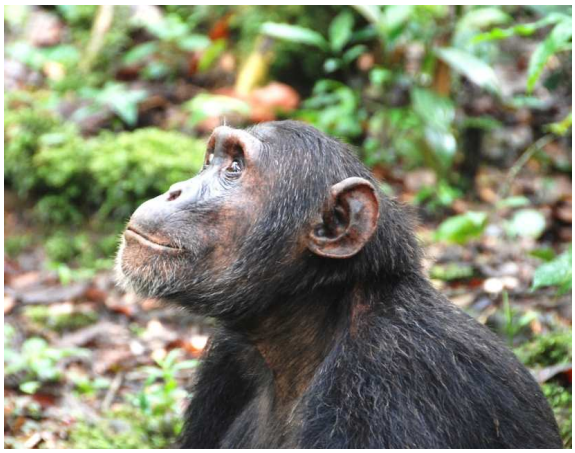

In de EOS van januari 2014 lezen we:
“Medicijnen uit de natuur:
Een groep internationale wetenschappers nam, in 2011, 24 plantensoorten van het menu van de chimpansees uit West-Oeganda onder de loep. De planten hadden niet alleen een antibacteriële werking, er zaten ook soorten bij die lepra en malaria tegengaan. Vijf van de extracten bleken zelfs giftig voor menselijke tumorcellen. Het is zeker niet uitgesloten dat we straks malaria en kanker behandelen met middelen uit het medicijnkastje van de chimpansee!”
En in NRC Weekend van 1 maart 2014:
"Sommige chimpanseegroepen in Oost-Afrika bestaan al honderden jaren, een enkele zou misschien 2.600 jaar bestaan. Dit is een verrassende conclusie uit genetisch onderzoek onder acht groepen in Oeganda. Bij chimpansees blijven de mannen in de groep en wisselen de wijfjes van groep (patrilocaliteit). Primatologen berekenden, uit de variatie in Y-chromosomen van de mannelijke chimps,wanneer de groep gesticht is. Het Y-chromosoom wordt uitluitend in de mannelijke lijn doorgegeven. De laatste gemeenschappelijke Y-chromosoomvoorouder bleek gemiddeld 1500 jaar geleden te leven, uiteenlopend van 100 tot 2600 jaar. De berekeningen zijn niet heel precies, zeggen de onderzoekers zelf, maar geven wel een indicatie dat deze groepen vrij stabiel zijn en ooit gesticht zijn door één mannetje en niet zijn ontstaan door spliting van een grote chimpgroep.”

We worden in 2 groepen ingedeeld. Terwijl de ene naar het dichte regenwoud trekt, op zoek naar de Chimps, zal de andere de Wetlands gaan bezoeken, telkens vergezeld door een gids.
De opbrengst van de permits voor het bezoek aan de Bigodi Wetland Sanctuary komt ten goede aan de lokale gemeenschap voor de bouw van huizen, scholen, enz.

Dit gebied, gesitueerd in het Magombe moeras, is de beste plek in Kibale om uit te kijken naar de Rode franjeaap. Er leven hier ook vele andere primaten zoals de Oostelijke franjeaap, de Mantelmangabey, de Roodstaartmeerkat en de Baviaan.

De moerassen van Bigodi zijn een paradijs voor vogelaars. Tot op heden zijn er 138 vogelsoorten geregistreerd en één van de toppers die hier voorkomt is de prachtige Great Blue Turaco die is afgebeeld op de muren van de Rangerstations (en die, iedereen van ons, zal kunnen waarnemen tijdens de wandeling!).
Het met papyrus begroeide gebied is omringd door een wandelpad dat ons door boerenland en dichte begroeiing met vijgen en palmen leidt.
Vóór ons vertrek heeft Freddy de Rangers gevraagd of ze enkele kinderen willen inzetten om kameleons te zoeken: de kans dat wij die zelf waarnemen is heel klein, gezien de moeilijkheid om die beestjes te vinden in hun dichtbegroeide biotoop.
Onze groep “Moerassen” vertrekt om 07.50u en kent een fabuleuze start wat betreft het aantal soorten vogels, waaronder de Witkruinroodborsttapuit (Snowy-headed Robin-Chat – Cossypha niveicapilla), de Grijsoorneushoornvogel die we al hebben ontmoet in het hotel in Masindi, de vrij algemene Bruine muisvogel, de Halsbandhoningzuiger (Collared Sunbird – Hedydipna collaris), de Roodborsthoningzuiger (Scarlet chested Sunbird – Chalcomitra senegalensis) en de Dominikanerwida (Pin-tailed Whydah – Vidua macroura) waarvan het mannetje voor de broedtijd een volledige meta-morfose ondergaat: van bruin gaat zijn verenkleed over naar zwart en wit, en ontwikkelt hij een staart van 15 cm lang en bestaande uit 4 lange zwarte veren!

Dit is écht twee keer dezelfde vogel!

Dan volgen er nog veertien andere nieuwe soorten:
Nonastrild (Black-crowned Waxbill – Estrilda nonnula) maakt deel uit van de familie van de prachtvinken, Zwartnekwever (Black-necked Weaver – Ploceus nigricollis), Afrikaanse bonte kwikstaart (African Pied Wagtail – Motacilla aguimp), Glansijsvogel (Shining-blue Kingfisher - Alcedo quadribrachys), Olijfbuikhoningzuiger (Olive-bellied Sunbird – Cinnyris chloropygia), Grijze bosklauwier (Bocage's Bush-shrike – Malaconotus bocagei), Glansekstertje (Black-and-white Mannikin – Lonchura bicolor) familie van de prachtvinken, niets te maken met eksters, Geelsnavelbaardvogel (Yellow-billed Barbet – Trachylaemus purpuratus), Roodkopprachtwever (Red-headed Malimbe – Malimbus rubricollis), Roodkopblauwsnavel (Red-headed Blue bill –

Spermophaga ruficapilla), Grijskopmus (Grey-headed Sparrow – Passer griseus), Koperhoningzuiger (Copper Sunbird – Cinnyris cuprea), Witkopkamzwaluw (White-headed Saw-wing – Psalidoprocne albiceps), Kaneelpieper (Grassland Pipit – Anthus cinnamomeus) en de fameuze Reuzentoerako (Great-blue Turaco – Corythaeola cristata) die algemeen wordt beschouwd als één van de mooiste vogels van Afrika. Hij wordt 76 cm groot en 1,2 kg zwaar! In de Democratische Republiek Congo wordt er zwaar gejaagd op deze Toerako, zowel voor het vlees als voor de pluimen. De blauwe veders worden verkocht als geluksbrengers.

De meeste waarnemingen worden aangebracht door Greet, die er telkens de gids moet op wijzen dat er “iets” beweegt... En buiten de naam van de vogel, uitgesproken op een quasi onbegrijpelijke wijze, valt er zo goed als niks te rapen qua info. Onze gids is waardeloos.
In het 2de deel van de wandeling krijgen we 3 soorten apen te zien, nl. de Roodstaartmeerkat (Red-tailed Monkey - Cercopithecus ascanius schmidti) (foto links), ook Black-cheeked White-nosed Monkey genoemd. *Deze kleine aapjes worden amper 45 cm groot en 4 kg zwaar. Ze zijn duidelijk herkenbaar aan hun zwart gezicht met witte kaken, een spierwitte vlek midden op de neus en uiteraard de lange rode staart. Ze spelen waarschijnlijk een belangrijke rol in het verspreiden van zaden, omdat ze de gewoonte hebben zich te verplaatsen met wangzakken vol fruit en de vruchten op minder drukke plekken rustig op te peuzelen.*
Als 2de soort zien we de Mantelmangabey (Grey-cheecked Mangabey – Lophocebus albigena) (foto midden), een bijna volledig zwarte aap met grijze lange manen. Hij leeft in moerasgebied en verblijft vooral hoog in de bomen, komt zelden op de grond en voedt zich voornamelijk met vijgen.

Als derde en meteen de meest zeldzame en met uitsterven bedreigde soort, de Oegandese variant van de Rode franjeaap (Ugandan Red Colobus Monkey - Procolobus tephrosceles) (foto rechts). Een waarneming om “U” tegen te zeggen.

De Oegandese rode franjeaap is pas als aparte soort erkend sinds 2001. Hij komt voor in 5 totaal van elkaar gescheiden bossen in Oeganda en Tanzania. De populatie in het moerassig regenwoud van Kibale N.P. lijkt, met ongeveer 17.000 individuen, de enige leefbare. De andere groepen zijn gedoemd om te verdwijnen: te kleine groepen, geen uitwisseling mogelijk tussen populaties, grote druk op leefgebied door ontbossing en zeer hoge predatiedruk door Chimpansees! Gelukkig voor "onze" franjeapen worden de Kibale-wouden sinds 1993 beschermd. Ze leven heel dikwijls in associatie met andere soorten apen, wat ook wij hebben kunnen vaststellen met onze eigen waarnemingen: drie soorten apen in minder dan 10 minuten. Dergelijke samenlevingen komen zelden voor. Uit onderzoek blijkt dat de Oegandese rode franjeaap een nogal trage en luie soort is, weinig oog heeft voor vijanden en weinig beschermend optreedt t.o.v. hun jonge nakomelingen. De meerkatten en de mangabey's daarentegen zijn zeer alert voor predatoren, wat de "slordige" franjeapen goed uitkomt. De twee hoofdvijanden van onze franjeapen zijn de Kroonarend (die we later in Ishasha gaan tegenkomen) en de Chimpansee. In Ngogo, het centrale deel van Kibale N.P. waar de grootste concentratie mensapen leven, worden jaarlijks 12% van de Rode franjeapen gedood door de Chimps!

We vinden eindelijk ook nog eens een kikkertje, maar we slagen er niet in om het te vangen. En op basis van de enige foto die we hebben, geraken we in de soortbepaling niet rond. Het is met zekerheid een klauwkikker, Xenopus, waarschijnlijk Xenopus wittei, De Witte's Clawed frog, de meest algemene soort in deze moerassen. Maar de rugtekening wijkt zwaar af van het standaard patroon.
Klauwkikkers behoren tot de familie van de tongloze kikkers. De voorpoten hebben geen zwemvliezen maar 4 lange spitse vingers. Omdat een klauwkikker geen tong heeft, moet de prooi met de voorpoten in de keel worden geduwd, en een kikker die met de handen eet is een vreemd gezicht. De achterpoten hebben klauwen aan de tenen!
Deze kikker heeft op iedere flank een rij witte "stikseldraadjes". Deze bevatten zintuigen waarmee de dieren trillingen waarnemen, zodat ze in het modderige water prooien en ook roofvijanden kunnen lokaliseren. Het voedsel bestaat uit allerlei waterdiertjes zoals kleine vissen, insecten en larven, slakjes en kleine tweekleppigen. De soort is geheel aquatisch en komt nooit uit het water, omdat de huid anders uitdroogt en de lichaamsbouw niet geschikt is om te lopen.

Naar het einde van de wandeling krijgen we nog de mooie Lady Ross' toerako (Ross's Turaco – Musophaga rossae) te zien (foto rechts), een nichtje van de Reuzentoerako die we amper 3 uur geleden hebben waargenomen, alsook de Kuiftok (Crowned Hornbill – Tockus alboterminatus) die zich voedt met knaagdiertjes, reptielen, zaden, fruit maar voornamelijk met insecten die hij al vliegend uit de lucht plukt. Dit is al onze vierde hornbillsoort!
Om 11.30u zijn we terug aan het Rangerstation Bigodi Wetland Sanctuary, en ... een 4tal kids hebben inderdaad 2 kameleons gevonden en voor ons bijgehouden! Het gaat om een kleine soort, zonder Nederlandse naam, Montane Side-striped Chameleon (Chamaeleo ellioti).

Hoewel hij tot de familie van de driehoornkameleons (Trioceros) behoort, draagt deze soort (helaas) geen hoorns. Hij leeft vooral in laag struikgewas en voedt zich bijna uitsluitend met sprinkhanen. In tegenstelling tot de meeste kameleonsoorten, legt onze "Ellioti" geen eitjes. De jongen worden als mini-kameleons geboren!

We krijgen helaas weinig tijd om van de kameleons te kunnen genieten, want onze chauffeur is om duistere redenen gehaast om terug naar het hoofdstation van het Park te rijden, waar we met de andere groep samen een lunchpakket zullen genieten.
Onbegrijpelijk waarom deze driver zo gehaast is. Zoals straks zal blijken, moeten we 35 minuten wachten op de andere groep, zonder iets te kunnen doen! Op de terugweg zien we een grote Afrikaanse civetkat (Civettictis civetta) liggen, maar ook hiervoor blijkt de chauffeur oog noch tijd te hebben...?
Freddy baalt, uiteraard... maar rekent op het Bwindi gebied om nog andere kameleons te zien. De kans is daar theoretisch groter dan hier...
Na de lunch worden de rollen omgedraaid: de 2de groep vertrekt, gelukkig voor hen met een heel ervaren vrouwelijke gids, naar de moerassen, terwijl de eerste groep naar de Primaten trekt.

Drie reisgezellen (Whinney, Otto en Marc H.) van de eerste expeditie hebben de mensapen helaas niet kunnen waarnemen.
Wat onze groep betreft is het een succes: onder leiding van een deskundige gids vinden we, na een poosje zoeken, een groep klauterende, hangende, bengelende en gewoon op de grond zittende chimpansees in alle maten en gewichten!

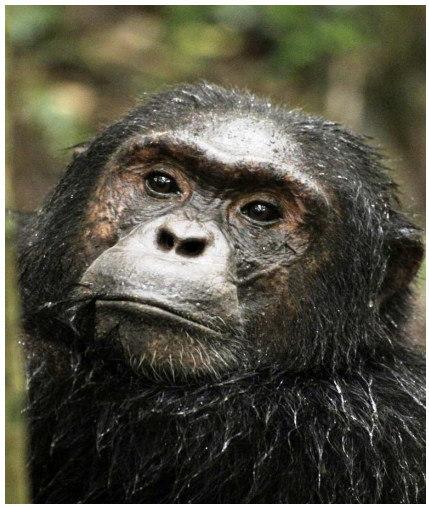

We moeten wel een fikse regenbui verwerken om van Tabu, Totti en King te kunnen genieten... Mooie beloning na een toch moeilijke en zware tocht door het regenwoud, een soort voorproefje van wat de trekking naar de gorilla's zou kunnen zijn...
Samen met de eclips zijn de eerste 2 verhoopte hoogtepunten van de reis "binnen"!

Bij het terugrijden naar ons hotel, krijgen we een Gewone duiker (Sylvicapra grimmia) en een groep van 28 Groene bavianen te zien op en langs de weg!
De Gewone duiker is een middelgrote antiloop die solitair leeft en zich vooral voedt met de bladeren en scheuten van struiken, maar ook met vruchten, peulvruchten, schors, bloemen, plantenwortels, knollen, paddenstoelen en soms gras.

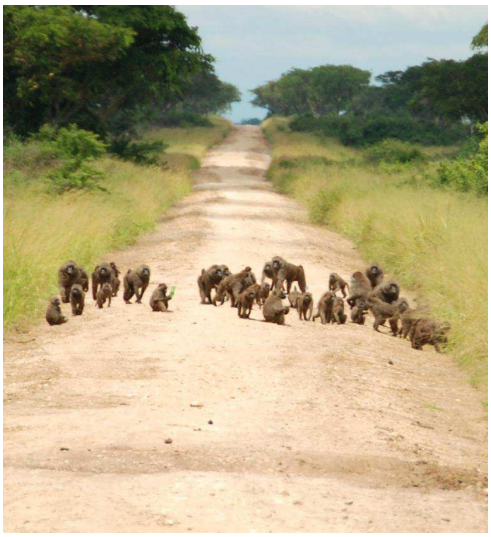

Vóór en na het avondmaal, in de bar op het terras, genieten we samen van de foto's van de verschillende groepen. Maar eerst goed nieuws voor “de 3” die geen mensapen hebben waargenomen: morgen krijgen ze gratis een herkansing (prijskaartje van de permit is normaal 150 US$ per persoon!).
Enkelen onder ons hebben de Zwartkopreiger (Black-headed Heron – Ardea melanocephala), de Bisschopsooievaar (Woolly-necked Stork – Ciconia episcopus), de Senegal-ijsvogel (Woodland Kingfisher – Halcyon senegalensis), de Grote textorwever (Black-headed Weaver – Ploceus cucullatus), de mooie Grijze kroonkraanvogels en de schitterende Great Blue Turaco's goed kunnen waarnemen; anderen stonden op enkele meters van een rustig zittend alfa-mannetje chimpansee.

De Grijze kroonkraanvogel (Grey Crowned Crane – Balearica regulorum) is een nationaal symbool en staat zowel op de vlag als op het wapen van Oeganda; wordt 110 cm groot en 4 kg zwaar; prachtige goudkleurige kruinveren. Het zijn de enige kraanvogels die regelmatig in bomen zitten. Ze eten vooral insecten en kleine zoogdieren die ze vinden bij kudden hoefdieren die ze wel eens volgen.

Groep B doet deze chimp-trekking en moeraswandeling op maandag 11/11.
De Primate Lodge ligt op enkele honderden meters van het startpunt van de Chimp-tocht. We trekken er dan ook te voet naartoe. En na de Chimps zullen we terugwandelen en samen gezellig lunchen in de Lodge, om dan met de jeeps naar de Wetlands te gaan en ook enkele dorpjes aan te doen.
We splitsen ons op in drie groepen:
1. Marc R., Frits, Rita & Ronny, Carina & Rob.
2. Oliver & William, Paula en Willem, Marc D.
3. Linda & Leo, Mien & Luc, Carla & Stefan.
Het is een geslaagde trekking geworden, met een mooie wandeling door het oerwoud.
Groep 1 is, na een uurtje wandelen en contact met de spoorzoekers, omgekeerd en een 20-tal minuten terug gewandeld om een andere weg te nemen. Dan hebben we de laatste kilometer gelopen om tot bij de chimps te geraken. Lopen, inderdaad, want er was wat onrust in de chimp-groep en ze maakten aanstalten om te vertrekken.

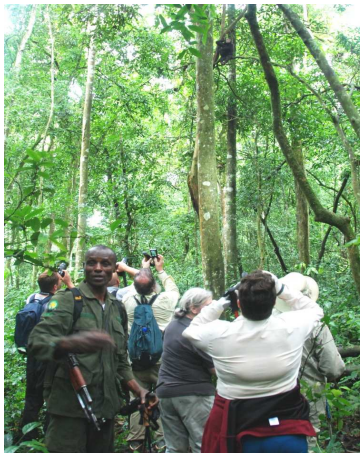

Gelukkig keerde de rust weer, en hebben we kunnen genieten van een prachtig schouwspel. Met andere woorden, de chimpansees deden gewoon hun “ding”, en wij genoten ervan. Het was een groep van een 10-tal apen, met o.a. een schattige baby. En opnieuw veel “menselijke” taferelen …, net zoals we dat al bij de gorilla’s hadden gezien.

Ondertussen hadden we ook groep 2 en 3 opgeroepen, en die arriveerden na korte tijd bij onze groep, zodat iedereen van het spektakel kon genieten.
Na een goede drie kwartier zijn we dan verder gegaan, en we hebben ook nog een vrijgezel-mannetje ontmoet. Hij was uitgestoten uit de groep en leek ons rustig op te wachten op het wandelpad. Na een 10-tal minuten hield hij het echter voor bekeken bij die “rare apen” … ;-)))
In de namiddag hebben we dan nog een moeraswandeling gedaan. Laarzen waren facultatief en bergschoenen zouden wel volstaan … Maar het had de laatste dagen blijkbaar zoveel geregend dat het houten looppad 20 cm onder water stond. Dat betekende dus, ofwel schoenen uitdoen en op blote voeten verder lopen (zoals de plaatselijke bevolking dat doet), ofwel natte bergschoenen eraan overhouden …
Na de moeraswandeling hebben we het dorpje leeg gekocht … we moesten namelijk 120 schriftjes en 120 potloden bijeen zien te krijgen voor een schoolbezoek, dat voor de volgende dag gepland was …

Woensdag 6/11 Fort Portal – Mweya (Queen Elizabeth N.P.) 130 km
Overnachting in Mweya Safari Lodge
Zondag 10/11 Van Mweya naar Kibale N.P.
Overnachting in Primate Lodge

Groep A zal vandaag het Kibale N.P. verlaten en gaat een rustige dag tegemoet.
We hebben de ganse voormiddag carte blanche in ons mooi Mountains of the Moon hotel. Iedereen vult de vrije tijd in naar wens: sauna, zwemmen, massage, vogeltjes bekijken, kikkertjes vangen, wandelen in het nabijgelegen dorp en mooie foto's nemen, enz. enz.
Walter, Wim, Frans, Patrick en Freddy hebben meer dan één uur nodig om één piepklein roepend kikkertje te lokaliseren en uiteindelijk te vangen. De aanwezigheid van een kwaakblaas toont aan dat het om een volwassen mannetje gaat, amper 23 mm groot! Het personeel van de lodge kent het geluid dat uit dat kunstmatig poeltje komt, maar nog nooit heeft iemand de amfibie kunnen zien!

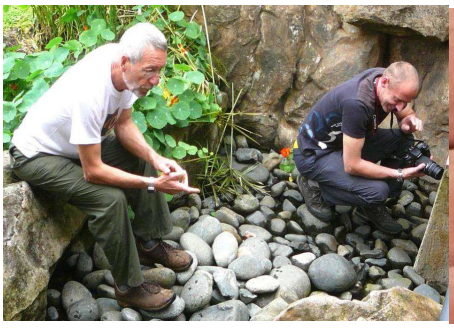

De identificatie “ter plekke” blijkt onbegonnen werk. Eenmaal thuis krijgen we gelukkig de hulp van prof. Robert C. Drewes, hoofd Herpetologie aan de California Academy of Sciences en grote kenner van de Oost-Afrikaanse “kruipdieren” en van Breda M. Zimkus, Museum of Comparative Zoology, Cambridge. Het gaat hier om een kikkertje uit de familie van de “Pubble frogs”, hoogst waarschijnlijk de Rugege River Frog (Phrynobatrachus graueri). Moeilijk te zeggen op basis van alléén maar foto's, want deze familie vertoont veel verschillende kleurpatronen binnen dezelfde soort... en er zijn 85 verschillende soorten ten zuiden van de Sahara... *Deze soort werd in Oeganda positief getest op Batrachochytrium dendrobatidis, een kleine schimmel die amfibieën aantast. De schimmelinfectie die deze Batrachochytrium dendrobatidis veroorzaakt wordt chytridiomycose genoemd. De ziekte vormt wereldwijd een grote bedreiging voor vele soorten amfibieën.*

Op een steen naast dat poeltje ligt een skink te zonnen. Dit is de Gestreepte skink (African Striped Skink - Trachylepis striata). *Deze soort is verspreid over heel Zuid-Afrika en komt ons inderdaad bekend voor vanuit Namibië. Hij is 11 cm lang, goede klimmer en komt veel voor rond huizen waar hij zich voedt met kleine insecten. De Gestreepte skink is levendbarend: het wijfje “bevalt” van een zestal baby's die al 7 cm groot zijn! Ze groeien heel snel en na 15 maanden zijn ze geslachtsrijp.*

Ondertussen loopt Petra (uiteraard) met haar camera rond en maakt ze een mooi kiekje van een in Oeganda zeldzame vogel, nl. de Bandstaartbananeneter (Eastern Grey Plantain-eater – Crinifer zonurus). Deze vogel behoort tot de familie van de grote Turaco's, waarvan we al 2 soorten hebben gezien in de Bigodi moerassen. Hij is een halve meter lang. Ondanks zijn Nederlandse naam, voedt hij zich hoofdzakelijk met vijgen.

Ook een grote kever en dito kakkerlak worden waargenomen en uitgebreid gefotografeerd.

Greet en Frans spotten de mooie Turkooiskuif vliegenvanger (African Blue-flycatcher – Elminia longicauda). De Nederlandse naam zegt al genoeg over dat vogeltje...

Tegen de middag komen “de 3” plus Christine en Marc terug van hun expeditie: de Chimps-trekking is ook voor hen een totaal succes!
Na het middagmaal verlaten we deze zeer aangename lodge en een uurtje later steken we de Mobuku River over, een snel stromende rivier die gevormd is door het smeltijs van de Ruwenzori.
Wij rijden naar de vlaktes van het noordelijke deel van het Queen Elizabeth Nationaal Park: de uitgestrekte grassavanne van de Kasenyi Plains en de dichte struiksavanne rondom Mweya.
Het Queen Elizabeth National Park is het drukst bezochte wildpark van Oeganda. Het beslaat een gebied van 2090 km2 rond de meren Lake Edward en Lake George aan de voet van de Ruwenzori bergen (‘de Bergen van de Maan') in het westen van de Great Rift Valley. Hier vind je een Oost-Afrikaans savannegebied met heuvels, open grasland met talrijke verzonken kratermeren en duizenden op cactus lijkende euphorbia's.

De twee grote meren, Lake George en Lake Edward, zijn met elkaar verbonden door het 32 km lange natuurlijke Kazinga kanaal, gekend voor de hoogste concentratie nijlpaarden ter wereld!

We stoppen heel even aan de Evenaar: voor talrijke medereizigers is het de eerste keer dat ze de evenaar oversteken, en dat moet op de gevoelige plaat worden vastgelegd! Een klein groepje loopt een 400tal meter terug om op de EXACTE plaats van de evenaar te gaan staan, zoals hun GPS dat aangeeft. Dit initiatief veroorzaakt wel een beetje wrevel, omdat we niet veel ruimte hebben qua timing... er staat ons nog een verrassing te wachten, maar of ze er lang zal blijven staan (of liggen) weten we niet!

De baan naar Mweya loopt voor een groot deel door het Nationaal Park. Wanneer we onze eerste olifanten zien, rond 17.00u, moeten we beseffen dat we nog altijd op de openbare weg rijden!
We verlaten wel snel die “grote baan” en beginnen aan onze Game Drive.

Onmiddellijk prijs!: Defassa waterbok, Olifant, Kafferbuffel, en de beloofde verrassing is er nog: zes leeuwen liggen te rusten in het hoge gras, samen met een leeuwin die eraan denkt een aanval voor te bereiden op een groep Oeganda Kobs die we links van ons, niets vermoedend, zien grazen; ze maakt handig gebruik van de Jeeps om zich aan het zicht van de kudde te onttrekken en haar prooi te benaderen. Spijtig genoeg, voor ons, gaat de actie niet door.

Enkele weetjes:
De Leeuw (Panthera leo) is een groot roofdier uit de familie der katachtigen. Van alle katachtigen is enkel de tijger groter. De manen van het mannetje geven het dier een imposant uiterlijk, waardoor de leeuw bekend staat als de koning der dieren. Hij wordt in het wild ongeveer 10 tot 14 jaar oud.
De leeuw is het grootste deel van de dag inactief. Soms ligt hij tot twintig uur per dag te rusten in de schaduw, en is hij enkel actief om te jagen. Het zijn vooral de vrouwtjes die jagen; 81% van al het voedsel binnen een groep is gevangen door vrouwtjes. Als een grote prooi gevangen is, wordt de hiërarchie binnen een leeuwengroep zichtbaar. De volwassen man mag eerst eten. Als hij is uitgegeten mogen de leeuwinnen en de welpen de resten opeten. Een leeuw eet ook aas en steelt soms voedsel van andere dieren, als hyena's, luipaarden en jachtluipaarden. De leeuw valt normaal gesproken geen mensen aan.

Samen met een groep Knobbelzwijnen, krijgen we nog Helmparelhoenen en Sporenkieviten te zien.

De Sporenkievit (Spur-winged Lapwing – Vanellus spinosus) *legt, net als de kievit bij ons, zijn eieren in een kuiltje in de grond, dat spaarzaam met nestmateriaal wordt bekleed. Er worden 3 of 4 eieren gelegd. Zowel de jongen als de volwassenen dieren eten voornamelijk insecten.*
De soort is verspreid over het grootste deel van Afrika, maar komt ook voor in de zuidelijke Balkan, in delen van Azië en in het Midden-Oosten.

We sluiten af met een fikse regenbui die ons verplicht het dak van de Jeep te sluiten... Einde Game Drive.

We rijden nog langs een van de talrijke kratermeren, hier met Kafferbuffels en Dwergflamingo's (Lesser Flamingo – Phoenicopterus minor). Deze meren zijn de enige plaatsen in Oeganda waar flamingo's voorkomen!
West-Oeganda is bezaaid met vulkaankraters die hun oorsprong vinden in een turbulente vulkanische periode, amper 10.000 jaar geleden. Verschillende van die kraters spuwden vuur en as terwijl de Egyptenaren bezig waren met de bouw van de piramiden.

Dit specifiek meer, Lake Namunuka genoemd, is zwavelhoudend. Talrijke diersoorten gebruiken het water als medicijn tegen wonden, teken, maagproblemen, enz... De naam betekent letterlijk: beestenstank, en werd indertijd gegeven omdat men dacht dat het bepaalde dieren waren die de stinkende zwavelgeur verspreidden.
We zien een Roodkeelfrankolijn (Red-necked Spurfowl – Francolinus afer), familie van de Fazanten, vrij algemeen, maar wordt zelden gezien omdat hij vooral in het hoog gras vertoeft. Pas wanneer hij de weg oversteekt wordt hij waargenomen.
Om 19.00u komen we aan op het schiereiland tussen het Kazinga kanaal en Lake Edward waar onze Mweya Safari Lodge is gevestigd. We zitten in hartje Queen Elizabeth N.P., op een schitterende ligging met een onwaarschijnlijke uitkijk op de weidse omgeving.

Het avondmaal genieten we op het terras, er is ook BBQ, veel verse groenten, rijst en vooral lekkere dessertjes à volonté! Er zitten zelfs vleermuizen aan de ingang van het restaurant!
Wanneer de nachtwandelaars terug komen van hun dagelijks avonduitstapje, zijn enkele medereizigers, o.m. Marielle en Serge, nog aan 't “bumpen” aan de bar. Het is 23.15u.....
In de tuin van de lodge vinden we vooral centipedes (een soort grote duizendpoot) en grote neushoornkevers.

Groep B reist vandaag van de Mweya Safari Lodge naar Kibale N.P., een korte rit van minder dan 100 km. Ze logeren in de Primate Lodge, in het Nationaal Park, van waaruit ze 's anderendaags gaan “Chimpen”!
Onderweg komen ze verschillende mannen tegen die met hun brommer los door het gebied van olifanten en leeuwen rijden! Onvoorstelbaar!
Wanneer de groep voor de 2de keer de Evenaar passeert, wordt op een ludieke manier duidelijk gemaakt waar de evenaar juist loopt.

Kamia heeft onderweg een elektrisch probleem aan zijn B3-jeep. De brandstofpomp zal hij uiteindelijk aan de praat krijgen, maar starten lukt niet meer. Gelukkig is er genoeg volk om te duwen … Morgen, wanneer Rob en C° de Chimpwandeling maken, zal Kamia een halve dag in een garage werken om de elektrische bedrading van de motor te vervangen.

Net na de middag komen we aan in de Primate Lodge, waar we logeren in luxe-tenten, midden in het oerwoud. Er zijn zonnecellen en zonneboilers, maar … te weinig zon. Na een koude douche de eerste avond, wordt de kachel aangestoken als alternatieve warmwaterbron, en dat werkt perfect.
’s Nachts worden Carina en Rob wakker van gerammel aan de ritssluitingen van hun tent. Wanneer Rob zijn zaklamp op de ingang richt, kijkt hij in de twee grote ogen van een Bushbaby. Gelukkig had Rob een hangslotje aan de ritssluitingen bevestigd, of ze hadden ongetwijfeld bezoek gehad in hun tent …”
De naam Bushbaby slaat niet op hun grootte (amper 30 cm hoog) maar op het geluid dat ze produceren; ze roepen als huilende baby's!

Een paar leuke weetjes over deze toch speciale beestjes:
De Galago's, de echte naam voor Bushbabies, kunnen vliegende insecten als sprinkhanen en motten uit de lucht grijpen met hun voorpoten, terwijl de achterpoten een tak vasthouden.
Ze urineren over hun handen en voeten. De reden voor dit gedrag is onduidelijk, maar waarschijnlijk verstevigt dit de grip.
De penis heeft een lang penisbot en op de huid van de eikel lopen naar achter gerichte stekels. Deze stekels zorgen ervoor dat het mannetje tijdens de paring langer in het vrouwtje blijft zitten. Mochten meerdere mannetjes vlak na elkaar met hetzelfde vrouwtje paren heeft het eerste mannetje hierdoor een voorsprong. De lengte van de stekels en de penis verschillen per soort. Dit verschil is mogelijk een manier om paringen tussen twee verschillende soorten te voorkomen.

Donderdag 7/11 Queen Elizabeth N.P. Game Drive en Boottocht 151 km
Overnachting in Mweya Safari Lodge
Zaterdag 9/11 Mweya – Queen Elizabeth N.P. en boottocht op Kazinga Channel
Overnachting in Mweya Safari Lodge

Groep A gaat vandaag een “rustige” dag tegemoet. In de voormiddag is er een game drive gepland en 's namiddags een boottocht en opnieuw een game drive. Maar deze laatste zal niet doorgaan: omwille van de hevige regens in het gebied, is het risico groot dat we, zelfs met de jeeps, ergens vast rijden.
Een paar uur vóór de rit wordt ons verteld dat er 2 wagens uit het slijk moesten worden losgetrokken.
We verlaten het hotel om 06.30u en doorkruisen eerst de Woodlands. Gedurende 22 kilometers gaan we geen wild waarnemen: in deze beboste omgeving zitten heel weinig beesten omdat het voor hen te gevaarlijk zou zijn, ze hebben nl. geen overzicht en lopen veel meer risico om per verrassing, vooral door leeuwen, aangevallen te worden.
Na 3 minuten “Open grassland” krijgen we al een kleine kudde Olifanten open en bloot op de weg! Prachtig om te zien en feest voor de fotografen. Wat verder een groep Oeganda Kobs.
En dan is het tijd voor een nieuwe vogelsoort: de Hamerkop (Hammerhead - Scopus umbretta), nauw verwant aan de pelikanen en de reigers. *Op de kop bevindt zich een dikke kuif en een zware, zwarte snavel. De vorm van zijn kop en staart doet denken aan een hamer. De lichaamslengte bedraagt 40 tot 56 cm en het gewicht 425 gram.*
Deze vogels voeden zich hoofdzakelijk met amfibieën. Ze vliegen ook wel boven scholen kikkervisjes, die dan één voor één worden opgepikt. De nesten zijn gigantische, bolvormige bouwsels van takken, gras en modder, gebouwd hoog in een boom.

Tijdens deze safari-rit valt ons op dat er een raam ontbreekt, links achteraan, in de Jeep 2 – “den Ben Business Class”! Wat is daar gebeurd?
Er wordt met open dak gereden, en Marc H. vindt het toch wat frisjes. Hij doet zijn jas aan, maar duwt bij deze beweging wat te veel tegen het raam. We laten hem aan het woord. “Plots voelde ik iets raars en keek naar het raam. Maar dat was er niet meer! Ik had het raam er uitgeduwd! Dus roep ik snel "STOP STOP STOP" om dan te vertellen dat "het raam er uit was 'gevallen'".

Marleen en Marielle staan recht en zien inderdaad een eindje achter ons het raam op de weg liggen, gelukkig onbeschadigd. Ben rijdt met de nodige aanwijzingen wat achteruit, stapt dan uit en deponeert het raam via de achterdeur achter de 2de rij zetels. We moeten dus de rest van de dag iets voorzichtiger onze voeten plaatsen.”
Ter info: de volgende dag wordt het raam opnieuw ingebouwd zonder zichtbaar verschil!

Wanneer groep B dezelfde Game drive onderneemt is er de dag voordien een onweer voorbij geraasd. En deze keer is het aan de jeep nr. 2 om zich vast te rijden in de modder (midden in een troep leeuwen !). In een poging om Marka los te trekken, raakt ook Kamia vast. Maar die spartelt er zelf uit. Dan graven ze Marka's jeep los en vragen hulp aan een andere jeep, een Landrover die niet zwaar beladen was. De knal bij het opspannen van de sleepkabel is zo luid dat ze denken dat ofwel de kabel gebroken is, ofwel het chassis gekraakt. Maar blijkbaar heeft de knal ook de leeuwen afgeschrikt om dichterbij te komen. Die zitten de hele tijd het spektakel vanaf een goede 100m te bekijken … ! Eind goed, alles goed en ze kunnen hun weg verder zetten.

Even later stoppen we omdat er vlak voor ons een olifant de weg oversteekt. Dan zien we rechts van ons een hele troep olifanten. Ronny en Henriette willen volop foto's maken en zijn een beetje verbolgen omdat Emmanuel snel doorrijdt na de overstekende olifant. Ze hadden echter niet gezien dat er ook links van de weg olifanten staan, en dat we dus midden in de troep terechtgekomen waren. Niet echt een veilige plek, dus … Gelukkig heeft Emmanuel dat wel in de gaten en zorgt hij ervoor dat we toch nog foto's kunnen nemen … vanop een meer veilige afstand."

Naast een paar Grijze kroonkraanvogels, een Bruine slangenarend, een Rüppels gier en een gigantisch nest van de Hamerkop krijgen we nog eens een nieuwe gier te zien. Dat wordt de 3de soort gier van de reis tot op heden.

Het gaat hier om de Palmgier (Palm-nut Vulture – Gypohierax angolensis) (foto links). *Een grote en mooie zwart-witte roofvogel die tot 1,6 kg zwaar wordt en een spanwijdte van 150 cm ontwikkelt. Zijn dieet is speciaal: hij voedt zich met dode vissen en de noten van de oliepalm. Niet voor niets wordt het dier dan ook palmgier genoemd.*
Het wijfje broedt gedurende ongeveer zes weken één enkel ei uit in een omvangrijk nest. De kuikens doen er vijf jaar over om volgroeid te zijn!

Niet ver van de oever van het meer staat een Zwartbuiktrap (Black-bellied Bustard – Eupodotis melanogaster) (foto midden), een vogel van toch een halve meter hoog met een mooie zwarte hals en buik. Is bijna uitsluitend te zien bij hevige regens. We hebben geluk met deze waarneming: het is hier droog en we zullen ook maar één exemplaar zien tijdens de ganse reis!
Rond 10.30u zijn we terug aan het hotel, waar we onmiddellijk van ons “echt” ontbijt genieten. Nadien zijn we vrij tot 13.30u. Er worden heel wat vogeltjes waargenomen; Wilfried slaagt erin een Sierhoningzuiger (Red-chested Sunbird – Cinnyris erythrocerca) (foto rechts) te spotten.
Ook andere beestjes worden waargenomen en gefotografeerd, o.m. een mooie skink waarvan Peter en Wilfried prachtige foto's maken die Freddy moeten toelaten om later dat reptiel op soortnaam te brengen. En dat is dan ook gelukt. Spijtig genoeg is het geen nieuwe soort voor deze reis, maar gaat het om een afwijkend kleur- en vlekkenpatroon van de Trachylepis maculilabris die we in de tuin van het Kolping House in Hoima hebben gezien (cfr. blz. 31).

Tijdens deze skinkfotosessie probeert Marc H. de Fred duidelijk te maken dat hij een “rare” grote hagedis heeft gezien. Maar de Fred luistert niet, hij heeft het te druk met die skink...
Marleen weet even later te vertellen dat ze een grote “vreemde” hagedis heeft gezien, in een bloemenperk van de Queen's Cottage, opvallend verschillend van de vorige agamen die we goed beginnen te kennen. Dat klopt met het verhaal van Marc H.! We trekken er naartoe, maar niks speciaals te vinden. We ontmoeten wel een grote Defassa waterbok die aan het grazen is geslagen in de tuin van het hotel.
We zitten aan tafel voor de middaglunch. Marc H. doet opnieuw zijn verhaal en meldt dat hij dat “specialleke” van Marleen op film heeft kunnen zetten: een jonge Nijlvaraan!! Mooie beelden! Straks gaan we dat gebiedje grondig doorzoeken!

Eerst eten. We genieten weeral van een lekker middagmaal, op ons terras met dat prachtig zicht op de wateren van Lake Edward en het Kazinga kanaal.

Wanneer tafelgenoten hun plaats verlaten, wordt deze heel snel ingenomen door verschillende vogels die alle restjes komen opruimen.

Bij het verlaten van het restaurant stuiten we op een grote familie Zebra-mangoesten (Banded Mongoose - Mungos mungo).
Een volwassen dier wordt 55 tot 60 centimeter lang en tot 2,2 kilogram zwaar. De zebramangoeste leeft in stabiele familiegroepen van ongeveer 30 soortgenoten bij elkaar. Leden van een groep kunnen elkaar herkennen aan een gezamenlijke groepsgeur.
Ze gebruiken verlaten termietenheuvels als hun dagelijks verblijf. De heuvels, die een grootte hebben van ongeveer 1 m³, worden door de mangoesten ingericht met allerlei vertrekken. Het voedsel bestaat uit termieten, keverlarven, duizendpoten, hagedissen, slangen, kikkers en muizen. Een geliefd tussendoortje is een vogelei. Dit wordt met de voorpoten uit een nest geroofd en vervolgens tussen de achterpoten weggesleurd.

Het is een leuk spektakel met grote, kleine en heel kleine mangoesten die zenuwachtig rondlopen en heel bedrijvig zijn met het zoeken naar voedsel. Ook plezant om zien is Mama mangoest die probeert haar twee kleintjes in haar omgeving te houden. Deze diertjes zijn niet schuw en heel fotogeniek!

Na dit onvoorziene en amusante intermezzo vertrekken we naar het Kanaal voor onze boottocht op de “Hippo”, waar de gezellige en geestige Vincent onze gids is. Naast de correcte uitleg over de beestjes maakt hij ook op tijd en stond reclame voor de drankjes die je hier aan boord kan kopen...

De oevers van het Kazinga kanaal zijn ongelooflijk rijk aan vogels!
We zien er tientallen Nijlganzen (Egyptian Goose – Alopochen aegyptiacus).
Weetjes over de Nijlgans:
De oude Egyptenaren beschouwden de Nijlgans als een heilig dier en beeldden haar regelmatig af in hun kunst. De nijlgans leeft voornamelijk op land, hoewel ze goed kan zwemmen. In het broedseizoen verdedigt ze een territorium, soms zelfs agressief, maar ook onderling zijn ze weinig verdraagzaam. Die agressiviteit is trouwens het handelsmerk van deze ganzen. Ze passen brute kracht toe om het nest van een andere vogel in te pikken - waarvan vooral grauwe ganzen, maar ook roofvogels, kraaien, eenden en dergelijke, slachtoffer zijn - en om de kleintjes van andere eendachtigen te verdrinken.

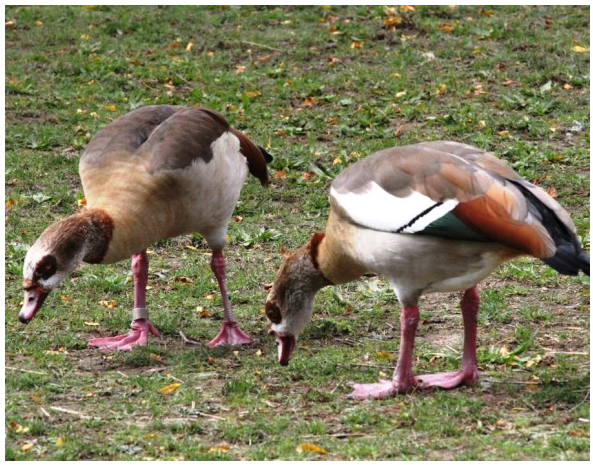

Ontsnapte siervogels vormden na de jaren 1960 verwilderde populaties in Oostenrijk, België, Denemarken, Nederland, Groot-Brittannië en de Verenigde Arabische Emiraten. Zij leven daar als exoten.
In Nederland komt de nijlgans sinds 1967 voor. In 2000 bedroeg het aantal broedvogels 4500 tot 5000 paar en vandaag spreken we over 15.000 à 20.000!
We weten niet waar eerst te kijken: er zitten hier ontelbaar vele soorten langs de oever, waaronder Bonte ijsvogels, Oeverzwaluwen, diverse soorten Oeverlopers, Sporenkieviten, Kleine zilverreigers en ook Kluten (Pied Avocet – Recurvirostra avosetta); deze laatsten komen broeden in Nederland en België en brengen de winter door in warmere streken, van Zuid-Frankrijk tot zelfs hier in Oeganda!

Ook de Lelieloper (African Jacana – Actophilornis africanus) komt zich tonen. *Deze watervogel beschikt over heel lange tenen die hem toelaten op de grote bladeren van de waterlelies te lopen zonder weg te zakken en hij speelt een belangrijke rol in een oude maar leuke fabel: "... op een dag vindt de Lelieloper een xylofoon in het struikgewas. Hij merkt dat er muziek op gespeeld kan worden als hij met zijn snavel de toetsen aanraakt. Hierop besluit hij het instrument mee te nemen naar zijn nest. Hij klemt het vast in zijn bek en vliegt over het moeras. Hierbij verliest hij echter een toets. Hij besluit deze later te gaan zoeken en eerst het instrument naar zijn nest te brengen. Als hij vervolgens gaat zoeken, weet hij niet meer waar de toets is gevallen. Door de zenuwachtige bewegingen die deze vogel maakt wanneer hij door het moeras loopt, lijkt het alsof hij nog steeds op zoek is naar die verloren toets".*

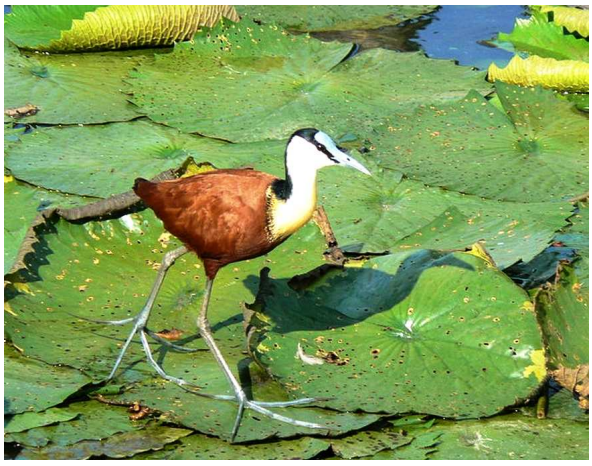

De Hadada Ibis (Bostrychia hagedash nilotica) is onze derde ibissoort. Het is een luidruchtige vogel, vooral gedurende de avond- en morgenschemering. Het geluid is een hard en rauw klinkend ha-ha, ha-dà-ha, waaraan deze ibis zijn naam te danken heeft. Hij foerageert op wormen, slakken, andere weekdieren en waterinsecten.
Het aantal verschillende soorten vogels hier is niet te schatten. De gids roept allerlei namen en probeert de beestjes ook aan te wijzen. Maar door de verrekijker zien en ook nog foto's nemen en tegelijkertijd kijken in welke richting de achter ons staande gids wijst... niet te doen!

We pikken er dan maar een paar uit, zoals de Afrikaanse nimmerzat, ook Geelsnavelooievaar genoemd (Yellow-billed Stork – Mycteria ibis).

Deze Nimmerzat is een inactieve vogel. Hij rust op het land of staat in het water te wachten op prooi. Zijn manier van voedsel vangen is zeer speciaal. Hij plaatst zich in het ondiepe water aan de rand van een meer. Daar gaat hij met een open snavel staan wachten tot er een mogelijke prooi langs zwemt. Hij staat bekend om zijn uiterst snelle reactievermogen wanneer het gaat om voedsel te vangen. Hij weet bijna iedere prooi uit het water te vissen. Als de zon te hard schijnt, spreidt hij zijn vleugel en zorgt dat er schaduw op de plek valt waar hij aan het vissen is. Zijn voedsel bestaat uit kikkers, kleine vissen, waterinsecten, kreeftachtigen, kleine zoogdieren en wormen. Geluid maken de Afrikaanse nimmerzatten haast nooit. Alleen tijdens het broedseizoen kunnen ze luidruchtig worden. Ook klapperen ze, net zoals andere ooievaars, met hun snavel.

Andere mooie verschijningen zijn een vijftal Afrikaanse zeearenden en een groep Madagaskar bijeneters (Olive Bee-eater – Merops superciliosus), ook nog de Witkeelbijeneter (White-throated Bee-eater – Merops albicollis), na de Roodkeelbijeneter, onze 3de soort van deze kleurrijke familie.

Maar het is nog lang niet gedaan...

Heilige Ibis, Maraboe, Afrikaanse aalscholver (Great Cormorant – Phalacrocorax carbo lucidus), Langstaart aalscholver (Long-tailed Cormorant – Phalacrocorax africanus), Roze pelikaan (Great White Pelican – Pelecanus onocrotalus), Zwart porseleinhoen (Black Crake – Amaurornis flavirostris) (foto rechts), Zwartkopwever (Yellow-backed Weaver – Ploceus melanocephalus) (dat is onze vierde Weversoort!), en één van de mooiste waarnemingen tijdens deze boottocht: de schitterende Malachietijsvogel (Malachite Kingfisher – Alcedo cristata) (foto onder).

Dit prachtig vogeltje is amper 13 cm lang en weegt ong. 15 gr. Deze ijsvogel komt in het hooggebergte van Oost-Afrika voor tot op 3000 m boven de zeespiegel! Hij jaagt op waterdieren zoals kreeftachtigen, padden, kikkers, kleine vissen, waterkevers en de larven van libellen. Soms worden ook prooien van het land bejaagd, zoals sprinkhanen en zelfs hagedissen.

Dit is onze 5de soort van de familie van de ijsvogels!

Er zit een opvallend sierlijke witte vogel langs de oever: de Afrikaanse lepelaar (African Spoonbill – Platalea alba). *Hij heeft een ongewone, afgeplatte, aan de top verbrede snavel.*

Bij het foerageren jaagt hij op de tast en zwaait hij met de snavel heen en weer in het water. Bij het opmerken van een kleine prooi tussen beide snavelhelften, klappen die razendsnel samen.
We zien ook een Krokodilwachter (Crocodile bird - Pluvianus aegyptius), helaas niet daar waar we hem willen zien zitten. *Normaal landt hij in de bek van de krokodil en ontdoet hem van voedselresten en parasieten. Dit gedrag werd al in de 5e eeuw vóór Christus door Herodotus beschreven maar toch is van een echte relatie tussen beide soorten waarschijnlijk geen sprake. De kleine vogeltjes die tussen de vervaarlijke kaken van de krokodil naar voedsel zoeken zijn zuiver opportunistisch en hebben geen symbiotische relatie met de nijlkrokodil.*

Genoeg vogels. Even over naar de reptielen: we zien enkele kleine nijlvaranen die liggen te zonnen op over het water hangende takken. Lijkt inderdaad een uiterst veilige plek om een dutje te doen.

En terwijl we naar één van die nijlvaraantjes kijken ziet Walter een lange zwarte slang op een boomstronk liggen. Er worden heel wat foto's genomen, en op basis daarvan kunnen we met relatief grote zekerheid zeggen dat het gaat om een Zwart-witte boscobra (Forest Cobra - Naja melanoleuca).
De cobra's uit Afrika bezitten geen briltekening in tegenstelling tot deze uit Azië. Wel kunnen ze allemaal het eerste deel van hun lichaam omhoog brengen. Ons exemplaar is naar schatting 1,5m lang. Ze kunnen uitgroeien tot kanjers van bijna 3 meter. Daarmee zijn ze één van de grootste gifslangen van Afrika.
Hoewel cobra's voornamelijk jagen op knaagdieren en kikkers, vangen ze in tijden van voedselschaarste ook allerlei grote insecten en vogels.

We varen nog altijd langs de oever van de Nijl, waar nu grotere dieren te voorschijn komen: tientallen nijlpaarden verdeeld over verschillende kuddes, een aantal kafferbuffels die een modderbad nemen samen met de hippo's, en Marc D. voegt er nog een paar grote Nijlkrokodillen aan toe. Indrukwekkend wat hier allemaal vertoeft! Het wemelt van grote beesten!

Veel weetjes over onze Nijlkrokodil (Nile crocodile - Crocodylus niloticus):

Hij kan een lengte van 6 meter en een gewicht van meer dan 700 kilogram bereiken.

Hij is voornamelijk nachtactief en ligt overdag vaak te zonnen. Bij hoge temperaturen wordt het water opgezocht en de bek geopend, en lijkt het net of de krokodil gaapt. De bek wordt opengesperd om door middel van verdamping enige verkoeling te verkrijgen, omdat de gepantserde huid van een krokodil geen verdamping toelaat.

Krokodillen zijn niet erg sociaal, alleen de zeer jonge dieren zoeken elkaar op en vormen een soort crèche, oudere dieren foerageren soms in groepen, ze staan elkaars aanwezigheid toe omdat ze als groep efficiënter kunnen jagen. De krokodil staat bekend als grote eter maar kan in geval van voedselschaarste zich wel 2 jaar van voedsel onthouden!

Er wordt op zowel kleine als grotere gewervelden gejaagd zoals antilopen, kafferbuffels, knobbelzwijnen, jonge nijlpaarden en zelfs grotere katachtigen als leeuwen worden soms gegrepen.

Ook mensen worden soms aangevallen. Waarschijnlijk worden enkele honderden mensen per jaar opgegeten door de nijlkrokodil; vooral in Tanzania vallen regelmatig slachtoffers. Dit komt omdat aan het Victoriameer veel dorpjes afhankelijk zijn van de visvangst.

Tijdens de balts raken nijlkrokodillen elkaar vaak aan, vooral rond de kop en nek. Door met hun neusgaten en bek water te laten borrelen proberen de mannetjes indruk te maken op de vrouwtjes en een geïnteresseerd vrouwtje kromt haar rug en tilt haar kop op met open bek. Soms duwen ze elkaar onder water om te kijken hoe sterk hun partner is. Het mannetje is van het vrouwtje te onderscheiden door kleine bultjes onderaan de onderkaak: de muskusklieren. Deze klieren produceren een zoetige, groenige en olieachtige stof, wat de andere sekse aantrekt. Een dominant mannetje kan wel met 20 vrouwtjes paren, net als vrouwtjes paren met meerdere mannetjes, hoewel het dominante mannetje dat probeert te voorkomen door bij haar in de buurt te blijven en agressief te reageren op andere krokodillen.

Jonge krokodillen worden door allerlei dieren gegeten, rovende zoogdieren, vogels, grote vissen en grotere soortgenoten. Grotere exemplaren hebben minder vijanden, maar zijn toch niet helemaal veilig! Ze worden soms door leeuwen gedood als ze 's nachts op land lopen. Olifanten staan erom bekend krokodillen op een vaste ondergrond te kunnen doden. Ook de rotspython durft een kroko aan! Nijlpaarden doden ze soms, vermoedelijk ter verdediging van hun eigen kalveren (foto van Internet).

Na deze onvergetelijke boottocht met ijsvogels, ibissen, ooievaars, bijeneters, aalscholvers, zeearenden, nijlganzen, nijlpaarden, nijlkrokodillen, nijlvaranen en een cobra (mensen, wat een lijst!), keren we terug naar ons nabijgelegen hotel. Het is 16.00u, iedereen kan nog genieten van sauna, massage, zwempartij, enz...

Marc H. geeft de voorkeur aan een korte wandeling, maar deze verloopt niet zonder incident...
Hij doet het verhaal:
"Na een wandeling door de tuin van het hotel zat ik plots geblokkeerd. Er was geen manier om er langs te lopen. Dan maar door de opening heen. De omheining ziet er weliswaar mooi uit, maar je mag er niet met je volle gewicht op steunen. Het gevolg is deze beschadiging."
En hij kan er gelukkig nog mee lachen...

Wim, Marc, Walter en Freddy begeven zich snel naar de plaats waar de nijlvaraan vanmorgen werd gespot, maar ze zijn er zich van bewust dat ze uiteraard heel veel geluk zullen moeten hebben om dat beestje terug te zien: we zijn ondertussen nl. 5 uur later en de weersomstandigheden zijn aan 't veranderen: er komen stilaan donkere wolken te voorschijn... 't Is dus eerder het geweten sussen met “ik heb het toch geprobeerd” dan met overtuiging gaan zoeken naar dat ene beest.
Maar de Oegandese goden zijn met hen! Freddy verdwijnt bliksemsnel! Hij duikt in een doornachtige dikke haag die de omheining vormt van het domein... en tovert dertig seconden later een grote nijlvaraan te voorschijn: de Mountain Lizard, zoals ze hem hier noemen. De varaan immobiliseren en dus vermijden dat hij verder tussen de lange stekels van de haag verdwijnt, is één zaak; hem echt vangen is een heel gedoe. Er wordt gekrabd met de vlijmscherpe klauwen, geslagen met de staart, geblazen met opengesperde muil... maar uiteindelijk zal dit prachtexemplaar toch een uurtje van zijn vrijheid worden beroofd. Iedereen helpt op zijn manier. Marc H. en Wim leggen de actie vast op film, Walter vraagt aan 2 tuinmannen die de scène boeiend maar van op veilige afstand hebben gevolgd, of ze een grote doek of zak hebben waarin we de varaan voorlopig kunnen parkeren. Eén van de mannen komt snel aangelopen met een grote lege zak, exact wat we nodig hebben, terwijl de andere heel fier een stukje koord komt brengen om de zak te kunnen afsluiten. Walter zorgt voor de fooi voor die 2 helpers, Fred krijgt met heel veel moeite het beest in de zak, maar het lukt ons allemaal en we kunnen “discreet” naar de kamer met onze trofee. Onder de link **http://youtu.be/8R0QTD9uJJE** vinden we het verhaal van de vangst en de vrijlating...

Weetjes over de Nijlvaraan (Nile Monitor – Varanus niloticus)
Deze varaan kan tot twee meter lang worden en is van alle hagedissen de grootste Afrikaanse vertegenwoordiger. Hij wordt bejaagd om het vlees en de huid maar komt nog algemeen voor.
Hij kan op zijn achterpoten staan om de omgeving te verkennen. Net als andere hagedissen worden de poten niet gebruikt bij het zwemmen, ze worden dan tegen het lichaam gedrukt terwijl de staart voor de voortstuwing zorgt.
De varaan neemt vaak een zonnebad om de lichaamstemperatuur te verhogen en eenmaal

opgewarmd is de hagedis zeer snel. Hij kan over een kort traject een sprintende mens gemakkelijk voorblijven.
Het menu van de nijlvaraan verandert naarmate het dier ouder wordt. Jonge varanen hebben scherpe, naaldachtige tanden waarmee ze relatief zachte prooien als insecten en amfibieën eten. Oudere exemplaren krijgen stompere, plattere tanden waarmee hardere prooien gekraakt kunnen worden zoals kreeftachtigen en de harde pantsers van rivierschildpadden. Daarnaast worden ook eieren van verschillende dieren opgespoord met de uitstekende reukzin, waarbij alle eieren worden

gegeten en het gehele legsel verloren gaat. De nijlvaraan pakt het ei op in de bek waarna de kop omhoog wordt gericht voor het ei gebroken wordt. Hierdoor gaat de inhoud van het ei niet verloren. De varaan is de grootste bedreiging voor het legsel van de nijlkrokodil. De nesten van de krokodillen worden bewaakt door de vrouwtjes die dan zeer agressief reageren als een dier het nest benadert. Als de moeder echter even niet oplet of het water in moet om af te koelen slaat de varaan toe. Er is zelfs waargenomen dat twee varanen samenwerken om bij het legsel te komen. Hierbij leidt het ene dier de krokodil af terwijl de andere varaan de eieren buitmaakt.
De nijlvaraan wordt door de lokale bevolking gevreesd en wordt gezien als een mensendoder. Hij kan zich verdedigen door met de van scherpe nagels voorziene klauwen flink uit te halen en ook de krachtige beet kan beter vermeden worden. De staart wordt gebruikt als slagwapen door deze met grote kracht richting vijand te bewegen.
De nijlvaraan is eierleggend en de vrouwtjes zetten per legsel tot maximaal 60 eieren af, bij voorkeur in een termietennest. Het harde nest wordt met de krachtige klauwen opengebroken waarna de eieren diep in het nest worden gedeponeerd. De termieten repareren het nest vervolgens weer waardoor de eieren als het ware worden ingemetseld. Ze zijn hierdoor goed beschermd tegen vijanden en profiteren van de nestwarmte van het termietennest.

Na ongeveer 150 tot 200 dagen komen de eieren uit, waarna de jongen zich uitgraven. Als ze door hun moeder als ei in een termietennest zijn afgezet, moeten ze eerst door de keiharde wand geraken, waar ze niet sterk genoeg voor zijn. De jonge varanen moeten eerst wachten op een regenbui zodat het termietennest zachter wordt en ze zich kunnen uitgraven. Ook is wel beschreven dat het moederdier later terugkeert en het nest openbreekt.
Al wie zin heeft om “het beest” te zien komt naar de kamer van de Fred. Het is even showtime: een niet alledaagse ervaring voor de meesten onder ons om van dichtbij een niet ongevaarlijke varaan van 1,2 meter lang en naar schatting 2 à 3 kg zwaar, te kunnen bekijken. Een paar vinden de moed om het dier aan te raken, wat nog beter bijdraagt tot deze unieke ervaring.

Het uit de zak halen en terug insteken verloopt niet eenvoudig; de varaan blijft overal vasthaken met zijn lange scherpe klauwen.
Een uurtje later moet de oefening worden overgedaan voor enkele medereizigers die de eerste “vertoning” hebben gemist.
Het is ondertussen beginnen te regenen en de vrijlating van onze varaan, op de plek waar we hem hebben gevangen, zal dus in het nat en donker geschieden.

We trekken in “petit comité” door de regen naar die plaats, en een driver van een andere groep vraagt ons om even te wachten: hij wil er graag één van zijn cliënten bijhalen. Na 5 lange minuten te hebben gewacht in de regen, komt er eindelijk een dame aan, die iedereen van onze groep voorbijsteekt, om niet zeggen wegduwt en tot tegen de Fred komt leunen om foto's te nemen. Hij is een beetje op zijn tenen getrapt door de onbeschofte houding van die Canadese madam, en vraagt haar 10 $US als ze het dier wil fotograferen. Ons Madammeke wordt kwaad en trapt het af! Da's dus goed afgelopen! Bij de vrijlating, die spijtig genoeg in het donker gebeurt, verdwijnt de varaan toch rustig tussen de stekels van zijn dikke haag....

Om 19.30u is het etenstijd: er heerst een gezellige sfeer op het grote terras, en de gerechten zijn weeral lekker, heel lekker, vooral dan die speciale “pasta-gang”!
In de bar wordt er kei veel “ge-bumpt, ge-saved en ge-uploaded”. We kunnen lang blijven hangen, want morgen moeten we maar pas om 07.00u uit de veren. Wat een luxe!
We doen nog een poging om hier in Mweya een nachtactief amfibie te vinden, en het lukt nog ook! We vangen een grote pad onder een steen en een klein maar dik kikkertje dat zich heeft sloot gezet in een rioolbuis. De pad is de zeer algemene Panterpad (African Common Toad – Amietophrynus regularis) (foto links). *In Burkina Faso en Nigeria is dit één van de vele soorten die wordt gevangen voor consumptie. De pad wordt gedood, ontdaan van vel en gifklieren en dan gedroogd. Het is een belangrijke bron van eiwitten voor bepaalde stammen.*

Het kikkertje (foto rechts) is de Afrikaanse renkikker (Senegal Kassina – Kassina senegalensis).
Deze 3 tot 5 cm lange soort heeft een plomp lichaam met variabele kleuren en met donkerbruine of zwarte strepen of vlekken. Het is een terrestrische, nachtactieve kikker die zelden springt en zich hoofdzakelijk voedt met rupsen, vliegen, termieten, mieren en spinnen.
In de paartijd begeven de mannetjes zich tegen de middag naar het water en roepen daar vanuit schuilplaatsen op de grond om vrouwtjes te lokken. Na zonsondergang klinkt hun roep vanuit de bomen. Gepaard wordt er in het water. Na de bevruchting worden de eieren één voor één aan waterplanten gehecht.

Vrijdag 8/11 Mweya – Queen Elizabeth N.P. / Ishasha regio and Game Drives 264 km
Overnachting in Savannah Resort Hotel
Vrijdag 8/11 Ishasha Regio - Mweya – Queen Elizabeth N.P. en Game Drives
Overnachting in Mweya Lodge

De mensen van groep A staan op om 07.00u, zalig laat dus... Pas om 09.30u moeten we de baan op! Het is prachtig weer. Een paar witte wolken in de verte en voor de rest, zon!
We trekken naar Ishasha, het zuidelijke gedeelte van Queen Elizabeth N.P.; dit gebied ligt in de spectaculaire hooglanden van Kigezi. Maar eerst rijden we langs zoutwinningen, de goudmijnen van deze regio. Er wordt zout gewonnen langs de oevers van verschillende kratermeren. *De geschiedenis van de zoutmijnen gaat terug tot in de 8ste eeuw! De methoden van zoutwinning zijn niet veranderd in de laatste 600 jaar. Het enige wat aangepast werd zijn de ketels waarin het zout uiteindelijk gedistilleerd wordt: aardewerk is vervangen door metaal.*
Zoutwinning en -handel is vrouwenwerk. De "zouttuinen" zijn eigendom van vrouwen en het zijn altijd vrouwen op wie het eigendomsrecht overgaat.

Vandaag komen we langs de enige plek waar boomklimmende leeuwen af en toe waar te nemen zijn, dé trekpleister van dit natuurpark. Dat zou dan het hoogtepunt van de dag worden... afwachten en hopen...

We zijn nog maar pas vertrokken en we kunnen al een koekoek bewonderen, nl. de Wenkbrauwspoorkoekoek (White-browed Coucal of Rainbird - Centropus superciliosus).

Vorig jaar verscheen dit artikel in het Nieuwsblad (29 januari 2013):
"De vogel, voor de kenners een Centropus superciliosus, werd het voorbije weekeinde gevonden in een bos in Lokeren en ondergebracht in het asiel in Merelbeke.
De koekoek is afkomstig uit de Afrikaanse Nijldelta. Volgens gespecialiseerde sites staat de vogel in Afrika bekend als de rainbird. Zijn roep lijkt op water dat uit een fles gutst en zou regen aankondigen."

Leuke waarneming, toch?

Een andere mooie waarneming is deze van een roofvogel, een Shikra die wegvliegt met een kikker in de bek.
Het is 11.00u wanneer we langs Lake Edward rijden en Fishing village Kasenyi zien. De mensen hier leven uitsluitend van visvangst. Hier worden Nijlbaarzen of Victoriabaarzen opgevist die tot 200 kilogram wegen!

De Nijlbaars werd in de jaren '50 uitgezet in het Victoriameer. De bedoeling was hem te gebruiken voor de commerciële visserij, maar de introductie had een catastrofaal effect op het lokale visbestand. Vele honderden plaatselijke soorten zijn nu uitgestorven in het meer. Hoewel de nijlbaars op korte termijn wel nuttig was voor de grote visbedrijven, is het voordeel op langere termijn veel minder duidelijk, omdat de nijlbaars nu overbevist wordt.
De inbreuk op het lokale ecosysteem had ook een ontwrichtend socio-economisch effect op de lokale gemeenschappen rondom het meer. Hoewel de industriële visserij miljoenen export-dollars heeft opgebracht, werd vele kleine vissers hun traditionele inkomen ontnomen. Bovendien is de nijlbaars moeilijk te drogen, omdat het een vettere vis is dan de lokale soorten. Daardoor stijgt de vraag naar brandhout, en neemt de ontbossing toe, waardoor het meer dan weer te lijden krijgt van vervuiling door de erosie.
De komst van de nijlbaars in het Victoriameer is een veel geciteerd voorbeeld van de negatieve invloed die de introductie van vreemde diersoorten kan hebben op ecosystemen en op de bevolking die daarvan afhangt.

Omdat de inwoners van dergelijke vissersdorpen in het “wildpark” leven, kunnen ze geen groenten of fruit telen, want dat trekt grote dieren aan zoals buffels en olifanten. Ze hebben dus geen enkele andere voedselbron dan vis. Er wordt dan ook regelmatig één en ander per fiets aangebracht, vooral bananen.

Onze route leidt ons langs één van de mooiste bossen van Queen Elizabeth N.P., met name Maramagambo Forest.
De oorsprong van de naam is te vinden in volgende gebeurtenis: een groep jonge mannen liep verloren in dit uitgestrekt woud, en het kostte hen ettelijke dagen om de weg terug te vinden naar het dorp. Ze waren zodanig uitgeput dat ze dagenlang niet konden vertellen wat hen was overkomen. Maramagambo betekent nl. “het einde van de woorden”.

Dit woud kwam in het internationaal nieuws in juli 2008 toen een Nederlandse toeriste er door het Marburg virus werd besmet. Terug in Nederland overleed zij aan de gevolgen ervan. Ze bezocht de bekende Vleermuizengrotten van het park, en juist deze vleermuizen, de fruitetende vleermuizensoort Rousettus aegyptiacus (Nijlroezet), zijn de dragers van dit dodelijke virus.
Het Marburgvirus is de veroorzaker van een ernstige en vaak dodelijke ziekte, die gepaard gaat met hevige bloedingen uit alle lichaamsopeningen. Het zeldzame virus lijkt sterk op het Ebolavirus. Beide virussen zijn ook afkomstig uit dezelfde regio in Afrika: Oeganda en westelijk Kenia.
Het Marburgvirus werd voor het eerst beschreven in 1967, toen 37 personen ziek werden in Duitse steden, o.m. in Marburg en Frankfurt am Main. Het werd veroorzaakt door besmette Afrikaanse groene meerkatten uit Oeganda, die werden gebruikt voor het ontwikkelen van vaccins tegen polio. De apen waren ingevoerd door Behringwerke, een Marburgse onderneming die was opgericht door de eerste Nobelprijswinnaar voor de Geneeskunde, Emil Adolf von Behring. De onderneming, die

toentertijd onderdeel was van Hoechst en daarna van Siemens, was oorspronkelijk opgericht voor het ontwikkelen van sera tegen tetanus en difterie.
Tijdens een korte sanitaire stop lukt het Wilfried een groepje vlinders uitgebreid te fotograferen. Echte juweeltjes! Verschillende soorten, waarvan ééntje met een prachtige centrale blauwe vlek in de vleugels.

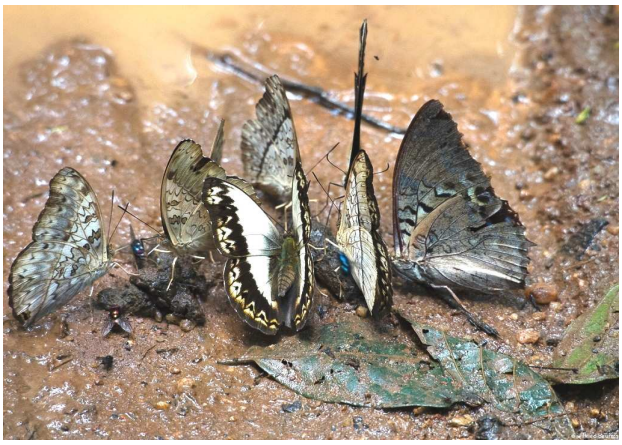

Rechts van de weg observeren we een kleine groep Olifanten. Ze wandelen richting piste en zullen deze waarschijnlijk oversteken. Leuke kans om mooie foto's te nemen. Toch blijven de jeeps op afstand. We begrijpen niet waarom de chauffeur niet dichterbij komt... Wel, Farouk en William weten te vertellen dat het hier hoogstwaarschijnlijk gaat om gestresseerde olifanten die uit Congo komen. Amper 2 jaar geleden leefden hier tussen de 50 en de 100 olifanten, vandaag zijn er dat meer dan 1.200! Deze verstoorde dieren kunnen soms lelijk uithalen wanneer ze jeeps of mensen zien... dus afstand houden. Dit is wat er kan gebeuren ...

In Het Laatste Nieuws van 30/10/2012 verscheen volgend artikel.
"Niet alleen mensen zijn op de loop voor de gruwel in de Democratische Republiek Congo. Ook honderden olifanten zoeken veiligheid in meer vreedzame contreien. En Oeganda biedt hen die plaats. De verschrikkelijke berichten, die uit het oerwoud in het oosten van Congo komen, hebben

honderdduizenden mensen op de vlucht gedreven. Er is sprake van barbaarse verminkingen en verkrachtingen, van bloedige rebellengevechten, van de rekrutering van kindsoldaten en folterpraktijken. Maar niet alleen mensen lijden onder het conflict tussen de tutsi-milities, regeringstroepen en rivaliserende bendes - ook in de regio levende olifanten hebben genoeg van het barbaarse geweld. Steeds meer dikhuiden steken op zoek naar vrede en veiligheid de grens over met buurland Oeganda.
“De olifanten vluchten voor de oorlog in het Congolese nationaal park Virunga naar het aangrenzende nationaal park Queen Elizabeth in het zuidwesten van Oeganda", zegt Charles Tumwesigye van de Oegandese natuurbeschermingsdienst UWA (Uganda Wildlife Authority). "Hun aantal in de sector Ishasha in het zuiden van het park is de voorbije maanden aanzienlijk gestegen". Begin 2012 leefden er ongeveer 50 olifanten in Ishasha, vandaag zijn het er naar schatting 1200. En ook antilopen zoeken in het buurland bescherming tegen geweerkogels en machetes: "We schatten dat hun aantal in dit gebied in dezelfde periode van 250 is toegenomen tot 1000", verklaarde Tumwesigye.
Het is ook al lang bekend dat ook de bedreigde berggorilla's in het Virunga-park steeds weer door kruisvuur belaagd worden. "Ze zitten er helemaal zonder bescherming. De afgelopen jaren zijn verschillende zilverruggen onder vuur genomen en gedood", zei de Belgische parkdirecteur Emmanuel de Merode enkele weken geleden (n.v.d.r.: 6 december 2012) aan het Duitse persbureau DPA. De primaten reageren echter niet “logisch” en blijven waar ze zijn in plaats van op de vlucht te slaan, benadrukte de expert. Heel anders dan de olifanten.
Bezorgd over de komst van de olifanten tonen de verantwoordelijken in Oeganda zich nog niet. Het beschermde gebied van het Queen Elizabeth park is groot genoeg om de aankomende dikhuiden op te nemen. "We maken ons nog geen zorgen over het groeiend aantal olifanten. En bovendien zijn we er zeker van dat ze ooit naar Congo zullen terugkeren, als daar eindelijk vrede heerst".
Wat ons betreft mogen ze zeker hier blijven...

Ontmoeting van Uranianen en Oegandagangers!
Om 11.30u krijgen we drie tegenliggers. Dat gebeurt hier niet zo dikwijls.... Het is de andere groep Uranianen waarvan we een paar dagen geleden zijn afgesplitst! Leuke ontmoeting! Iedereen met hoofd en schouders uit het dak van de jeep.

Er wordt veel gewuifd, gefotografeerd en informatie uitgewisseld: “Hebben jullie dit gezien? Hebben jullie dat gezien?”
En ja! Ze hebben eergisteren de Gorilla's gezien!
En ja! Ze hebben gisteren een boomklimmende leeuw gezien!
Djiezes! Wat een bende geluksvogels!

Na deze ontmoeting met groep B in “the middle of nowhere”, rijden wij verder, richting Savannah Resort.
Tijdens het volgende half uur zien we nog verschillende soorten vogels, waaronder de Hamerkop, de Hadada Ibis, het Helmparelhoen en vier nieuwe soorten, de Witbrauwlawaaimaker (White-browed Robin-Chat – Cossypha heuglini) (foto links), dat is een kleine insectenetende vogel, de Witwang fluiteend (White-faced Whistling-Duck - Dendrocygna viduata) (foto rechts), de Dunbekwever (Slender-billed Weaver – Ploceus pelzelni) en het Visdiefje (Common Tern – Sterna hirundo), de meest algemene soort in de familie van de Sternen. Deze trekvogel broedt in onze contreien en komt aan de Afrikaanse wateren overwinteren.

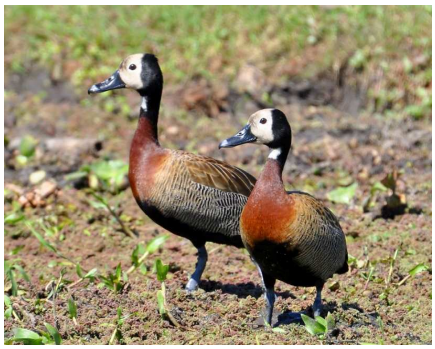

Aan het begin van de 20ste eeuw werden in Nederland en in België jonge sternen geschoten omdat een modegril de dames voorschreef om veertjes van deze vogel op hun hoedjes te dragen. In het jaarverslag van Vogelbescherming in 1907 stond: "En voor zulk een dwaze modegril moeten duizenden fraaie vogels worden vermoord. Is ’t niet gruwelijk? Wie onzer dames neemt het initiatief om aan dien vogelmoord een eind te maken?" Aldus kwamen de vogelbeschermers in actie en dit leidde tot de totstandkoming van een Vogelwet in de jaren 1930.

Langs de weg ligt een gekwetste nijlvaraan. Freddy stapt uit en stelt vast dat een deel van de gebroken wervelkolom door de huid steekt. We proberen het dier te doden door het te laten overrijden door de volgende jeep, maar Mohamed, de chauffeur, zei “Sorry I can't do it”. De varaan wordt dan van de baan verwijderd en in het gras gelegd. Hij zal dienen als voedsel voor o.a. een roofvogel zoals de Kroonarend die dergelijke beesten op zijn menu heeft staan.
Rond het middaguur steken we de Ishasha rivier over, die iets verder de natuurlijke grens vormt met de “République démocratique du Congo”. We houden er een sanitaire stop. Hoewel we midden in de brousse zitten is het er toch relatief proper. Er is zelfs een “openlucht” lavabo aanwezig.

Vanaf hier focussen we op de zeldzame boomklimmende leeuwen. Met de kijkers turen we over het savanne landschap. Maar we ontdekken alleen maar enkele verdwaalde grazende buffels, enkele bavianen in de bomen en in één van de kruinen zit een Afrikaanse zwarte kuifarend.
Iets vóór 13.00u vertraagt onze jeep, de chauffeur krijgt een oproep, belt met de andere drivers en verlaat opeens de piste. We rijden nu off-road, enkele honderden meters ver en we stoppen op korte afstand van een gigantische vijgenboom. Niet te geloven: in deze boom liggen zes leeuwen te rusten, uitgestrekt en luierend op verschillende dikke takken, in de schaduw van het bladerdak.

Er zijn slechts een paar plekken ter wereld waar boomklimmende leeuwen voorkomen. Normaal blijven ze op de grond, maar hier hebben ze zichzelf aangeleerd om de dag slapend in bomen door te brengen. Waarom ze in de bomen klimmen, is niet geheel duidelijk maar ze zien er erg comfortabel uit op hun hoge positie. Er zijn meerdere verklaringen waarom de leeuwen in de bomen klimmen. Sommigen zeggen dat de leeuwen geen last willen hebben van de voorbijlopende olifanten en buffels. Anderen beweren dat de aarde te vochtig is, waardoor de klauwen van de leeuwen zacht worden. Misschien koelen ze beter af door niet op de grond te liggen. Of vinden ze (terecht) dat ze op deze wijze beter tot hun recht komen op de foto's?
Sowieso een prachtig beeld! Wat een ongelooflijke waarneming! We staan echt vóór de boomklimmende leeuwen! Honderden foto's per minuut worden hier genomen.

Die off-road situatie mag echter niet te lang duren, want een chauffeur die in het N.P. een piste verlaat, riskeert 150$US boete; dat is nog niet zo erg, we kunnen delen door het aantal passagiers... maar hij kan ook zijn licentie als gids kwijt spelen, en dat zou natuurlijk een ramp zijn voor die man!
Tevreden en vol adrenaline laten we de vijgenboom en zijn bewoners achter ons.
Deze waarneming is, na de zonsverduistering in Gulu en de Chimps van Kibale, het 3de hoogtepunt dat bij de start van de reis werd vooropgesteld... en gehaald!

Na een tiental minuten maken we kennis met twee grote roofvogels. Eerst is er een grote arend, de Kroonarend (African Crowned Eagle – Stephanoaetus coronatus).

Deze krachtig gebouwde roofvogel is ong. 90 cm groot en 4 kg zwaar. Hij leeft in de regenwouden van Centraal- en Oost-Afrika en jaagt op apen zoals meerkatten en franjeaapjes, vogels en grote hagedissen zoals varanen. Kroonarenden leven in familiegroepen, die bestaan uit een vader, een moeder en enkele jongen.

En dan volgt onze 4de (!) soort gier van de reis, meteen de grootste, sterkste en meest agressieve giersoort in Afrika en één van de grootste in de wereld, de Oorgier (Lappet-faced Vulture – Torgos tracheliotus). *Hij is ongeveer 1.15 meter lang en heeft een vleugelspanwijdte van 3 meter. Het gemiddelde gewicht is 14 kilogram.*

De oorgier is een aaseter en vindt zijn prooi met zijn uitstekende gezichtsvermogen. Vrijwel alle andere gieren en verwante condors hebben juist een fantastisch reukvermogen, dat bij de oorgier echter ontbreekt. Zoals vrijwel alle gieren heeft ook deze gier een kale kop: een gevederde kop zou binnen de kortste tijd doordrenkt zijn met bloed en andere lichaamssappen vanwege de aas-etende levenswijze. Wanneer een karkas door gieren wordt ontdekt, laten ze altijd de eer aan de Oorgier om te beginnen. Hij is namelijk zo sterk dat hij huiden kan kapot scheuren waar het de anderen niet lukt. Zo kunnen alle gieren gemakkelijker aan de zachte delen van het aas. Hij is ook als laatste te zien op een eetfestijn, want alleen hij slaagt erin om de overblijvende keiharde spieren van grote zoogdieren stuk te trekken en op te eten.

De populatie Oorgieren is de laatste jaren snel gedaald, en met amper 9.000 overblijvende vogels is de soort heel kwetsbaar geworden. Naast het verdwijnen van geschikte leefgebieden is er ook het gebruik van pesticiden. En het geloof dat gieren ook zelf vee doden is 86 oorgieren fataal geworden in Namibië, enkele maanden geleden, waar boeren dode koebeesten hebben vergiftigd met strychnine....

Na een blik geworpen te hebben op een eenzame Rüppells gier, wordt er vandaag, voor het middagmaal, voor een heel speciale plaats gekozen: we genieten van ons lunchpakket op een open plek in het bos, aan de oever van de Ishasha River, waarin een groep nijlpaarden vertoeft. En... we staan op minder dan 30 meter van de grens met de R.D.C., de Congo!! Speciaal gevoel voor Werner, zo dicht bij “de Kongo”, waar hij als kind zo veel over hoorde omdat zijn ouders daar de onafhankelijkheidsstrijd amper overleefden en zij toen halsoverkop het land moesten ontvluchten!

Omwille van de onmiddellijke nabijheid van deze grens (en dus van de reële kans om met rebellen geconfronteerd te worden) genieten we van een discrete gewapende escorte.

In een klein plasje water tussen de struiken vinden we een aantal mooie groene kikkertjes. Niet gemakkelijk om te vangen: de enkele die in het gras zitten overbruggen met één sprong een afstand van meer dan 2 meter en verdwijnen in hun poeltje! Na enkele pogingen krijgen we er toch ééntje te pakken: Mascarene Rocket Frog (Ptychadena mascareniensis) zonder Nederlandse naam.

Mascarene is een archipel tussen Madagaskar en de Seychellen, de plaats waar voor het eerst deze amfibiesoort werd gevonden. Deze kikker is 5 cm groot en voedt zich vooral met sprinkhanen, kevertjes, dikkoppen en libellen. De Engelse naam Rocket heeft hij te danken aan zijn vluchtwijze: een verrassende lange snelle sprong.
In Burkina Faso en Nigeria is de Mascarene Rocket Frog één van de belangrijke bronnen van dierlijke proteïnes voor de mens. In regio's waar de kikker massaal voorkomt staat hij op het dagelijks menu van de dorpelingen! Op plaatsen waar de Westelijke geneeskunde niet of weinig aanwezig is, wordt deze kikker, samen met padden, gebruikt in de traditionele geneeskunde.
Op de stam van een boom zien we een groot wijfje Bidsprinkhaan. Dit insect blijft tot de verbeelding spreken met haar speciale vorm en leefwijze. De bidsprinkhaan op de foto, genomen door Ronny in Ishasha Wilderness, behoort tot een andere familie.

Een paar weetjes:
De bidsprinkhanen beschikken over kenmerkende voorpoten die geëvolueerd zijn tot grote en krachtige, sterk gespecialiseerde vangpoten. Bidsprinkhanen hebben de typische gewoonte om dit voorste potenpaar in rust voor zich uit te houden, waarbij dij en scheen duidelijk zijn samengeklapt. Hieraan is het eerste deel van de Nederlandstalige naam bidsprinkhanen te danken. De benaming "sprinkhaan" is enigszins misleidend, omdat ze meer verwant zijn aan kakkerlakken dan aan sprinkhanen.

Bidsprinkhanen staan bekend als uitzonderlijk roofzuchtige insecten die alles pakken wat binnen het bereik van de krachtige vangpoten komt en niet te groot is. Het is zelfs mogelijk om met de ene poot een prooi vast te houden terwijl met de andere vangpoot de aanval op een tweede prooi wordt ingezet. Vervolgens worden de prooien één voor één opgegeten. Er zijn waarnemingen van grote bidsprinkhanen die kleine hagedissen, kikkers en zelfs kleine vogels buitmaken.
Bij de meeste soorten is de paring voor het mannetje een hachelijke zaak, omdat de kans bestaat dat hij al vóór de paring wordt opgegeten door het vrouwtje. Als een mannetje een vrouwtje herkent, gaat hij omzichtig te werk en hij kan er uren over doen om een vrouwtje te benaderen. Bij de bevruchting geeft het mannetje een spermapakketje of spermatofoor af. Daarna zal het mannetje in de meeste gevallen proberen te vluchten en op zoek gaan naar een ander vrouwtje, maar van sommige soorten is bekend dat ze juist op haar blijven zitten. Zo voorkomt het mannetje dat een ander mannetje met het vrouwtje paart en door de concurrentie wordt bevrucht.
Het vrouwtje begint haar partner soms al tijdens de paring op te eten. Opmerkelijk is hierbij dat het mannetje in staat is om de paring voort te zetten nadat hij is onthoofd en half opgegeten. Dit is mogelijk doordat de zenuwknopen (ganglia) in het achterlijf actief blijven totdat ze worden

verschalkt, zodat de spieren aangestuurd kunnen blijven worden.
Bij een aantal soorten scheidt de kop van het mannetje paringsonderdrukkende stoffen af, zodat het mannetje juist seksueel actiever wordt nádat hij is onthoofd. Bij sommige soorten kan het mannetje zelfs geen spermapakket afzetten zolang hij zijn hoofd nog heeft.
Als het mannetje na de paring wordt opgegeten lijkt dit misschien wat sneu maar toch heeft hij er voordeel bij; het vrouwtje heeft direct na de paring iets te eten. Voor de aanmaak van eieren zijn bouwstoffen nodig en zo geeft het mannetje niet alleen zijn genen maar tevens zijn proteïnen door aan zijn nageslacht.

We krijgen ruim de tijd om rustig te genieten van deze speciale omgeving, op 10 meter van de snel stromende Ishasha, op een boogscheut van Congo en met zicht op de permanente show opgevoerd door de nijlpaarden.
Tijdens onze namiddagvullende rit richting volgende lodge, doen we nog een paar mooie vogelwaarnemingen: de Grijsrugklapekster en de Lady Ross' toerako, speciale vogels die we allebei al eerder op de reis hebben gezien, maar ook de Staalvlekduif (Blue-spotted Wood-Dove – Turtur afer), de Palmtortel (Laughing Dove – Streptopelia senegalensis), de Treurdrongo (Fork-tailed Drongo – Dicrurus adsimilis), de Afrikaanse lijster (Olive Thrush – Turdus olivaceus) en de Jacobijnkoekoek (Black-and-white Cuckoo – Oxylophus jacobinus).
De Treurdrongo *is een monogame zwarte zangvogel, ongeveer 25 cm lang. Het vrij kleine en tere nest is samengesteld uit fijne plantendelen met een binnenbekleding van spinnenwebben. Deze drongo leeft van sprinkhanen, cicaden, spinnen, zaden en fruit. Gevangen insecten worden met één poot tegen de grond gedrukt en met de snavel uiteengetrokken. Groepen drongo's vallen zelfs termietenheuvels aan, die ze vernielen en waarvan ze de bewoners opeten. Onze Drongo is eveneens in staat om voedsel van andere dieren te stelen door ze weg te jagen. Daarvoor gebruikt hij zijn eigen alarmsignalen en imiteert hij die van andere gevaarlijke soorten. De andere vogel wordt opgeschrikt door het alarm en vlucht, waarna de drongo het eten kan stelen. Door steeds andere dieren na te bootsen, blijft het signaal geloofwaardig!*

De Jacobijnkoekoek *komt voor van de Sahara tot in de Himalaya!*
Zoals alle koekoeken legt hij zijn eitjes in andermans nest en laat hij zijn kleintjes grootbrengen door de gastheer en/of gastvrouw. Uitzonderlijk bij deze koekoeksoort is dat de kleur van eitjes is aangepast aan deze van de gastvrouw! Wanneer een Jacobijnkoekoek haar eitjes legt in het nest van de Gewone babbelaar, een zangvogel uit de familie Turdoides, dan zijn die turkoois blauw; wanneer dat in het nest van een Buulbuul gebeurt, dan zijn die vuilwit!

We hebben heel veel geluk wanneer we een groepje Oostelijke franjeapen (Black and White Colobus – Colobus guereza) mogen observeren!

De Oostelijke franjeaap is vrij algemeen in het laagland, maar in Oeganda en Ethiopië is het verspreidingsgebied versnipperd geraakt door houtkap, en dus beperkt tot geïsoleerde populaties. Hij wordt ook bejaagd voor de vacht, wat een bedreiging vormt voor het voortbestaan van enkele ondersoorten.
Een bizar kenmerk is de duim. Deze is afwezig of slechts een tuberkel, soms met een rudimentaire nagel, een aanpassing aan het leven in bomen. De andere vingers zijn lang en vormen samen een smalle, gekromde hoek, waardoor de dieren gemakkelijk tijdens het springen een

tak kunnen vastgrijpen. Een duim zou hierbij in de weg zitten en makkelijk gewond kunnen raken.
Deze apen zijn gespecialiseerd in het eten van bladeren. Om deze te kunnen verteren hebben de franjeapen een complexe maag, bestaande uit drie à vier kamers. Welke planten en welke delen van de plant ze eten, wordt bepaald door concurrentie met andere soorten. In gebieden waar de Oostelijke franjeapen de enige franjeapen zijn, hebben ze een breder dieet dan in gebieden waar het leefgebied overlapt met dat van de Rode franjeapen.
Mannetjes vormen vaak een harem waarin ze geen andere volwassen mannetjes dulden. Uit onderzoek door Amerikaanse biologen blijkt dat mannetjes agressiever worden en zich meer richten op seks, indien zij relatief veel bladeren van de Milettia dura-boom eten. Oorzaak is het hoge gehalte aan fyto-oestrogenen, waardoor de mannetjes meer cortisol en oestradiol aanmaken; deze hormonen veroorzaken verandering in hun gedrag.

We komen aan in Savannah Resort Hotel om 16.00u**.**
De meesten onder ons krijgen een stenen ronde hut toegewezen. De vorm verwijst naar de banda, de traditionele lemen hut op het platteland. Niks verkeerd ermee, wel eenvoudig. De douches zijn, op zijn zachts uitgedrukt, grappig. Zeker de knalgroene plastic kom in het midden, onder de douche...

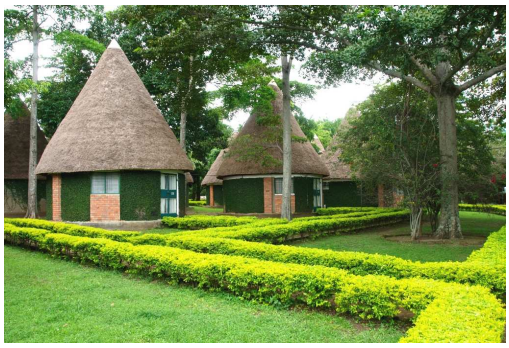

Enkele moedige medereizigers gaan zwemmen terwijl er dreigende wolken en een regenboog te voorschijn komen...

Anderen maken een korte wandeling in de zeer grote tuin, en zien een groep Hadada Ibissen die met veel geluid opvliegen. Er zit ook een paartje Lady Ross' toerako's die van de ene tak op de andere wippen in een grote boom. Moeilijk te fotograferen. Greet en Frans slagen er in een Wielewaal te spotten. We spreken af om morgenochtend opnieuw een poging te doen om deze vogels beter te zien.

Petra weet het klaar te spelen om een heel speciale vogel te fotograferen, met name de Dubbeltand baardvogel (Double-toothed Barbet - Lybius bidentatus aequatorialis). Hij dankt zijn naam aan de bizarre bovenste zijrand van de bek, goed te zien op de uitvergrote foto. Deze structuur moet hem helpen moeilijke prooien vast te houden en te doden zoals duizendpoten en schorpioenen.

Om 19.30u kunnen we genieten van een nogal eenvoudig avondbuffet. Kaarsen en zaklampen maken het iets meer comfortabel om te zien wat je eet...

Groep B verplaatst zich vandaag van de Ishasha regio naar het noorden van Queen Elisabeth N.P. Eerst bezoeken ze nog een kleine Handicraftmarket. Opvallend zijn de flessenopeners die ze hier verkopen: zeer eenvoudige maar heel efficiënte instrumenten!
Wanneer ze in Mweya aankomen, zit er een gezenderde leeuw langs de weg..., op enkele honderden meters van de ingangspoort! Jammer genoeg hebben we die enkel gezien met de eerste jeep; als de tweede en derde jeep arriveren, is de leeuw al rustig weg gewandeld. Wanneer we dit verhaal vertellen aan de portiers/wachters, ontstaat er wat onrust en wordt de poort achter ons haastig gesloten.
Carla en Stefan willen een leuke wandeling doen, en zijn verontwaardigd dat ze door wachters worden teruggefloten wanneer ze een vijftigtal meter buiten het domein zijn. We vertellen hen van de leeuw … en dan worden ze toch wat bleekjes …
Op onze vraag wordt het eten ’s avonds buiten op het terras geserveerd, want het was een aangename zwoele avond. Ook de mangoesten hebben er van genoten … maar ze hebben het blijkbaar moeilijk om een onderscheid te maken tussen gevallen etensresten en tenen … er wordt heel wat afgegild …. ;-)))

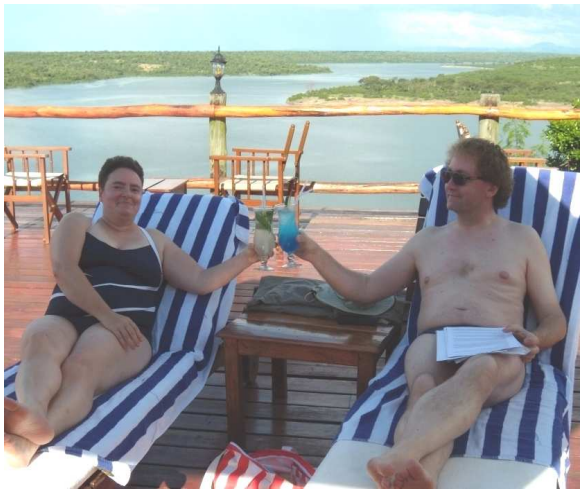

Zaterdag 9/11 Ishasha – Bwindi Impenetrable Forest N.P. 105 km
Overnachting verdeeld over Silverback Lodge en Gorilla Resort
Donderdag 7/11 Bwindi – Queen Elizabeth N.P. - Ishasha Regio
Overnachting in Ishasha Wilderness Camp

Nu eerst het woord aan groep B, omdat ze hier vóór groep A waren.
Na de geslaagde gorillatrekking van gisteren reizen we vandaag richting Ishasha. Rob heeft aan Emmanuel gevraagd om een plaatselijk marktje te bezoeken en zoiets valt niet in dovemansoren.
We stoppen eerst aan een coöperatieve theeplantage en in Kihihi gaan we naar de markt. Daar shoppen we zoals de plaatselijke bevolking, want enkel kijken en foto's nemen zou niet geapprecieerd worden. Een unieke belevenis, met verse tomaten, bananen, warme cassave, vlees en schoenen… die vlot van eigenaar wisselen.

Sommigen ondervinden aan den lijve dat de lokale steppen (fietsen zonder trappers) ook geen remmen hebben, behalve je eigen voeten !"
Of toch niet??
Henriëtte vertelt:
"De steppen heb wel een rem. Een lapje autoband aan het eind van de "treeplank". Dat moet je met je voet tegen het achterwiel drukken om te remmen.
Ik was erg nieuwsgierig hoe die steppen werkten en hoe dat was liggend met één been op de "treeplank". Ik heb enkele stepbezitters gevraagd of ik de step mocht proberen. Bij één kon ik dat door een kleine geldelijke vergoeding aan te bieden.
Ik ben bergopwaarts gestept. Dat leek me veiliger dan de berg af.
Nadien heeft Stefan de step van diezelfde jongen ook "gehuurd".

's Middags komen we aan in Ishasha Wilderness Camp, met luxueuse tenten en prachtig gelegen. Na ons opgefrist te hebben, vertrekken we zo snel mogelijk op game drive. Er zijn immers

onweders aangekondigd, en we willen al zoveel mogelijk zien alvorens de stortbuien de wegen onberijdbaar maken.

Tijdens die game drive zijn we genoodzaakt even te stoppen bij een Rangerstation omdat het differentieel van Marka's jeep een raar geluid maakt. Dat probleem wordt snel opgelost, maar plots horen we rondom ons veel geroep en getier. Opeens verschijnt er een tiental zwaarbewapende Rangers. Waar ze ineens vandaan komen, nobody knows! Twee ervan vertrekken met gierende banden op een motorfiets, en de rest gaat hen achterna met jeeps. Blijkbaar is er een stroper opgemerkt, en die willen ze kost wat kost te pakken krijgen. We vrezen dat dit niet de beste dag voor die stroper wordt...
Ook Emmanuel heeft pech. Hij rijdt zich vast in de blubber in een diepe put. Na enkele pogingen haalt hij de 4x4 trukendoos naar boven en klaar is Kees.

De ergste onweersdreiging blijft gelukkig in de verte hangen, maar blijkbaar hebben de onweders van ‘s morgens de leeuwen uit de bomen gejaagd. Ondanks verwoede pogingen van onze gidsen (het lijkt wel of we bijna elke boom in het park bezocht hebben …), laten de leeuwen zich niet meer zien. Tot overmaat van ramp begint het dan nog te regenen (blijkbaar uitlopers van het onweer).
Wij zijn dan ook aan onze laatste kilometers van de dag bezig, op een stofferige piste. Vanuit de jeep genieten we allemaal van de prachtige zonsondergang en we nemen veel foto's... Frits kijkt verveeld voor hem uit, naar die ene boom. Opeens roept hij " Ik zie een leeuw" of zoiets, maar wij geloven hem eerst niet. Frits wijst ons een “tak die verticaal” uit een boom hangt... yess!! bingo!! een rustende leeuwin, met heel véél geluk en op de valreep gespot!
's Avonds wordt Frits door de reisgenoten getrakteerd met een drankje voor zijn oplettendheid.

Toch nog even een woordje over onze logies : Ishasha Wilderness Camp is veruit de meest speciale overnachtingsplaats die we gehad hebben : luxe-tenten, midden in het Nationaal Park, langs een rivier: dieren bij de vleet dus, ook 's nachts... Het eten is er bijzonder lekker, en da's een beetje buiten verwachting, zo “in the middle of nowhere”. Aan de tent is ook een douche, maar een warme douche moet je vooraf bestellen. Stipt op tijd komt dan een lieve bediende een emmer heet water in een jerrycan gieten die zij in een mast omhoog trekt. Bush-douche de luxe …

In het winkeltje vindt Paula een prachtig T-shirt met een afbeelding van een agaam, die in reliëf aangebracht lijkt te zijn. Wanneer ze de afbeelding verder onderzoekt, blijkt die te bewegen !!!
We weten nog altijd niet wie het meest geschrokken is, Paula of de agaam …

Om 06.30u zijn een groepje vroege gasten al op wandel, met als doel een paar vogels spotten, o.a. de wielewaal van Greet en Frans van gisterenavond, en te genieten van de ochtendgeluiden. Het opzet is geslaagd: we zien, bij daglicht, de Maskerwielewaal!
(African Black-headed Oriole – Oriolus larvatus).
Deze opvallende vogel heeft een geel verenkleed en een zwarte kop. De vleugels zijn een mengeling van geel, wit en zwart. Hij heeft een luide, fluitende zang.
Zijn voedsel bestaat uit zaden, vruchten en rupsen. Het is een luidruchtige vogel, die vaak roerloos in een boomkruin zit. Hij is een neefje van de bekende maar zelden geziene Wielewaal van onze streken.

Om 09.15u vertrekken we voor de Game Drive. We krijgen onmiddellijk heel wat te zien: gedurende meer dan drie uur non stop defileren hier vogels, apen, olifanten, antilopen en zelfs politici...
We beginnen met de alomtegenwoordige Roodbekwever (Red-billed Quelea – Quelea quelea).

Deze Afrikaanse wevervogel wordt beschouwd als de meest algemene wilde vogelsoort, met een geschatte populatie van anderhalf miljard diertjes.
Tijdens het broedseizoen zijn ze vooral in het zuiden van Afrika te vinden. Hun natuurlijke habitat zijn uitgestrekte savannes, maar steeds vaker ook landbouwgronden. Op die laatste zijn ze een echte plaag, wat wel enigszins is voor te stellen, gezien de enorme aantallen waaruit zo'n zwerm bestaat. En zo pakken ze deze pest hier aan:
"Due to the birds living in communal roosts of many thousands of birds after the young have flown they can be easily targeted by special squads from the local agricultural organisation. When a village has complained of a flock stripping crops, the team will arrive at sundown when the mass roost has been located and will dig a shallow hole under the main roost trees. They then place a bundle of dynamite in and roll a barrel half filled with a petrol-diesel mixture that on detonation sends a huge blast into the tree, instantly killing the majority of roosting birds which then can be used as food for village dogs or pigs".

Een beetje verder onze 8ste apensoort van de reis, de Zuid-Afrikaanse groene meerkat of Blauwaap (Black-faced Vervet Monkey - Chlorocebus pygerythrus).
Deze aap heeft het grootste verspreidingsgebied van alle soorten meerkatten, van Zuid-Afrika tot Ethiopië. Hij wordt vaak in de buurt van de mens aangetroffen, zowel in landbouwgebieden als in buitenwijken van steden.
Het mannetje heeft een turkoois tot azuurblauw scrotum en een scharlakenrode penis.

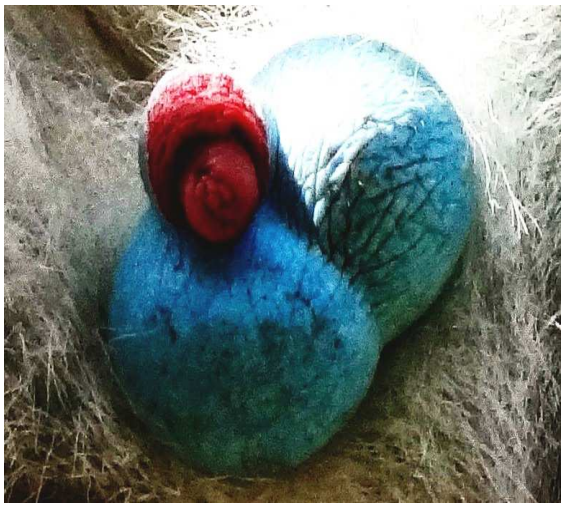

Deze meerkat, ook Vervet genoemd, communiceert met een grote reeks aan roepen en visuele signalen. Bij een studie in 1967 werden 36 roepen vastgesteld, met 21 verschillende functies en boodschappen.
De Vervet waarschuwt zijn groepsleden voor een predator door geluid te produceren. Voor elk van de drie belangrijkste predatoren (slangen, roofvogels en luipaarden) hebben ze een apart waarschuwingssignaal! De roep voor de luipaard laat dieren de boom in vluchten, die voor een roofvogel laat ze omhoog kijken en de bosjes in vluchten, terwijl bij de roep voor een slang enkele dieren op hun achterpoten gaan staan om het gras af te speuren.
Naast de luipaard zijn de belangrijkste predatoren de kroonarend, die we al zijn tegengekomen in Ishasha bij de boomklimmende leeuwen (8/11 blz. 64) en de Rotspython, die we van héél dichtbij gaan beleven nabij Lake Mburo tijdens een nachtsafari (11/11 blz. 95).

Met de Zwarte miertapuit (Sooty Chat – Myrmecocichla nigra) maken we kennis met een vliegenvanger die over een zeer melodieuze zachte muzikale zang beschikt, die in gespecialiseerde literatuur wordt omschreven als "*wee tewee tuweer, skwik-skueeeeer, cueee-eeeee-cuweeeeer, eee-euwee-tee, tseuwee-tew-skweeer-tsi-seet...*". Toch leuk om te weten, nee?

We hebben al een paar mooie "glanzende" spreeuwen gezien, maar nooit slaagden we erin om er een naam op te plakken. Deze keer lukt het onze Farouk dan toch. We krijgen de Blauwe langstaartglansspreeuw (Rüppell's Long-tailed Starling – Lamprotornis purpuropterus) (foto) voorgeschoteld en Walter kan er een mooie foto van nemen.

Nog een nieuwe soort die zich aanbiedt, de Sprinkhaanbuizerd (Grashopper Buzzard – Butastur rufipennis).

De Sprinkhaanbuizerd is een roofvogel van halfwoestijnen en savanne met spaarzaam bomen zoals Acacias. De vogel foerageert soms in groepen tot wel 100 individuen aan de rand van bosbranden, omdat daar grote sprinkhaanconcentraties zich verraden door op te vliegen.

Nu is het tijd voor een nieuwe soort antiloop, de Topi (Damaliscus lunatus jimela), familie van het Hartebeest.
De Lierantilope, andere naam voor de Topi, is een grote, stevige antilope met een blauwig zwarte vlek van het voorhoofd tot de punt van de snuit en de achterzijde van de oren. De geribbelde, liervormige hoorns zijn 30 tot 60 centimeter lang. Een volwassen bok weegt max. 170 kilogram. De Topi leeft van lange en korte grassen en kruiden. De dieren hebben voornamelijk vers gras

nodig. Door in kudden te leven, wordt het gras vertrappeld, wat de aangroei van vers gras stimuleert. Ze kunnen een maand zonder water. Tijdens de jaarlijkse trek verzamelen zich soms wel tienduizenden dieren in grote kudden, die meer dan duizend kilometer per jaar kunnen afleggen. In de trekkende populaties planten de dieren zich voort door middel van een "arena"-systeem. Bronstige vrouwtjes verzamelen zich in groepen, die weer grote aantallen mannetjes aantrekken. De mannetjes staan dicht op elkaar en vormen zeer kleine territoria, arena's, die soms niet meer dan 500m2 groot zijn. Als een vrouwtje het territorium van een mannetje lijkt te gaan verlaten, kan de bok het wijfje op andere gedachten brengen door een vals alarm te produceren: een snuivend geluid dat voor een roofdier waarschuwt! De kans is groot dat het vrouwtje daardoor in het gebied blijft. Het mannetje heeft zo meer kans om met het vrouwtje te paren.

We stoppen even om te genieten van een mooi stuk landschap met Lelkieviten, Kafferbuffels en op de voorgrond een groep Grijze kroonkraanvogels. Weer een prachtig moment!

Op één van die buffels zit een Geelsnavelossenpikker (Yellow-billed Oxpecker – Buphagus africanus). *De vogel heeft de gewoonte om op grote zoogdieren neer te strijken en daar teken, horzellarven en andere parasieten op te pikken.*

De relatie tussen ossenpikkers en grote zoogdieren werd lange tijd beschouwd als een mooi voorbeeld van mutualisme. Het zoogdier had baat bij het verwijderen van parasieten en de vogel had een eiwitrijk dieet. Uit nader onderzoek aan het gedrag van de ossenpikkers blijkt dat deze zich ook als parasieten gedragen en wonden bij de zoogdieren opzettelijk vergroten om er bloed uit te drinken en dat zij weliswaar teken verwijderen, maar wel de beestjes die al volgezogen met bloed zijn, zodat er weinig preventieve werking van uit gaat. In feite dezelfde redenering als voor de Krokodilwachter, blz. 54.

Iets verder wordt de piste weer slechter en rijdt Jeep 3 van Mohamed zich vast in een diepe put. Na verschillende pogingen om hieruit te geraken, neemt Big Ben het stuur over en slaagt er uiteindelijk in het voertuig los te krijgen.
In de verte zien we een stofwolk... er komt zowaar een karavaan auto's aangereden! Het gaat om de Eerste Minister Amama Mbabazi en zijn gevolg, die hier voor de eerste keer in zijn ambtstermijn op bezoek komt. Niet minder dan 23 auto's en 2 grote bussen rijden over deze zanderige piste. Omwille van de slechte staat van de weg moeten alle passagiers van de bussen uitstappen en even te voet verder, zoniet kunnen de autocars de hindernissen niet nemen. Kleurig spektakel met al die opgeklede mannen en vrouwen die lachend en zingend door de modder dabberen...

We krijgen van onze gids uitleg over de mogelijke corruptietoestanden in het land, met catastrofale gevolgen voor de mensen. Farouk geeft blijk van een ruime kennis van de politieke toestand in zijn land en geeft ons er telkens duidelijke info over. Later komen we te weten dat hij een “degree” heeft in Sociale en Politieke Wetenschappen.
In een krantenartikel van 4 december 2012 lezen we:
“Donors cut all budget support to Uganda until 2015.
Ugandan Prime Minister Amama Mbabazi. His office has blamed for massive corruption.
The Ugandan government will have to tighten its financial belt significantly after donors announced deeper and longer aid cuts yesterday in response to massive public corruption.
The European Union ambassador to the country announced yesterday that the EU, the United Kingdom, the World Bank, Austria and other countries had suspended up to $300 million promised in budgetary support each year, up to 2013.“Other countries that have cut budget support include Belgium, Germany, Ireland and Sweden. “Ugandan citizens are going to lose close to $300 million in budget support from all the eight “development partners,” the EU's Mr Roberto Ridolfi said yesterday. “Though the suspension is “not going to affect running programmes, it will impact highly on the lives of the citizens.”
The Ushs750 billion in aid cuts is about as much as government planned to spend on agriculture, water and environment in the current financial year.

Speaking at an anti-corruption convention in Kampala, Mr Ridolfi said yesterday that although corruption in Uganda was nothing new, the extent of the problem discovered in the Office of the Prime Minister revealed a disappointing absence of financial controls.
"How can I now go back to Europe and ask for aid for Uganda?" Mr Ridolfi asked. "The recent corruption scandals are a breach of trust between the country and its development partners."

Na deze toch speciale "ontmoeting" midden in de savanne van een natuurpark, blijven de gesprekken politiek getint.
We trekken rustig verder, terwijl een Palmgier mooi van de thermiek profiteert om boven de piste zonder enige inspanning rond te cirkelen.
Binnen in jeep nr 4 ruikt het al de ganse voormiddag naar verbrand rubber! Na de lunch worden de remproblemen opgelost en kunnen we vertrekken, één uur later dan voorzien.
We rijden door verschillende dorpen met heel speciale sfeer en veel volk op straat. De brommertaxi's zijn volgepakt, soms met 4 volwassenen op één brommertje!
Ook overvolle en versleten minibusjes en vooral veel fietsen, afgeladen met immense trossen matoke. Op de marktjes zien we ze wel eens liggen, de matoke: hele grote bananen die er uitzien alsof ze een paar dagen te lang bewaard zijn. Als ze worden opengemaakt, zijn ze van binnen nog gaaf en keihard. Het zijn namelijk bakbananen. Ze zijn wat minder zoet dan gewone bananen en ze moeten eerst gebakken of gekookt worden voor ze kunnen gegeten worden.

Op weg naar onze lodge stopt onze Farouk bij "moeder en zoon" die grote vruchten op hun hoofd dragen. Het zijn Jackfruits. De exacte Nederlandse naam is Nangka. Hij vraagt of hij die kan kopen. Prijs wordt snel overeengekomen, hoewel de dame duidelijk blijk geeft dat het niet haar bedoeling was om dat fruit te verkopen. We laden de 2 grote Jackfruits in de jeep.

De Nangka (Artocarpus heterophyllus) of Jackfruit is de grootste vrucht ter wereld! Imposant om te zien. Een enkele vrucht kan tot 1 meter groot en 40 kg zwaar worden en er groeit een enorm aantal vruchten dicht bijeen aan een boom!
Wanneer iemand in de tropen een volwassen jackfruit-boom in de tuin heeft staan dan heeft hij ruim voldoende te eten. Bovendien kan hij regelmatig naar de markt gaan om zijn oogst te verkopen. Een nangkaboom kan jaarlijks 250 grote vruchten opleveren. Het vruchtvlees is rijp gelig, smaakt flauw zoet en heeft ook een zoete geur. De vrucht bevat tot 30% zetmeel.
Langs een archi-slechte weg, als je 't al een weg kunt noemen, en angstwekkende steile hellingen (als we eraan denken dat we langs hier moeten terugkomen...), rijden we tot aan de relatief moeilijk bereikbare Silverback Lodge. Onze aandacht wordt getrokken op de zichtbare lijn, in het landschap, tussen de "bewoonde bewerkte" wereld en het ondoordringbaar gorillagebied, the Impenetrable Forest of Bwindi! We zijn er!
Een hele verademing wanneer we uit de jeeps mogen "kruipen"...
We landen in een heel mooie lodge met een groot openlucht zitterras met schitterend panorama over het dal en het woud.

We krijgen een korte en duidelijke briefing door de competente en zeer lieve Teopista. We worden vriendelijk en efficiënt geholpen door het personeel om onze bagage tot aan de kamers te krijgen, hoewel alles dichtbij elkaar ligt, met weinig trappen. Elke kamer beschikt over een klein buitenterrasje met prachtig zicht op het Gorillawoud! Vijf reisgezellen Marc H, Marielle, Marleen,

Whinney en Otto gaan overnachten in de Gorilla Lodge, iets verder, dieper in het dal. Zeer mooie ligging, midden in de natuur.
Walter en Fred zien Mister George, een van de in militair uniform geklede bewakers, met grote blokken Eucalyptushout sleuren.
Ze volgen hem, hij verdwijnt achter onze kamers en loopt naar een groot metalen vat, dat is ingekapseld in beton. Niet te geloven: dit is de boiler, de warmwater-installatie van het hotel: koud water wordt opgewarmd boven een houten “kachel” en het heet water wordt weggestuwd naar de kamer waar iemand een warmwaterkraan opendraait! Moeilijk te geloven dat je met zo'n klein en eenvoudig systeem heet water kunt garanderen voor 10 kamers... en toch lukt het! Quasi iedereen neemt een douche op hetzelfde moment en er hoeft niet minutenlang gewacht te worden op warm water!
Fred vraagt aan Farouk en een paar andere mensen om kameleons te zoeken tegen morgenmiddag, wanneer we terug zijn van de Gorilla-trekking. We zien wel wat er van komt.
In de bar verrast Tine ons met een paar monologen, zoals de onvergetelijke “Mia heeft het gezegd...”. Zeer leuke momenten, professioneel optreden van en dik applaus voor Tine.

Om 19.30u gaan we lekker eten , een mooi buffet!

Na het diner moeten de 5 collega's met de jeep naar beneden tot bij de Gorilla's resort. Ook deze keer weigert Jeep 2 te starten. Ben heeft hier dan maar een andere methode gebruikt, en de wagen via een korte helling bergaf in gang laten duwen. Hij beweert dat de motor op een soort dood punt staat, waardoor hij niet wil starten. De jeep is dus niet echt in gang geduwd, maar de motor is

voorbij zijn dood punt geduwd... rare mannen, die Oegandezen...
Tijdens een korte avondwandeling vinden we een keigrote slak en een paar padden. De determinatie van deze soort pad is moeilijk. Dat zal verder in België moeten gebeuren, want het lukt ons niet, ondanks de documentatie, om er een naam op te plakken. Het is weeral Bob Drewes die voor de oplossing zorgt.
Onze pad is de Kisolo Toad (Amietophrynus kisoloensis). *Het wordt ons nu duidelijker waarom het zo moeilijk was om deze pad te identificeren. Mannetje en wijfje verschillen weinig in uiterlijk, behalve dan tijdens de voorplantingsperiode. Het mannetje ondergaat dan een waanzinnige gedaantewisseling en trekt, voor enkele weken, een volledig geel jasje aan! Meer dan 100 jaar lang werden deze beestjes voor 2 verschillende soorten gehouden! Vandaar ook een tweede Engelse naam voor dit amfibie, nl. de Golden Montane Toad. Links de foto van de pad die we in Bwindi hebben gevangen, rechts een koppeltje van dezelfde soort!*

Bij enkele vogelsoorten komt dergelijke drastische metamorfose ook voor. O.a. bij de Dominikanerwida, zie blz. 37.
Het is 22.00 u en te vroeg om nu al te gaan slapen, dus toch nog maar even de bar in... waar je altijd gekende gezichten ontmoet...

Zondag 10/11 Bwindi Impenetrable Forest Gorilla trekking
Overnachting verdeeld over Silverback Lodge en Gorilla Resort
Woensdag 6/11 Bwindi Impenetrable Forest Gorilla trekking
Overnachting in Silverback Lodge

Voor de gorilla-trekking geven we eerst het woord aan groep B. Zij hebben immers als eerste de trekking gedaan, en hebben aan groep A ook enkele interessante tips kunnen doorgeven.
Maar wat moeten we in feite weten over deze gorilla's?
De wetenschappelijke naam Gorilla komt van het Grieks woord Gorillai, wat zoveel betekent als "een stam harige vrouwen".
De soort "Berggorilla" (Gorilla beringei beringei) is opgesplitst in twee subpopulaties: de ene leeft in het Virungagebergte, een gebied van 440 km2 dat zich uitspreidt over D.R. Congo en Rwanda. De andere populatie, "onze" gorilla's, leeft in het amper 330 km2 grote "Bwindi Impenetrable Forest" en aangrenzende delen van Congo-Kinshasa. Waarschijnlijk wijken ze genetisch voldoende af van de andere ondersoorten om te worden beschouwd als een aparte en nieuwe ondersoort.
Het is de grootste van de vijf bekende gorillaondersoorten. Het vrouwtje heeft een schofthoogte van

130-150 cm, het mannetje is met 140-185 cm nog een stuk groter. De zilverrug kan tot 210 kg. wegen!
De Oostelijke berggorilla leeft in kleine familiegroepjes, gemiddeld 8 tot 12 dieren, bestaande uit een dominant mannetje, de zilverrug, enkele verwante vrouwtjes met hun nakomelingen en soms enkele ondergeschikte volwassen mannetjes.
Gorilla's gaan op zoek naar een geschikte partner zodra ze geslachtsrijp zijn, rond hun 10de jaar. Ze zoeken die altijd in een andere groep. Vrouwtjes maken een ronde langs diverse groepen waar ze telkens enige tijd verblijven. Eenmaal zwanger blijft het vrouwtje bij de vader van haar kind voor de rest van haar leven. Het kan zijn dat de man al enkele vrouwtjes heeft, ze sluit zich dan bij die groep aan. Is de man geen leider, dan trekken ze samen verder, later zullen zich andere wijfjes bij hen aansluiten.

Het tempo van de voortplanting ligt bij de berggorilla erg laag. Een vrouwtje krijgt gemiddeld elke 6 tot 8 jaar na een draagtijd van 8,5 maand één jong. Een vrouwtje krijgt in haar hele leven ongeveer 2 tot 6 jongen in een tijdspanne van 40 jaar. In normale omstandigheden worden mannetjes die een harem hebben van 3 tot 4 vrouwtjes in hun leven de vader van 10 tot 20 nakomelingen in een tijdspanne van 50 jaar. Na de dood van een vrouwtje wordt haar plaats meestal snel ingenomen door een jonger. De dood van een zilverrug heeft doorgaans meer dramatische gevolgen: de groep valt uiteen en de vrouwtjes zoeken aansluiting bij andere groepen. Slechts zelden neemt een vrije silverback de plaats van de leider in. In alle gevallen zal de nieuwe leider alle jongen die nog door hun moeder gezoogd worden en door hem niet verwekt zijn, doden.
Berggorilla's zijn vegetariërs. Zij besteden ongeveer de helft van hun tijd aan het foerageren. Het voedsel bestaat voornamelijk uit bessen, bamboe, wortels, bladeren, vruchten, gestripte jonge twijgjes en mieren. De mieren moeten vlug worden doorgeslikt voordat deze kunnen bijten. Af en toe eten ze kleine stenen omdat die rijk zijn aan mineralen. Ook eten ze soms hun eigen mest. 's Avonds zoekt de groep een rustplaats, waarbij de mannetjes op de grond slapen en de vrouwtjes in een boomnest, samen met hun jongen.
"Onze" Oostelijke berggorilla is ernstig bedreigd. Er leven anno 2012 nog maar circa 880 exemplaren. Dat is heel weinig, maar toch een stijging van 26% t.o.v. de telling van 2003. Om dubbeltellingen te vermijden worden alle uitwerpselen genetisch onderzocht. Zo komt men aan 482 gorilla's voor Oeganda.
Nadat de Amerikaanse biologe Dian Fossey wereldwijd de aandacht wist te vestigen op berggorilla's, ging het jaar na jaar beter met de populatie. Maar daar bracht de Rwandese

genocide in 1994 een abrupt einde aan. Naar schatting 500.000 tot 1 miljoen mensen werden vermoord en honderdduizenden vluchtten naar de grens met buurland Zaïre. En dus ook helaas naar en in het leefgebied van de gorilla's!
En als laatste info, nog dit: laat een mogelijke aanvaller zich met grommen niet verjagen, dan gaat het mannetje luid toeterend rechtop staan en slaat hij met holle handpalmen op de borst. Ook gooit hij met uitgerukte planten. Heeft dat ook geen effect, dan valt hij brullend aan, slaat of gooit de indringer omver en bijt hem.
Zo weten Freddy die straks éénmaal, en Serge zelfs tot drie maal toe zal worden "aangeraakt", waaraan zij zijn ontsnapt...

We geven de pen aan Rob, verslaggever van dienst, voor het relaas van de avonturen van groep B.
Wat de trekking betreft, is er bij ons geen sprake van een gemakkelijke of moeilijke groep. De permits zijn op naam uitgeschreven voor een bepaalde gorilla-familie. Omdat we net 2 groepen volledig vullen, kunnen we in principe nog wel personen uitwisselen tussen de groepen, maar dat doen we niet: er zijn immers geen volwaardige criteria beschikbaar om te beslissen over eventuele uitwisselingen. De moeilijkheidsgraad is relatief, en vaak heel tijdelijk.
Zo trekt de Rushegura-groep regelmatig richting Congo, en dan moeten de mensen na een zware trektocht vaststellen dat de groep enkele honderden meters over de grens zit en dat ze dus onverrichterzake moeten terugkeren. Ze krijgen in zo'n geval wel het geld van de permit terug, maar daar heb je dan ook niet zo veel aan …
Voor de Habinyanja-groep moet je je altijd wel met de jeep verplaatsen vanuit Buhoma, maar het gebeurt ook dat de gorilla's gewoon staan te wachten in de buurt van de aankomstplaats van de jeeps. Dan stap je uit en begin je foto's te nemen … !!!

Na beide trekkings bleek dat er toch wel een duidelijk verschil in moeilijkheidsgraad is tussen de R-groep en de H-groep. Dat hebben we dan aan Werner laten weten, en zo zal hij voor zijn groep A zinvol kunnen beslissen wie best in welke groep zal zitten. Maar die luxe van keuze hebben wij nu dus niet …
Gemakkelijk, moeilijk … watjes, die-hards : er bestaan duidelijk geen zekerheden in gorilla-trekking.

Hier gaan we dan!
Normaal zijn we met 17 deelnemers, 2 groepen van 8 (Rushegura en Habinyanja) en Rob moet dan alleen met de derde groep (Mubare) meegaan. Paula haakt echter op het laatste moment af en 16 personen passen precies voor 2 groepen.

De **Rushegura groep** bestaat uit Willem, Marc R., Carla & Stefan, Rita en Ronny, Carina en Rob.
Het wordt een relatief korte trekking van ca. 1 uur, maar we gaan wel ploeteren door modder en moerassig oerwoud.
Op een bepaald moment zegt Damian, onze Ranger, om rugzakken en stokken achter te laten, en als we vragen waarom, passeert de Zilverrug Mwirima op enkele meters van ons groepje! Hij trekt zich niet veel aan van ons, en kruipt in een hoge boom om fruit te eten, gevolgd door de rest van de familie (vrouwtjes, jongeren en baby's). Wat een ervaring!
De Zwartrug Kabukojo blijft beneden de wacht houden, en doet zich hier te goed aan de planten in zijn bereik. Hij zit mooi in het zonnetje, op een open plek in het oerwoud, en waant zich ongetwijfeld een filmster. Foto's maken of filmen vanaf een meter afstand ? Geen probleem, want het is de Ranger zelf die ons aanmaant om nog wat dichterbij te gaan … ! Wat vertelden ze ons weer op die briefing in verband met de minimale veiligheidsafstand? Amaai!

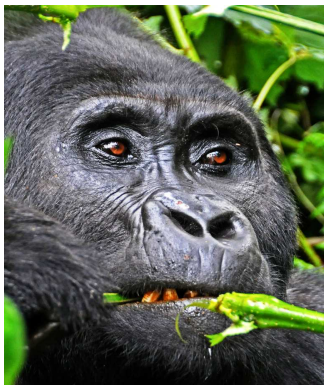

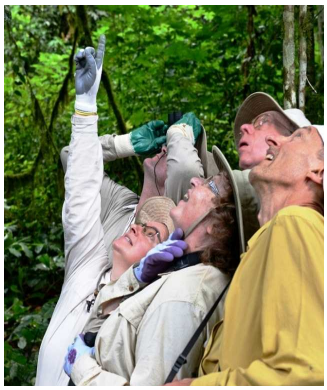

Daarna wachten we tot de groep uit de boom komt, terwijl we ondertussen moeten oppassen voor de takken die naar beneden komen. Heel die tijd blijft Kabukojo in de buurt van onze groep om ons in de gaten te houden : ofwel liggend op zijn rug, ofwel liggend op zijn buik, terwijl hij zijn kop steunt op zijn handen : echte "mensenmanieren".
Na een goed halfuurtje komt eerst Mwirima naar beneden. Die doet een babbeltje met Kabukojo en verdwijnt dan in het struikgewas. En met tussenpozen van enkele minuten komen de gorillavrouwtjes en de jongeren één voor één naar beneden. Vooral de baby's die zich vasthouden aan moeders rug of buik zijn schattig.
Wanneer de hele groep beneden is, blaast Kabukojo verzamelen en verdwijnt de groep in een mum van tijd. We kijken op onze klok en zien dat we bijna 2 uur tussen de gorilla's gestaan hebben.
Op de terugweg naar het dorp moeten we nog een brede bergrivier oversteken, maar dat doet iedereen met een "big smile". Rond 13u zijn we terug voor de "debriefing".
Blijkt dat Ronny om en bij de 900 foto's gemaakt heeft bij de gorilla's … dat zijn er ongeveer 10 per minuut of eentje om de 6 seconden … il faut le faire … ;-)))

Onze vrienden van de Habinyanja zijn Frits, Marc D., William & Oliver, Linda & Leo, Mien & Luc. Ze gaan een mooie maar heel vermoeiende trekking tegemoet. Het klinkt eerder als een bergtocht met veel klimmen en klauteren.

Maar uiteindelijk worden hun inspanningen beloond. De Zilverrug Makara komt als een razende locomotief door het struikgewas naar de Ranger gelopen. Hij stopt pas op enkele meters van de Ranger, die antwoordt met een geruststellende “grmpff”. Dan draait Makara zich om en laat de rest

van de gorilla-groep zich zien, weliswaar wat verscholen onder en achter takken.
Ook de terugtocht is nog heel vermoeiend, en een zware belasting voor sommige knieën. Frits wordt tussen twee dragers de laatste 1,5 km de berg afgesleurd wegens dreigende regen. De auto wordt nog droog bereikt, maar dan gaan de hemelsluizen open. Binnen de kortste keren worden de valleien gevuld met een dicht mistgordijn. We genieten volop van “Gorilla’s in the mist”.
De certificaten worden in de jeeps uitgedeeld wegens de hevige regen. Terug in de bewoonde wereld kopen we nog “Silverback-tekeningen”.
Vermoeid, maar tevreden, strompelt de groep in de late avond de Silverback Lodge binnen.
Omdat de Rushegura-groep al in de vroege namiddag terug “thuis” kwam in de Silverback Lodge, werden er voor hen nog extra namiddagactiviteiten voorzien.
Rita en Ronny hadden gekozen voor een “Buhoma Village Walk”, maar ze worden op het einde verrast door een tropische onweersbui... Emmanuel is hen dan gaan ophalen en als verzopen kiekens kwamen ze terug aan in de Lodge. Maar ze hebben veel leuks gezien!

Op vraag van Rob werd er voor de anderen een boeiend bezoek georganiseerd aan het Bwindi Community Hospital. We werden rondgeleid worden door de bevallige en sympathieke Josline. De laboranten van het ziekenhuis mogen kennis maken met de flamboyante stijl van een Nederlandse collega … Een boeiende belevenis!
Henriëtte , de flamboyante Nederlandse ex-laborante dus, doet het relaas.
Het Bwindi Community Hospital dat wij (niet-deelnemers aan de gorillatocht en enkele deelnemers die vroeg terug waren van de trekking) hebben bezocht begon als een speciale missie om de Batwa pygmeeën te helpen, die waren verdreven van het Bwindi Impenetrable Forest nadat het uitgeroepen was tot een nationaal park in 1991, ter bescherming van de berggorilla's.

Sinds het verlaten van de bossen leefden de Batwa in extreme armoede en waren ze ziek als gevolg van deze armoede.
Ofschoon het ziekenhuis door particulieren (Scott en Carol Kellermann) gestart was om gezondheidszorg te brengen aan de Batwa, werden er al snel ook bewoners uit de omgeving behandeld. Nu verzorgt het

ziekenhuis de bewoners van 3 sub-provincies.
Het gezondheidscentrum werd in 2008 een ziekenhuis, nadat een operatiekamer was gebouwd.
Het Bwindi ziekenhuis zorgt voor meer dan 100.000 mensen, wonend in de zuidwesthoek van Oeganda. De meeste van deze bewoners zijn verstoken van stromend water en elektriciteit. Velen lopen dagelijks uren voor het halen van water en voor het verzamelen van hout. De meeste families overleven met minder dan 1 dollar per dag.
De grootste gezondheidsproblemen zijn malaria, diarree, ondervoeding en tuberculose.
Bwindi Community Hospital wil de kwaliteit van leven van de bewoners verbeteren en ze doen dat door hen lessen te geven. Het ziekenhuis heeft een demonstratietuin waar moeders (en af en toe een vader) van ondervoede kinderen leren hoe uitgebalanceerd eten voor de kinderen te kweken. In kooklessen leren ze ook nog hoe het te bereiden.

Oegandese vrouwen hebben de hoogste vruchtbaarheidsgraad van de wereld en een gemiddelde van 7 kinderen per vrouw. Oeganda heeft ook de jongste populatie van de wereld met een gemiddelde leeftijd jonger dan 15 jaar.
Via eenvoudige, maar heel functionele muurschilderingen wordt duidelijk gemaakt dat ouders van een groot gezin het heel moeilijk hebben (“A big family is a poor family”) en dat het de moeite loont om aan familieplanning te denken.
Alles is “basic” in het Bwindi Community Hospital maar wel erg functioneel. Zo wordt in het laboratorium met eenvoudige en doelmatige apparatuur o.a. bepaald of iemand malaria, tuberculose of een andere infectie heeft. Er wordt niet onderzocht welke soort malaria of welke bacterie een infectie veroorzaakt, want dat is niet zo relevant. Preventie en doelmatige gezondheidszorg, daar draait het om … !
Er is ook een Waiting Mothers Hostel, waar moeders die bijna uitgerekend zijn naar toe komen om veilig te kunnen bevallen in het ziekenhuis. Ze verblijven daar in het Hostel tot aan de bevalling. Dit Hostel is geschonken door de Australische Ambassade.
Een bezoek dat ons een diepe indruk nalaat!

Op zondag 10/11, is het dan de beurt aan de A-groep om die Gorilla-ervaring op te doen.
Het is vroeg opstaan geblazen, want om 07.30u moeten we al weg.
We krijgen een eerste briefing met wat uitleg over het gebied, de gorilla's, enz...
Dan volgt er een 2de, die meer het accent legt op de veiligheid, o.m. de 7 meter afstand die we moeten respecteren tussen de gorilla en onszelf. Uiteraard zou iedereen al willen tekenen om er eentje te zien, laat staan op 7 meter!!! Gezien de moeilijkheid van de wandeling worden er ook handschoenen verhuurd (5 $US a.u.b.!, goed dat we weten dat dit geld terecht komt bij de gemeenschap van Buhoma), ook dragers/helpers stellen zich beschikbaar tegen betaling. En dat is geen luxe! Rugzakken, regenjassen, drank, fotomateriaal, statieven, we mogen ze alles toevertrouwen om zoveel mogelijk onze 2 handen vrij te houden... en dat zal nuttig blijken!
En dan trekken en duwen ze de toeristen ook nog wanneer nodig! En we krijgen een grote “wandelstok”, ook een nuttig hulpmiddel!
We worden opgedeeld in 3 groepen, waaronder de “Watjes”, zoals we snel worden bestempeld, die de groep Rushegura gaat ontmoeten; Deze gorilla-familie verblijft dikwijls in het lage gedeelte van het woud, soms heel dicht bij het dorp Buhoma zelf. Het is die groep die op Youtube te zien is (http://www.youtube.com/watch?v=hg2hCuDy2wg) wanneer een achttal leden van de familie, in december 2011, de tuin van een hotel binnen wandelden en één van de toeristen het grootste

moment uit zijn leven bezorgden. Deze groep verlaat zelden de vallei: ideaal voor diegenen onder ons die iets minder fit zijn dan anderen.
De “Watjes” vertellen:
“We krijgen een relatief moeilijke passage in een snel stromend riviertje te verwerken, alsook een zeer lastige en echt niet ongevaarlijke oversteek van een dammetje. Het blijft een beetje “tricky” ondanks de aanwezigheid van de hulpbiedende dragers. De Watjes krijgen al na 25 minuten hun eerste Berggorilla te zien: een mannetje wandelt rustig op een grasveld, open en bloot, in de nabijheid van een verlaten stenen gebouw.

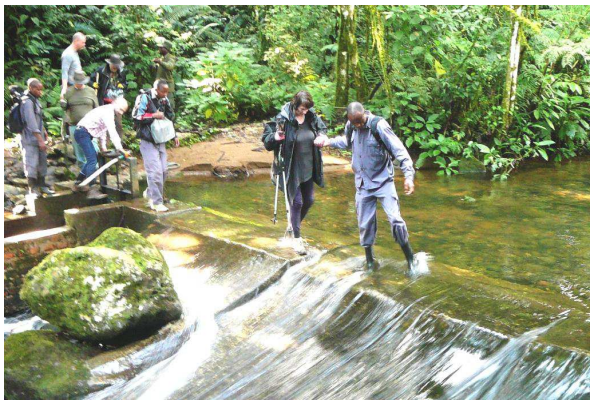

Minder dan 10 minuten later staan we oog in oog met Mwirima, de Zilverrug van de bende, omringd door verschillende familieleden die her en der verspreid zitten te eten. Een wijfje gaat zitten en begint te rollen op de grond, gaat op haar rug liggen, poten omhoog, en staart ons rustig aan. De zwartrug Kabukojo, het 2de rangsmannetje, komt uit de struiken en wandelt richting Serge en Fred. Heel rustig baant hij zich een weg tussen hen door “gewoon” hun been vast te nemen en er

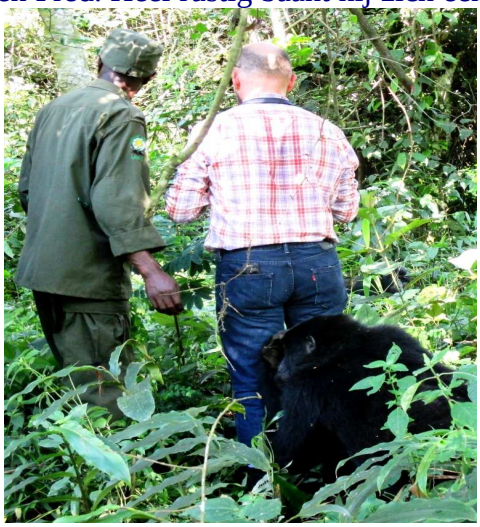

tussen te kruipen. Wat een gevoel! Serge lijkt erg geliefd door deze mensapen want hij mag nog 2 keer na elkaar meemaken hoe het aanvoelt, de hand van een gorilla die aan je broekspijp trekt! Freddy wordt door de (gewapende) gids aangepord om hem te volgen en dichter bij Mwirima te komen die daar rustig twijgjes zit te strippen en op te peuzelen. De Fred filmt de scène en ziet op het schermpje hoe de gorilla nieuwsgierig naar hem kijkt, dan naar de gids, dan opnieuw naar de Fred. Hij stopt met eten, gooit zijn dessert op de grond, spert zijn mond wijd open zodat rood tandvlees en witte hoektanden overduidelijk zichtbaar worden en spurt recht naar de Fred. De gids maakt een paar geluidjes die de Zilverrug blijkbaar aanzetten om te stoppen. Alles bijeen zijn er minder dan 5 seconden verlopen! Fred heeft de tijd niet gehad om bang te worden en zelfs niet om te stoppen met filmen... de ganse (zeer korte) scène staat erop! En is te zien op http://youtu.be/pgoGNhowJJw.
Dit soort aanval is één van de 4 beschreven reacties van een Silverback t.o.v. indringers en noemt de Tense-mouth face: “This is like 'staring' but the gums and teeth are displayed having the lips curled back. This is a threat display for potential predators, mostly given by adult males, and is often accompanied by a mock charge (Estes, 1991).”
Iedereen heeft rustig de tijd gehad om heel de familie te benaderen, te fotograferen en te genieten van hun apenkuren...

Om 11.30u zijn de “Watjes” al terug, voldaan en gelukkig met al wat ze hebben gezien.

Op de briefingplek van de start krijgen we nog wat uitleg, een dankwoord voor onze bijdrage en een diploma als leuk aandenken!

De 2de groep zal een dik uur lang steile klimpartijen en dito afdalingen moeten overwinnen alvorens de familie Mubare te ontmoeten.
Petra doet het relaas:
“Door de jungle trekken zoals in de film. Met machetes de groene lianen wegkappen. Steil naar beneden afdalen en gelukkig veel hulp van de dragers krijgen. Terwijl de ene trekt houdt de andere tegen. Maar het mag niet baten voor mij die achteraan loopt. Het gebaande pad is al platgelopen en heel glibberig geworden. Dat heb je wanneer je als laatste loopt... Ik schuif uit en ben bijna onmiddellijk bij de gorilla's. Met de nodige hulp kom ik terug op gelijke hoogte. Wegens het zachte groen geen verwondingen. Maar wel geschrokken dragers. Ook Wim ziet het groen eens van dichterbij dan gewenst.
De eerste berggorilla zit volledig in de struiken wat het moeilijk maakt om te fotograferen. Maar beter één dan geen. Deze gorilla toont ons “vriendelijk” de weg naar de rest van de familie waar ook de Silverback Kanyonyi, zit! Nadat de groep de nodige foto's al heeft kunnen nemen nodigen ze

mij uit om naar voor te komen zodat ook ik kan fotograferen. Helaas denkt Kanyonyi er dan aan om zich te verplaatsen. Op hetzelfde moment verlies ik terug mijn evenwicht en zit ik zeer snel tegen de flank van de berg aangeleund, maar wel comfortabel. “Ik zit net in mijn salon”, hoor ik mij nog luidop zeggen. De Zilverrug heeft waarschijnlijk medelijden met mij, installeert zich 3 meter verder en begint te eten. Mijn vermoeiende dag kan niet meer stuk.
Ook al was er op de briefing gewaarschuwd om geen onvoorziene bewegingen te maken, doet ons Canadees groepslid toch een bruusk gebaar, de gorilla springt op en passeert rakelings langs de benen van Patrick. Heel even staat zijn hart stil maar met de nodige begeleiding van de gids geen erg. Ook anderen van de groep maken fantastische foto's van heel dichtbij.
Onze tijd zit er helaas op en we vertrekken opnieuw naar boven en wat zien we daar: nog 2 jonge leden van de familie. Snel het toestel terug uithalen en nog een paar mooie kiekjes maken. De dragers hebben opnieuw werk om iedereen veilig boven te krijgen. Want de helling is nog altijd even steil en glibberig. Eenmaal boven wacht ons een lekkere picknick. Voor iedereen een onvergetelijke ervaring voor zowel het vinden van de gorilla's als de weg er naar toe en terug.”
De beelden van deze Mubare-trekking zitten achter volgende link:
http://www.youtube.com/watch?v=hCJC5qU6quY

De derde groep, de sterke vrouwen en mannen onder ons, moeten eerst een uur met de jeep, dan 3 uur klimmen en een zware regenbui ondergaan om de Habimyanja-familie op het lijf te lopen. Ze zullen pas om 18.30u terug in het hotel aankomen, maar worden door de collega's als helden onthaald!
Peter vertelt:
"De tocht door de jungle is vermoeiend maar ook heel indrukwekkend. Het zonlicht filtert doorheen de loofkruinen helemaal naar beneden, wat samen met de dagelijkse regenbui voor een onvoorstelbaar dichte begroeiing zorgt op de grond. Je kan de verschillende ecologische lagen herkennen, van de hoge kruinen tot de begane grond, net zoals we vroeger op school geleerd hebben. Als we eindelijk op onze bestemming aankomen, hebben de gidsen de gorillafamilie al gelokaliseerd. We wandelen er dan ook recht naartoe, en nadat de laatste lianen sneuvelen voor de machete zien we een wonderbaarlijk tafereel met een zestal volwassen gorilla's en enkele kleintjes. Eén van de kleintjes steelt de show door apenkuren uit te hangen (letterlijk dus) aan een tak, totdat een volwassene de bewuste tak vanop de grond naar beneden trekt, gewoon om een besje te plukken. Het aapje kan zich nog vastgrijpen aan een liaan – net een schommel!

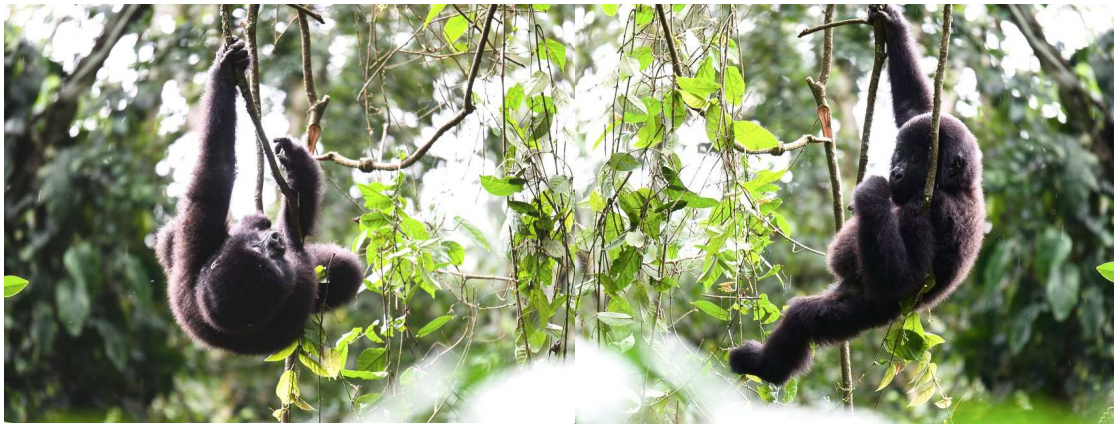

Een beetje verder crasht een volledige boom neer in de jungle: is het de zilverrug die ook eens wil laten zien wat hij kan? Het dichtstbijzijnde vrouwtje zit Peter te verleiden (we hebben foto's als bewijs) maar dan begint het te regenen. De kleintjes klimmen op de rug van mama (zo schattig!) en samen schuilen ze onder een struik. De gidsen doen nog een vergeefse poging om de zilverrug te vinden, maar het regent alsmaar harder en het is tijd om de terugtocht aan te vatten. Werner heeft het er even moeilijk mee; hij had er zo naar uitgekeken om de zilverrug te zien. Maar uiteindelijk is ook hij toch blij met wat we wel gezien hebben: een gelukkige familie gorilla's in hun eigen omgeving, van heel dichtbij."
Terwijl ik dit verslag schrijf, krijg ik een mailtje van Walter:
donderdag 6 februari 2014, https://www.facebook.com/PremierSafaris
News from the field - Gorilla conservation
Mubare Family reigning Silverback Kanyonyi that was recently injured during a fight with another group is steadily recovering from his injuries. The good news is that the family has a little new born that was spotted last week - they now number 10.
Iedereen van beide groepen A en B heeft dus de berggorilla's goed gezien en van dichtbij zilverruggen en/of moeders met baby's kunnen bewonderen.
En zo is de laatste van de vier verhoopte topwaarnemingen ook "binnen"!
Opdracht volbracht!

Wanneer we terug in de lodge aankomen zitten een paar mensen ons op te wachten... met kameleons!

We hadden aan 5 verschillende mensen gevraagd om te proberen kameleons te vinden... alle 5 stonden ze daar, elk met één kameleon! Schattig en prachtig!! Spijtig genoeg horen ze allemaal tot dezelfde soort. Het was leuk geweest om verschillende soorten te hebben, maar deze zijn de meest algemene en blijkbaar het gemakkelijkst te vinden. Het gaat om dezelfde soort als die aan de moerassen van Bigodi op 5 november, nl. de Montane Side-striped Chameleon. Twee volwassen mannetjes tonen ons hoe mooi deze diertjes van kleur kunnen veranderen. Allebei startend van een identiek lichtgroen jasje met een witte lijn op de flank, verkleurt de ene naar donkergroen met fuchsia strepen en de andere naar een totaal ander groen kleurenpatroon met een wijnrood netwerk op de flanken!

Deze heel speciale diertjes worden onder alle mogelijke hoeken gefotografeerd en gefilmd.
Freddy probeert iets te ensceneren: hij plaatst een sprinkhaan op een tiental cm van een kameleon in een struik. Met de apart bewegende ogen kijkt een kameleon tegelijkertijd waar hij loopt en houdt hij de omgeving in de gaten. Wanneer hij de prooi ziet, richt hij beide ogen op de sprinkhaan en berekent de afstand. Dan schiet zijn kleverige tong ver naar buiten, plakt zich tegen het insect en de kameleon brengt tong en prooi terug naar binnen, in de open mond. De ganse actie is gefilmd!! Bij vertraagde beelden is alles wel te volgen, maar in werkelijkheid is alles na 1 à 2 seconden voorbij!
Het avondmaal in Silverback lodge is een feest: lekker eten, veel keuze, prachtige bediening door lieve mensen! Iedereen zal zich de figuur herinneren van de kok die de ganse bediening aanschouwt en goedkeurt.
Als dessert is er Jackfruit! Dat zijn die 2 grote vruchten die we gisteren hebben gekocht van die 2 dames!

Zowel vóór als na het avondmaal wordt er uitgebreid naar de foto's gekeken en Gorilla-ervaringen uitgewisseld! Hier kan je voelen hoe praktisch tablets en iPads kunnen zijn...
Op een bepaald ogenblik komt een personeelslid het grote gordijn van het terras sluiten om afkoeling te vermijden. In dat gordijn zit een skink! Met een beetje organisatie en strategie wordt het beestje gevangen. Het is opnieuw een Trachylepis maculilabris (zie blz. 31).

Buiten, op het gazonperkje vóór het terras, wordt een kampvuurtje aangestoken. Zalig warm!
En straks gaan we slapen, moe maar gelukkig en voldaan.

Maandag 11/11 Bwindi – Lake Mburo N.P. 292 km
Overnachting Mihingo Lodge en Mantana Luxury Tented Camp
Dinsdag 5/11 Lake Mburo Wandelsafari - Bwindi
Overnachting in Silverback Lodge

Groep B begint de ochtend met een leuke en aangename wandelsafari. Er worden heel veel beestjes gezien. Een Topi-antiloop staat heel de tijd statig te pronken (of is het poseren voor Ronny) op een klein heuveltje.

Na de wandelsafari in de omgeving van Mihingo Lodge, trekt groep B richting de prachtig gelegen Silverback Lodge in Bwindi Impenetrable Forest, waar ze de volgende dag gaan “Gorilla-trekken”. Een moeilijke rit van 292 km voor de boeg …

En alsof het traject nog niet lastig genoeg is, verliezen we ook nog veel tijd met een merkwaardige ervaring: we moeten namelijk plaats maken voor een VN-colonne met vluchtelingen! Enkele dagen geleden hebben Congolese regeringstroepen Goma bevrijd van de rebellen. En er is daardoor een vluchtelingenstroom op gang gekomen. De vraag is of het echte vluchtelingen zijn die ze hier zien, dan wel rebellen die door de VN in veiligheid worden gebracht ...
In elk geval is het een indrukwekkende colonne, met soldaten, VN-troepen, VN-voertuigen en 14 propvol gepakte bussen. Dat is te veel voor de Oegandese wegen en dorpjes, met een reusachtig verkeerskluwen tot gevolg.

We komen dan ook pas na zonsondergang aan bij de Silverback Lodge. Het avondeten – onder het goedkeurend oog van de kok – was wel bijzonder lekker. Maar de eetzaal blijkt net iets te klein voor onze groep. Leo en Linda kunnen zo van een gezellige tête-à-tête genieten, helemaal alleen aan een apart tafeltje. Super!

Vanmorgen staan onze groep A mensen opnieuw relatief vroeg op: ons vertrek is gepland om 07.30u. We hebben een kleine 300 km voor de boeg, waarvan het laatste stuk weeral een piste in slechte staat!
We nemen eerst nog de tijd om de kameleons en de skink op de gevoelige plaat te zetten en om enkele foto's te nemen met het vriendelijk personeel.

We knabbelen verder aan de 300 km lange rit. Het soort landschap waar we nu door rijden zijn we niet gewoon: onmetelijke thee- en koffieplantages, afgewisseld met bananenplantages, af en toe scholen en een hospitaal.
Op enkele meters van de weg vangen we een beeld op van de Egyptische mangoest, ook Ichneumon of Faraorat genoemd (Egyptian Mongoose – Herpestes ichneumon).
Dit diertje staat bekend als een echte slangendoder. Hij is immuun voor slangengif.
Enkele weetjes: de naam ichneumon komt uit het Grieks en betekent "spoorzoeker". Hij loopt vaak met zijn kop naar de grond, waarschijnlijk een geur achterna. Soms loopt een hele familiegroep in een lange rij achter elkaar aan. Het dier jaagt op konijnen, knaagdieren, vogels, insecten, krabben, slangen, kikkers en vogeleieren. Hij breekt een ei door het met zijn voorpoten vast te houden en tegen een steen aan te slaan.
Deze mangoest komt in bijna geheel Afrika voor, alsmede in Madagaskar, Israël, Portugal en Zuid-Spanje, waar hij is geïntroduceerd.
De oude Egyptenaren beschouwden de ichneumon als een heilig dier, en tekeningen van ichneumons staan op tempelmuren afgebeeld. Hieraan dankt het dier zijn bijnaam faraorat. Sommige van deze tekeningen zijn 3000 jaar oud.

Langs de weg groeit Avocado en Mango, zo maar. De mensen hebben het hier zeker niet breed, maar honger lijden ze niet... de vitamientjes groeien bijna op de stoep.

We observeren hier een Augurbuizerd (Augur Buzzard – Buteo augur). *Deze middelgrote roofvogel houdt van bergachtige streken en komt meestal voor op hoogten tussen de 2.000 en de 5.000m. Hij jaagt vooral op kleine zoogdieren, maar vangt ook hagedissen, slangen en voedt zich ook met allerlei verkeersslachtoffers. Dat is waarschijnlijk de reden waarom hij zo maar langs de weg zit te wachten!*

Op vele plaatsen hebben we de opvallende Witborstraven gezien. Ze hebben veel weg van onze kraai qua vorm, grootte en gedrag: ze schuwen de mens niet en hebben zich aangepast aan het eten van menselijke voedselresten op vuilnisbelten en dicht tegen de huizen.

Ook gekende soorten zoals de leuke nieuwsgierige Meerkatten en vogels zoals de Grauwe buulbuul, de Dominikanerwida en de Afrikaanse zwarte kuifarend worden gespot.
We zitten nu midden in Queen Elizabeth N.P. in een grote moerassige zone. We komen een kleine groep Oeganda Kobs tegen en onze gids weet te vertellen dat dit nogal uitzonderlijk is. Hij verschiet er zelf een beetje van, want deze antilopen zijn in dit gebied zeldzaam.
Maar deze biotoop is wel goed voor de Oeverloper (Common Sandpiper – Actitis hypoleucos) die in heel Europa broedt en hier komt overwinteren, alsook de Roodstuitzwaluw (Red-rumped swallow – Hirundo daurica) (foto) die een gigantisch verspreidingsgebied heeft. Deze soort komt voor in Mongolië, China, Siberië, Japan, Himalaya, India, heel Afrika en dichter bij ons van Portugal tot Turkije!

Onze laatste Game drive door het park is eerder een Game Race dan een Game drive....
We rijden inderdaad nogal snel en, voor dieren die we voordien al gezien hebben, geen sprake van vertragen. De chauffeurs weten dat de weg nog lang is en slechter wordt. Farouk hoopt vooral dat het droog blijft "*because it's really bad there*" zegt hij wijzend in de richting van onze eindbestemming.

We houden een korte halte aan een mooie Look out en we zien Lake of Africa, zo genoemd omwille de vorm van het meer. Dat is uiteraard alleen maar vast te stellen d.m.v. een luchtfoto, maar we geloven uiteraard onze gids. Deze grote plas heeft geen in- noch uitstromende rivier.

We stoppen om 13.30u ter hoogte van een thee-winkel. Hier kunnen we de enige echte Oegandese thee kopen... De brave man doet gouden zaken...opeens 20 man die staan aan te schuiven aan de toog, onder het waakzame oog van een gewapende jonge dame.
We mogen niet alleen gebruik maken van de propere toiletten, maar ook van de tafels en stoelen van het openluchtterras om ons lunchpakket aan te spreken.

Chantal en Petra zijn een beestje aan 't fotograferen. Er verschijnt inderdaad af en toe van tussen de struiken een mooie hagedis die zich blijkbaar niet stoort aan al die drukte. Maar toch is hij op zijn hoede: telkens wanneer de Fred iets te dicht komt, verbergt hij zich zorgvuldig in de bosjes...

Kwaliteitsfoto's genoeg om hem te determineren. Het gaat hier om de Jackson's Forest Lizard (Adolfus jacksonii). *Informatie omtrent deze soort is vrij schaars en heel recent (Schlüter, 2008). Een officiële Nederlandse naam heeft dat beestje nog niet gekregen. Het geslacht Adolfus bestaat uit twee soorten, Adolfus africana voor Centraal-Afrika, en de Adolfus jacksonii voor Oeganda en omgeving. Het is een echte hagedissoort en lijkt erg op onze muurhagedis die vooral in de Ardennen voorkomt. Hij is ong. 25 cm lang en voedt zich met sprinkhanen, krekels en andere kleine insecten. Veel meer is over onze Adolfus (nog) niet geweten.*
Een heel interessante waarneming dus!

We verlaten thee-winkel, soldaatvrouw en hagedis, om iets verder in het dorp te stoppen bij een lasser: de instaptree van Jeep 3 ligt eraf!
In een recordtempo is het probleem verholpen!!
In Jeep 3 van Mohamed zijn trouwens heel wat brokken gevallen. Greet, Frans, Wim, Serge en Dirk hebben hun best gedaan... We onthouden, naast de opstaptree waar Greet zich heeft aan vergrepen, een kapotte vering van de schokdemper, het deels sneuvelen van de armleuning van de stoel van Serge, een lekke band door op een steen te rijden bij het voorbijsteken, met een scheur in de velg!, het volledig vernietigen van de armleuning van de stoel van Greet (wie zou dat hebben gedaan??),

een lege benzinetank door niet tijdig te hebben geswitcht, het vernietigen door Serge van een rubbersluiting van het open dak, de carburator die op de grond sleurt... moet er nog zand zijn?!

Amper 5 minuten later, tweede stop, deze keer in een (echte) garage om een ander probleem te verhelpen: een van de jeeps is een ventiel van een band kwijtgespeeld. Ook dit is snel opgelost.
We geraken maar niet op dreef. Nu moet er worden gestopt bij een ATM voor iemand die geld moet uit de muur halen! Dit duurt spijtig genoeg langer dan de twee vorige technische stops samen! Na 30 minuten oponthoud kunnen we eindelijk “voor goed” vertrekken.
Een Savannearend (Tawny Eagle – Aquila rapax) neemt een duik enkele meters vóór de auto en plukt een overreden knaagdier van de baan! Deze grote arend, met een spanwijdte van 1,80 m, voedt zich inderdaad vooral met vers aas en voedsel dat hij steelt van andere roofvogels!
Rond 16.00u begint het te regenen! Onze colonne stopt en de chauffeurs zetten handmatig, met een speciale sleutel, de wielen in een soort 4x4-stand: waar de asfaltweg stopt begint het slechtste stuk piste van de reis. Daarbovenop is het gestopt met “gewoon” regenen en is het nu aan 't gieten. Een

echte tropische bui. Het is de eerste keer dat we last hebben van de regen. Er is wel elke dag wat nat gevallen, vooral 's nachts, behalve de Eclipsdag: de enige dag waar geen druppel is gevallen!
Om 16.30u arriveren we aan de ingang van het Lake Mburo N.P.
Lake Mburo is het vierde nationale park van Oeganda. Dit park is vrij klein (ca. 260 km2) en het landschap bestaat vooral uit savanne met hier en daar acaciabomen. Dit park staat vooral bekend om de grote kuddes impala's, buffels, waterbokken, zebra's en topi's die zich tegoed doen aan het malse gras. In het park liggen vijf meren waarvan Lake Mburo het grootst is. Op dit meer is het mogelijk om een boottocht te maken. Er zijn dan nijlpaarden, krokodillen en veel watervogels zien. Naast een gamedrive zijn er ook mogelijkheden om een wandelsafari te maken. Met een ranger wordt dan te voet de bush verkend. De bekendste lodges bij het park zijn de Mihingo Lodge en het Mantana Tented Camp.
En het zijn uitgerekend die 2 lodges die we gaan "bezetten".

Het is gelukkig gestopt met regenen, zodat we opnieuw de hoofden door het dak kunnen steken: een nieuwe Game drive kan beginnen.
Onmiddellijk krijgen we heel wat groot wild te zien: onze eerste Steppezebra's (Plain Zebra - Equus quagga) zijn op de afspraak: schitterend, duidelijk, zuiver strepenpatroon van kop tot teen!

De steppezebra of gewone zebra is de meest algemene zebrasoort.
Elke zebra heeft een uniek strepenpatroon. Over het waarom van het streepjespatroon bestaat discussie. Enkelen denken dat de strepen dienen als camouflage. Deze overtuiging stuit op heel wat weerwerk, bedenkend dat de grassen op de savanne noch wit, noch zwart zijn. Anderen menen dat het streepjespatroon verwarrend werkt voor de leeuw, de grootste vijand van de zebra. Omdat de leeuw kleurenblind is zouden de dansende streepjes hem kunnen verwarren. Andere wetenschappers zien er een afweermechanisme in tegen de tseetseevlieg, of een louter sociaal herkenningssymbool.
In het westen dacht men aanvankelijk dat zebra's witte dieren waren met zwarte strepen, aangezien de dieren een witte buik hadden. Mensen waren toen immers gewoon het antwoord te laten afhangen van de eigen huidskleur. Embryologisch onderzoek toonde echter het omgekeerde aan: zebra's zijn zwarte dieren met witte strepen. De huid van een zebra is dus zwart - ook onder de witte strepen!

En alweer een nieuwe soort van de “grote beesten”, de Impala (Aepyceros melampus), ook wel het "fast-food van de wildernis" genoemd: deze naam danken ze niet alleen aan de eenvoudige beschikbaarheid van de soort als slachtoffer, maar ook aan de zwarte streep op de staart samen met de twee zwarte strepen op de billen, die bij een weglopend dier sterk doen denken aan het bekende M-vormige logo van McDonald's (foto links).

De Impala is een slanke, middelgrote antilope met een lange nek. Er loopt een verticale zwarte streep van de staart over het achterste, en een streep over de bovenzijde van de staart. Op de achterpoten, boven de hiel, zit een pluim van lang, zwart haar. Enkel het mannetje draagt hoorns. Deze hoorns zijn slank, liervormig en zwaar geringd, en kunnen meer dan negentig centimeter lang worden.
De impala heeft een uitstekend gehoor en reukzin, waardoor hij vijanden al van ver kan waarnemen. Het zicht is echter vrij slecht ontwikkeld. Bij gevaar kunnen ze zeer snel wegvluchten, waarbij ze sprongen kunnen maken van elf meter lang en drie meter hoog.
Wanneer het regenseizoen begint, worden alle jongen vrijwel tegelijk geboren. Dit is een vorm van verdediging van de soort tegen de leeuwen en andere roofdieren: omdat het aanbod zo groot is, kan een groot deel van de jongen de zo gevaarlijke eerste maanden overleven. De helft van alle jongen zal in de eerste weken gegrepen worden door een roofdier.

Naast Waterbokken, Knobbelzwijnen, Meerkatten en Topi's die we al meermaals hebben mogen bewonderen, vangen we een glimp op van de Gevlekte bosbok (Imbabala or Spotted Bushbuck – Trachelaphus sylvaticus), een middelgrote antilope die voorkomt in bossen en struikgebieden in centraal en zuidelijk Afrika.

De Gevlekte bosbok eet een grote variatie aan plantaardig voedsel en volgt bavianen en andere apen, zodat hij kan eten van de vruchten die deze dieren laten vallen. De bosbok is zowel 's nachts als overdag actief, maar in de buurt van door mensen bewoonde gebieden is hij overwegend 's nachts actief. Hij rust in dichte vegetatie.
De bosbok leeft solitair of in paren. Zijn woongebied kan een oppervlakte van soms wel 50.000 vierkante meter beslaan. De woongebieden overlappen vaak met die van soortgenoten. Hij is niet territoriaal maar tussen mannetjes bestaat een hiërarchie, bepaald door leeftijd (af te lezen aan de kleurpatronen) en door testosteron-opwellingen.

Het is nu 18.00u. We rijden dus amper anderhalf uur in het Lake Mburo N.P. en we zijn al aan onze vierde nieuwe soort: de Rode duiker (Red Forest Duiker - Cephalophus natalensis)! *Het is een kleine antilope, amper 40 cm hoog en 15 kg zwaar. Hij leeft in hoofdzaak in struwelen en bossen en voedt zich met fruit en insecten. Het aantal Duikers gaat helaas snel achteruit en daarom staat hij op de Rode lijst van het IUCN.*
Hamerkoppen en Groene meerkatten zitten gewoon in het midden van de weg, terwijl de elegante

Topi's langs de piste staan te grazen.
Vogelsoorten in overvloed. Roodkeelfrankolien, Blauwe Langstaartglansspreeuw, Kuiftok, Lelkievit, Hadada ibis, Oeverloper,...
Een nieuwe soort spotten begint stilaan moeilijk te worden met al wat we al hebben gezien. Maar toch lukt het ons op de valreep met een Watergriel (Water Thick-knee - Burhinus vermiculatus), ook Dikkop genoemd vanwege zijn... dikke kop uiteraard!

De Watergriel leeft vooral langs rivieroevers, biotoop die hij deelt met onder meer de krokodil. Hij maakt zijn nest op de grond, en dikwijls is dat in de nabijheid van het nest van zijn vriend Kroko. Deze heeft er alle belang bij om de griel zijn gangetje te laten gaan, want deze vogel beschermt (onvrijwillig) dit nest. Wanneer een moeder Kroko haar nest even onbewaakt laat, maakt de Nijlvaraan hiervan gebruik om het nest te roven.
Met deze link http://www.youtube.com/watch?v=pPOU1i7Gi7M *komen we terecht bij een Youtube clip welke de toegevoegde waarde van de Dikkop voor de Kroko mooi in beeld brengt.*
"Een varaan nadert het nest, het paartje Watergrielen verdedigt haar eigen legsel op zeer agressieve wijze en slaagt erin de varaan te verjagen. Daardoor is ook het kroost van de krokodil gered!"
Terwijl de inzittenden van de eerste Jeep een Gevlekte bosbok spotten, maakt Walter een paar foto's en een kort filmpje van een op de piste wandelende Groene meerkat.

Om 19.00u komen we aan in Mantana Luxury Tented Camp waar Whinney, Otto, Hilde en Werner zullen overnachten: uiterst ruime moderne tenten met een heel speciaal douchesysteem, prachtige eetruimte op groot terras met mooi zicht, waar later een kleine hippo moederziel alleen zal komen grazen.
We rijden door naar de Mihingo Lodge: schitterende ligging! Spijtig genoeg wordt het al snel donker en zullen we er niet veel van zien.
Wanneer, op 4 november, de collega's van groep B hier aankwamen, was het ook al laat en donker. Zij hebben onderweg regelmatig stops gehouden om William een beetje comfort te gunnen met zijn rug- en ribproblemen...
We worden opgewacht door 2 jonge (blanke) dames, Clemmie, de eigenares en Iddy, wetenschapper en assistente van de bazin. De kamers worden vlot toegekend, de afstanden tussen de 10 logies zijn erg groot, maar i.s.m. Werner wordt rekening gehouden met trappen, bergop, bergaf en de fysieke toestand van eenieder. Elke kamer draagt een toepasselijke naam: Waterhole (prachtig zicht op een drinkpoel), Tree (bij Greet en Frans is het terras rond een boom gebouwd), Klipspringer (de hoogst gelegen kamer tussen rotspartijen), Forest (midden in een stukje donker bos), Buffalo (de kamer van Fred, geen buffel te zien, maar wel 62 trappen naar beneden...), enz. enz. De service is outstanding: uiteraard wordt de bagage naar de kamers gedragen, maar er wordt ons ook gevraagd wat we morgen vroeg (vanaf 06.30u) op ons privé terras willen nuttigen!
Nog vóór het avondmaal probeert Freddy een avondwandeling te regelen. Dat was al min of meer overeengekomen vanuit België, via e-mail. Er wordt geopteerd voor een 2 à 3 uur durende nachtsafari, met open camion, max. 10 personen. Op een wip en een gauw zijn de plaatsen "uitverkocht".

Na een schitterend avondmaal maken de safarimensen zich klaar voor hun nachtelijke tocht, terwijl de anderen gaan genieten van opnieuw een professioneel nummertje van Tine, o.m. “het averechts gedicht”, voorafgegaan door een stuk poëzie gebracht door Dirk! Proficiat allebei!

In de grote open jeep krijgen we dikke dekens, want het is hier vrij fris! We pikken een “schijnwerper” op, de man die gaat zorgen voor het grote licht.
Overal schitteren er oogjes in de nacht: we gaan een rijkgevulde nachtsafari tegemoet met niet minder dan twaalf verschillende soorten zoogdieren! Acht ervan hebben we al ergens overdag ontmoet: Impala's, Waterbokken, Gevlekte bosbokken, Kafferbuffels, Rode duikers, Knobbelzwijnen, Groene meerkatten, en Steppezebra's waarvan de zwartwitte schakeringen door het sterk gefocust licht een verrassend contrastrijk beeld geven.
Vier nieuwe soorten maken de nachtexcursie nog leuker:
- verschillende hazen, met name de Ugandan Grass Hare (Lepus marjorita) die, opgejaagd door het felle licht, gekke bochten nemen amper enkele meters vóór de auto en de piste maar niet willen verlaten; deze soort is endemisch voor Oeganda en werd pas in 1937 ontdekt en beschreven, d.m.v. een dood exemplaar van Masindi;
- Bergrietbokken (Mountain Reedbuck – Redunca fulvorufula chanleri), vooral actief in de schemering en in nachten met volle maan. In het droge seizoen halen deze zoogdieren al het vocht dat ze nodig hebben uit hun voedsel;
- Witstaartmangoesten (White-tailed Mongoose – Ichneumia albicauda) die tot 120 cm lang worden. De mannetjes wegen ongeveer 5 kg, de wijfjes iets minder. Ze eten voornamelijk insecten, maar ook kikkers, muizen, slangen, vogels, wormen en af en toe fruit;
-Bushbaby's of Galago's zijn kleine, boombewonende nachtapen waarvan we spijtig genoeg niet veel meer zien dan een vage vorm en de blinkende oogjes. Een paar collega's uit de B-groep hebben ze gisterenavond van veel dichterbij kunnen aanschouwen...
Als nieuwe vogelsoort maken we kennis met de majestueuze Zadelbekooievaar (Saddle-billed Stork – Ephippiorhynchus senegalensis), onze vierde ooievaarssoort voor deze reis! De foto's die we tijdens de nachtsafari nemen zijn onbruikbaar. Daarom deze foto bij daglicht...

De Zadelbekooievaar is met zijn gekleurde snavel een van de kleurrijkste en mooiste ooievaarachtigen. Zijn naam heeft hij te danken aan de zadelvormige gele tekening op de bovenkant van zijn snavel. Het menu van deze ooievaar bestaat in hoofdzaak uit vis.

We stoppen aan een kleine poel waar 3 soorten kikkers een prachtig concert houden; we doven alle lichten, zetten de motor af en blijven enkele minuten muisstil: zo genieten we volop van een romantisch moment: een zacht muzikaal kikker-intermezzo, in het pikdonker en omringd door onzichtbaar groot wild!
Maar de topper van de avond is uiteraard het vangen van de 1.90m lange slang die op de rand van de weg ligt en die noch door de driver noch door de “lampenman” wordt opgemerkt. Freddy verlicht bestendig de piste met de krachtige zaklamp van Walter, en dat helpt!
“Snake!! Stop!!” en geen 20 seconden later heeft Freddy de python bij de staart. Maar wat dan?
De kop en de helft van het lichaam liggen ergens in het hogere gras en dus niet te zien!
Maar er komt hulp, met name meer verlichting... en de klus is klaar: na een kort maar hevig “gevecht” verdwijnt deze mooie Afrikaanse Rotspython in de overtrek van een deken dat als transport- en verblijfzak zal dienen tot morgenvroeg. De spanning was groot, de ontlading des te meer!

Dank zij de filmreflex van Wim, Marc D. en Marc H. staat de hele vangscène op video: de montage is te vinden op: http://youtu.be/01mfOY9-tsQ .

Rond middernacht zijn we terug van de uitstap en er wordt nog een fles rode wijn gekraakt om de meer dan geslaagde uitstap te vieren.

Leuke weetjes over die python...
De Rotspython (African Rock Python - Python sebae) dankt zijn wetenschappelijke naam aan het Oudgrieks: Πύθων (Púthôn), ook wel Delphine genoemd, een draak in de Griekse mythologie, een dochter van Gaia (de Aarde). Zij was de bewaker van het orakel van Themis bij Delphi. Het tweede deel van de naam,"sebae", refereert naar Albertus Seba, een apotheker en zoöloog uit Amsterdam in de jaren 1700. Deze apotheker/zoöloog/verzamelaar vroeg aan de zeevaarders om allerlei exotische planten en dieren uit verre landen mee te brengen om hem toe te laten nieuwe medicijnen te maken. En zo groeide een gigantische verzameling slangen, vogels, schelpen en insecten. Vanaf 1711 verkocht hij medicijnen aan het Russisch hof in Sint Petersburg en in 1716 kocht Peter de Grote de volledige verzameling van Seba op. Deze verzameling is nog altijd te bezoeken in één van de musea in Sint Petersburg. In 1735 kreeg Seba twee maal het bezoek van de wereldberoemde Zweedse arts Carl Linnaeus, de grondlegger van de systematische indeling van de natuur, die bij de Amsterdamse apotheker het begin van de grote classificatie bedacht.

Terug naar onze slang! De Rotspython kan een lengte bereiken van meer dan 6 meter en een gewicht van boven de 90 kilogram. Hiermee is het de langste slang van Afrika en één van de 5 grootste slangen ter wereld. Het voedsel van deze wurgslang bestaat voornamelijk uit zoogdieren.

Vanwege de behoorlijke lengte worden grote prooidieren gegrepen: zo kunnen knobbelzwijnen, antilopen, geiten, honden, varanen en zelfs een krokodil verschalkt worden. Vier gevallen van gedode mensen werden gerapporteerd sinds 1997. Drie keer ging het om kinderen.

Pythons zetten eitjes af in tegenstelling tot de levendbarende boa's, waar ze sterk aan verwant zijn. De juvenielen zijn ongeveer een halve meter lang wanneer ze uit het ei kruipen!

De rotspython wordt wel verzameld voor de handel in exotische dieren, maar staat bekend als agressief en bijterig, heeft veel ruimte nodig en is bovendien erg sterk. De belangrijkste bedreiging is de jacht door de mens die het vlees als voedsel gebruikt en de huid van de python verwerkt tot slangenleer.

Dinsdag 12/11 Lake Mburo – Entebbe Airport 302 km
Maandag 4/11 Gulu - Lake Mburo
Overnachting in Mihingo Lodge

We moeten heel vroeg opstaan want we hebben een lange tocht voor de boeg. Na het ontbijt om 05.30u vertrekken we om 06.10u richting Fort Portal. Het wordt een lange rijdag...

De wegen in Noord- en West-Oeganda zijn in zeer slechte staat. Rond 07.00u smakt Marka's jeep met relatief hoge snelheid in een kuil: William ligt op de grond tussen de zetels, bleek en kermend van de pijn. Willem is al uit de jeep gewipt, blijkt serieus onder de indruk en is de eerste die ons wat uitleg verschaft. Na enkele minuten geraakt William voorzichtig uit de wagen. Onmiddellijke massage van pijnlijke rug en gekneusde ribben, Algipan zalf, Dafalgan Forte en specifieke oefeningen moeten hem helpen fit genoeg te zijn om binnen 3 dagen de Gorilla-trekking mee te doen.
Hier scheiden onze wegen: groep A trekt naar het verre Kibale N.P. terwijl groep B een nog langere rit gaat ondernemen richting Lake Mburo. Maar er zal regelmatig worden gestopt om William toe te laten recht te staan, een beetje te stappen en de rug te ontspannen. Hij zal nog enkele dagen serieus last hebben. Maar die expeditie naar de Gorilla's, die zit erin!
We komen dan ook vrij laat en in het pikkedonker aan in de Mihingo Lodge… Terwijl Rob zich bezighoudt met de verdeling van de kamers en de bagage, kunnen de anderen al aanschuiven voor het lekkere welkomstdrankje en avondmaal.

Na het eten wordt iedereen door de erg donkere nacht, trap op, trap af, onder begeleiding van uiterst gedienstig en vriendelijk personeel, naar de respectievelijke afgelegen hutten geloodst. Na de lange en vermoeiende tocht, is iedereen dan ook blij dat ze eindelijk onder de wol kunnen kruipen. Maar niet iedereen heeft van dezelfde nachtrust kunnen genieten …
Vóór het slapen gaan, laten William en Olivier het licht branden in de badkamer opdat William zich 's nachts niet zou verstappen en zijn rug opnieuw bezeren. Enkele uren later zat die badkamer vol met vliegende termieten!

Leo en Linda hebben ook bezoek, maar dan wel van een rustig hangende vleermuis. Leuk gezelschap als insectenverdelger!

Ronny en Rita overnachten in “Klipspringer 11” (foto rechts). Door de aankomst in het pikdonker, kunnen ze zich nog moeilijk oriënteren. De attente begeleidster vindt het aangewezen om de

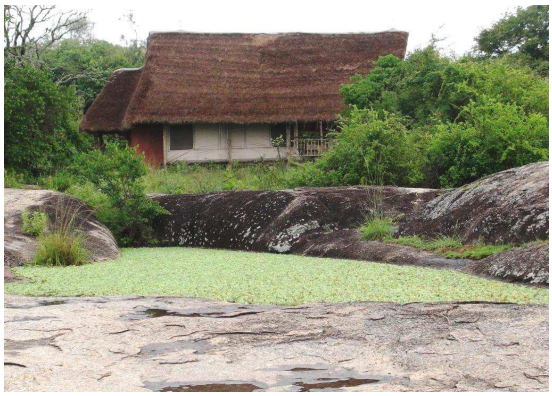

buitenverlichting te laten branden voor het geval ze zich toch eens naar buiten zouden begeven… Tenminste, zo hadden Rita en Ronny haar uitleg begrepen... Al gauw installeren Ronny en Rita zich in de mooie en luxueuze hut en oververmoeid vallen ze bijna onmiddellijk in slaap. Toch eerst nog even een sanitaire stop. Van de slaapkamer door de gang naar de badkamer en dan verder naar het toilet. Opnieuw slaap vatten kost geen moeite en zachtjes dromen ze verder van de vele grote en kleine Afrikaanse wilde beesten die ze morgen hopen tegen te komen. Maar Afrikaanse nachten hebben soms rare verrassingen in petto.

We laten het woord (en de pen) aan Ronny:

Om 03.30u was mijn echtgenote opnieuw opgestaan en begaf zij zich, via het nu wel gekende traject, naar de badkamer. Ditmaal zelfs zonder licht in de gang aan te steken. Tot ze plotseling, met een wel erg luide en paniekerige kreet, terug de slaapkamer kwam ingestormd: “Ronny, in de gang, in de gang, daar zit iets! En ik heb daar met mijn voeten op getrapt! En brr… dat was heel vies!”

Voor ik wist wat er eigenlijk echt aan de hand was, sprong ik het bed uit en ging op verkenning. Eerst licht aangestoken in de slaapkamer en daarna in de gang. Met nog kleine, slaperige oogjes,

stak ik mijn hoofd door het tussengordijn naar de gang en….. wat ik toen zag tergde alle verbeelding! De ganse vloer was bedekt met een wriemelende laag insecten die daarenboven nog vleugels leken te hebben! Door het aansteken van het licht vloog dit ongedierte allemaal op en vulde zo de hele gang. Geen doorkomen meer aan! Een dikke wolk vloog op me af en alles werd donker voor mijn ogen. Dan maar vlug het gordijn terug dicht en weer de slaapkamer binnen. Tot overmaat van ramp hadden intussen de eerste insecten, onder het gordijn door, de weg naar onze slaapkamer gevonden. De toevloed was niet meer te stoppen en de hele bende bestormde onze kamer. Dit zag er niet goed uit! Misschien toch maar beter het licht uit doen….. Maar…. in het donker ziet een mens niets en ondertussen vloog dat ongedierte reeds vrolijk in de slaapkamer rond. Daar stond ik dan midden in een donkere kamer, naast het bed, met beide handen allerhande ongecontroleerde bewegingen te maken om toch maar van dat ongedierte verlost te geraken en natuurlijk ook zeer belangrijk ….ik wilde absoluut niet gestoken of gebeten worden. Door mijn paniekerig gedrag sloeg ik tot overmaat

van ramp ook nog eens mijn bril van mijn neus. Eerst in het donker tussen al dat ongedierte, al tastend, nog op zoek gegaan naar mijn bril, maar dat was onbegonnen werk. Dus… licht maar terug aan.. Gevolg: nog meer “opvliegend wild”.
We kregen pas een klare kijk op deze toch wel penibele situatie toen ik uiteindelijk mijn bril terugvond. Vanaf nu konden we alles duidelijker plaatsen en werden we rustiger. Ondertussen had ook mijn vrouw niet stilgezeten. Ze had een zaklantaarn gevonden en daarmee vluchtten we samen naar ons hemelbed. Pfffft! Daar zaten we dan. Op het eerste zicht redelijk veilig onder een door ons vooraf zorgvuldig geïnspecteerd “gatenvrij” muskietennet, dus lichten werden gedoofd; maar natuurlijk wel met de zaklantaarn in de aanslag. Van hieruit konden we de situatie wel onder controle houden. De enkele overmoedige insecten die via kleine spleten her en der ons toch trachten aan te vallen, konden we onmiddellijk liquideren en al bij al zaten we dus “safe”.

Ondertussen begonnen we door te krijgen dat deze beestjes zeker geen muggen waren en ons daarenboven niet staken of beten. Dus waren het misschien wel “lieve beestjes”, maar waarom doen ze zo vervelend en bovenal hoe geraken ze hier binnen? En waarom zo’n grote aantallen? Overal zag het zwart van het ongedierte en hun aantal bleef maar groeien.

We moesten iets ondernemen…Maar …als de nood het hoogst is dan is de redding nabij.

In een van de kastjes, vonden we een spuitbus met insecticide. Met goede moed hebben we er het overgrote gedeelte van de bus leeggespoten, maar wat bleek al vlug… Die beestje gingen daar

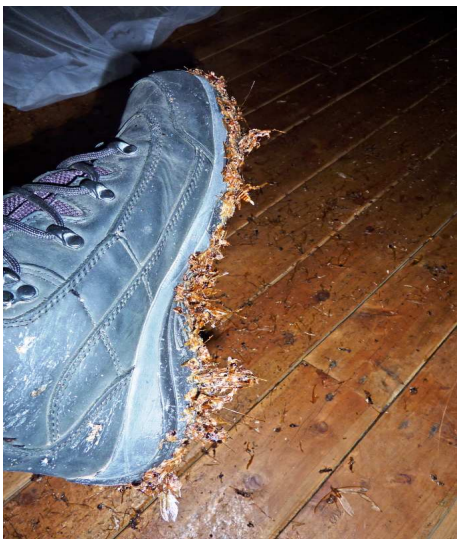

helemaal niet van dood! Die bus was toch niet bedoeld om olifanten of “blanke mensen” te vergiftigen?!? Ademen was bijna niet meer mogelijk want intussen was heel de kamer gevuld met een irriterende stank van insecticide. We moesten iets anders bedenken: dus eerst maar weer terug veilig onder het muskietennet op het bed. Wat konden we nu nog doen? Misschien, via gsm, proberen hulp op te roepen? En wat bleek…. op het nachtkastje, tussen de documentatie en tussen de welkomstbrieven, vonden we zowaar het reddende Oegandees telefoonnummer. Maar we hadden pech... we werden telkens doorverbonden met een Oegandese voice mail. Dan maar het gsm-nummer van onze reisleider proberen; maar ook hij was aan het genieten van een welverdiende nachtrust in zo'n paradijselijke lodge en dus ook hier geen verbinding. Het werd helaas duidelijk: we zouden deze nacht op geen interventieteam kunnen rekenen we stonden er alleen voor…

Ondertussen bleef het ongedierte via de gang, onder het gordijn door, de kamer instromen en hoewel we ons nog steeds redelijk veilig voelden, we waren er niet echt gerust in... De kamer vulde zich verder. Zowel vloer, kastjes en stoelen als ook onze valiezen en kleding raakten bedolven!!! Er moest iets gebeuren!

Maar toen stond het geluk aan onze zijde….Doordat er de volgende ochtend een wandelsafari op het programma stond, had mijn vrouw – de voorzienigheid zelve - mijn wandelschoenen reeds uit de valies genomen en deze naast mijn bed gedeponeerd. Niet op blote voeten, maar met wandelschoenen aan besloot ik dan maar ten aanval te trekken en kon ik met succes beginnen aan een van de langste fitnessoefeningen in jaren: er zat namelijk niets anders op dan deze gevleugelde “beestjes”, termieten dus, dood te trappen. En inderdaad, na een uur dansend en springend door de kamer, gang, badkamer en toilet te hebben gewipt, begon het tij te keren. We kregen de situatie min of meer onder controle en de aantallen gevleugelde en ongevleugelde insecten minderde zien-derogen.

Met een centimeter smurrie onder mijn wandelschoenen en een dikke brij die aan de loshangende veters kleefde, gleed ik door de kamer.

Omstreeks half zes ‘s morgens was de klus geklaard! Het ongedierte gooide de handdoek in de ring en we waren terug heer en meester van ons luxe kampement! Maar zouden we niet om 06.20u opstaan en gaan ontbijten? Dus waarom nu nog gaan slapen? Dat leek nutteloos dus we besloten ons dan maar aan te kleden en op ontdekkingstocht te gaan richting receptie. In een druilerige ochtendregen, met paraplu’s en zaklantaarns in de hand, stapten we de nog steeds stikdonkere buitenwereld in. Links, rechts, bergop en bergaf het was bijna niet om te doen; maar uiteindelijk vonden we dan toch de parking van onze jeeps terug. De receptie moest dichtbij zijn... En inderdaad hogerop vonden we uiteindelijk wat we reeds meer dan een halfuur aan het zoeken waren: de ontbijtruimte! Uiteraard was hier nog niemand aanwezig, maar ons doel was bereikt. We waren veilig en droog terug in de "bewoonde wereld".

En hier kreeg ons hachelijk avontuur nog een mooi einde... We beseften hoe enig mooi en rustig het is om met zijn tweetjes in alle stilte vanuit de erg mooi gelegen lodge boven op de heuvel, de ochtend te zien uitklaren.

En verlichting moet ’s nachts natuurlijk uit : da’s blijkbaar niet alleen belangrijk voor de astronomie (lichthinder), maar ook voor de beestjes …

Ook Leo heeft 's morgens bezoek gekregen in zijn kamer, maar een brave vleermuis is maar klein bier in vergelijking met hetgeen in de Klipspringer gebeurd is.

Vanmorgen, 06.30u, zijn een aantal medereizigers vertrokken voor een safari-wandeling. Ze hebben heel wat groot wild gezien en vele mooie kiekjes kunnen nemen. Als nieuwe vogelsoort voor de reis spotten ze de Afrikaanse papegaaiduif (African Green-Pigeon – Treron calva gibberifrons).
In de Zuid-Afrikaanse Wikipedia, “die vrye ensiklopedie”, vinden we deze informatie: *de Papegaaiduif is 'n voël wat 25-28 cm lank word. Die volksnaam is besonder gepas om dié groene papegaai-agtige voël te beskryf wat dikwels onderstebo aan takke hang op soek na kos.*

Papegaaiduiwe is vrugtevreters en is besonder lief vir wildevye. Die duiwe sal ook aangeplante vrugte, soos moerbei eet. In sommige gebiede besoek Papegaaiduiwe gereeld die voertafel. 'n Verskeidenheid vrugte wat aan dorings aan bome vasgesteek word of tussen die skubbe van 'n dennebol ingedruk word, sal benut word. Als dat geen mooie waarneming is!

Terwijl we aan de ontbijttafel zitten, komt Greet aangestormd. “Slang! Slang! Ik heb een slang onder mijn bungalow! En ik heb er een foto van genomen!”. Chapeau Greet!! Marc D. en Fred lopen onmiddellijk met Greet mee en beginnen de omgeving af te zoeken... Helaas zonder resultaat. Maar het blijft een heel mooie waarneming! Hoogstwaarschijnlijk gaat het om de Spotted Bush Snake (Philothamnus semivariegatus), een vrij algemene en snelle slang die zich voedt met o.a. gekko's en kameleons!

De wandelsafarigroep met Hilde en Werner is terug in de Mihingo Lodge en dan wordt de “special guest”, met name de Python, te voorschijn getoverd en krijgt iedereen een beetje uitleg. Vooral voor het personeel van de lodge is dit een intens moment: ze weten dat hier slangen zitten, ze zien ze bijna nooit, hooguit een snel vluchtend exemplaar dat als een pijl wegschiet, en ze zijn er heel bang voor: iedereen kent wel iemand in één van de omliggende dorpjes die op zijn beurt iemand kent die overleden is aan een beet van een gifslang, vooral Mamba's en Pofadders.
Zoals op vele andere plaatsen in de wereld, worden alle slangen door de mens als giftig of zeer gevaarlijk beschouwd.

We gaan heel even de educatieve toer op en geven iedereen de kans om de slang van dichtbij te zien en zelfs aan te raken. Dat lukt goed, vooral bij de dames.

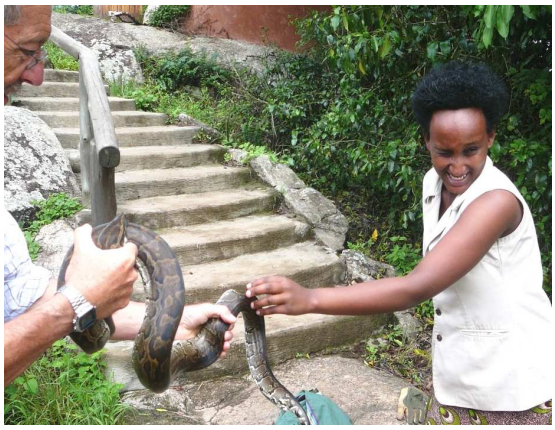

Onze stoere chauffeurs daarentegen, zijn niet te overtuigen: zij maken foto's met hun gsm, maar blijven op veilige afstand..; flauwe macho's!
Maar Iddy, de assistente van Clemmie, kan van deze slang maar niet afblijven. Slangen zijn haar favoriete beestjes (wij kennen ook zo iemand) en heeft meegewerkt aan “Reptiles of East-Africa”, hét referentieboek voor slangen in o.m. Oeganda.

Om 11.00u moeten we (spijtig genoeg, hé Fred?) deze uitzonderlijke plek verlaten en moet Freddy dus zijne vriend achterlaten..., maar eerst moet Jeep 2 weeral worden in gang geduwd... de starter laat het al enkele dagen afweten...
Het duurt niet lang of we zitten opnieuw tussen het wild: kleine groepen Steppezebra's staan te grazen langs de weg, alsook Elandantilopen (Common Eland - Tragelaphus oryx). Deze nieuwe soort brengt de teller van de zoogdieren op 32 verschillende soorten!

De Elandantilope is op één na de grootste antilope. Enkel de Reuzenelandantilope wordt nog groter. Mannetjes worden forser dan vrouwtjes en hebben langere hoorns, tot 1,20 m! Het mannetje wordt max. 3,5 m lang, 1,8 m hoog en 940 kilo zwaar. Ondanks deze gestalte kunnen ze snelheden bereiken tot 70 kilometer per uur en anderhalve meter hoog springen.

Ze leven voornamelijk van bladeren en vruchten die ze van kleine bomen plukken en knollen en bollen die ze met de hoeven opgraven. Bij gevaar (bijvoorbeeld leeuwen) verdedigen de vrouwtjes gezamenlijk de kalveren. De elandantilope kan tot 25 jaar oud worden. Ze zijn makkelijk te temmen, en in sommige delen van Afrika worden ze gehouden voor de melk en het vlees.

Aan een grote plas zien we honderden vogels, waaronder de Groenstaartglansspreeuw (Greater Blue-eared Glossy-Starling – Lamprotornis chalybaeus cyaniventris), een prachtige blinkende blauwe spreeuw met fel oranje iris. Een quasi onnatuurlijk verschijnsel! Hij maakt zelf geen nest

maar maakt gebruik van bestaande nesten van spechten, ibissen en ooievaars! Deze spreeuw is een alleseter, van zaden en vijgen tot spinnen en insecten. Ze rusten en slapen in zeer grote groepen met verschillende soorten vogels samen.

Hier vertoeven ook Koereigers, Maraboes, Heilige ibissen en Blauwe reigers (Grey Heron – Ardea cinerea), inderdaad dezelfde soort als onze “Belgische” reigers. Deze vogels verzamelen hier aan het water om uit te rusten na hun buikje te hebben vol gegeten met grote hoeveelheden sprinkhanen die in gigantische aantallen te vinden zijn in deze savanne.
Daarbij ook nog een onwaarschijnlijk grote groep Abdim's ooievaars (Abdim's Stork – Ciconia abdimii) , meer dan 250 stuks, die hier even stop houden tijdens hun grote trek naar het Zuiden.
En zo hebben we 5 soorten ooievaars waargenomen van de 7 die hier voorkomen!
Eén van de grote bomen in dit landschap dient als gezamenlijke rustplaats. Een foto zegt meer dan een paar lijntjes tekst...

Om 13.00u stoppen we, niet toevallig, op de Evenaar. Hier gaan we van ons lunchpakket genieten. Die van de Mihingo Lodge zijn eenvoudig, die van de Mantana Luxury Tented Camp bieden een uitzonderlijke en uitgebreide keuze en zijn bovendien heel lekker! Er is veel overschot aan fruit en brood: Christine stapt richting naburige winkeltjes en deelt het voedsel uit aan vrouwen en kinderen.
Verschillenden onder ons hebben vanuit België potloden en balpennen meegebracht en nog niet alles kunnen uitdelen. Daarom stoppen we aan een klein schooltje, ja het oogt klein, maar hier volgen welgeteld 604 kinderen de lessen! Ze zitten dan wel met zijn vieren op een schoolbank van twee...

We worden zeer enthousiast ontvangen door de Directrice die ons een rondleiding geeft naar de verschillende leslokalen. Maar eerst moet Serge zijn gegevens neerpennen in het gastenboek!
In elke klas waar we aankomen schieten de kinderen recht en beginnen te zingen of in de handen te klappen om ons te verwelkomen en te bedanken!
Een kippenvelmoment!

Bij het buitengaan stellen we vast dat “Jeep 2” er niet staat...?
Ben “Business Class” wou zijn groepje inzittenden nog iets van zijn hobby's en cultuur laten zien.

Om geen gezeur te krijgen met de andere chauffeurs meldt hij een lekke band zodat ze onopvallend later kunnen aankomen!!!
Onze collega's van Jeep 2 krijgen te zien hoe een trommel wordt gemaakt, met een kleine demonstratie, ook door Ben verzorgd.

Om 16.00u komen we aan in Entebbe, en begeven we ons naar het Anderita Beach Hotel, met gelegenheidsrestaurant... op het strand van het Victoriameer. Relatief rustige plek met vele vogels zoals aalscholvers, plevieren, reigers, maraboes, pelikanen, Ralreigers (Common Squacco Heron – Ardeola ralloides), en Steltkluten (Black-winged Stilt – Himantopus himantopus).

In een kleine beek die als open lucht riool fungeert staan ook Hamerkoppen, niet ver van een kleine groep kikkertjes, Mascarene Rocket frogs, dezelfde soort als van de picknickplaats aan de Ishasha rivier rechtover “de Congo” (blz. 66).

Hier hebben we afspraak met onze Oegandagangers van groep B! Zij komen er aan rond 17.30u. Leuk wederzien en onmiddellijk uitwisseling van indrukken, ervaringen, foto's, enz. enz.
Mooi gedekte tafels, garçons die rondlopen met de bestelde drankjes, maar het buffet is niet beter dan wat we elders hebben gehad. Maar ja, het was nu eenmaal overal zo lekker en zo verzorgd!

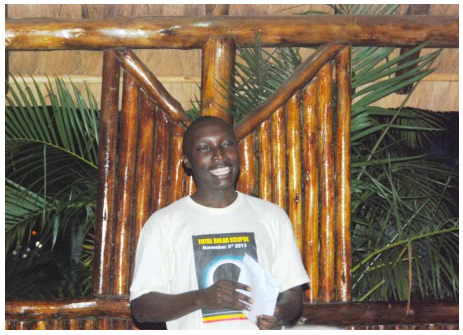

Als afsluiter bedankt Werner chauffeurs, gidsen en al wie ervoor gezorgd heeft dat wij deze mooie reis hebben mogen beleven in “de Parel van Afrika”.
Aangekomen aan de luchthaven nemen we uitgebreid afscheid van onze chauffeurs. En dus ook van Oeganda.
We hebben hier echt genoten van het originele Afrika, met onaangetaste natuurreservaten en wildparken. We hebben het ware safarigevoel gehad, weliswaar over vaak hobbelige wegen, in parken waar we ons alléén waanden, zonder de minste vorm van massatoerisme. We hebben 14 dagen op en rond de evenaar geleefd, zonder echte behoefte aan airco! Meer dan 30 soorten zoogdieren hebben onze weg gekruist, waaronder niet minder dan 9 verschillende soorten primaten! En 117 soorten vogels! Een voltreffer dus!

Om 21.00u beginnen we aan een vlotte check-in. Daarna gaan een paar mensen naar de Library shop om daar een cadeautje te kopen voor onze reisleiders Rob en Werner. Rob krijgt een boek over de Ruwenzori; bij Werner gaat het om een fotoboek over de Okavango delta, een bestemming die in 2014 op ons programma staat.

Het is 23.28u. We stijgen op bij een grondsnelheid van 322 km/u; acht uur later en 6.363 km verder landt onze A330-200 in Amsterdam. Het is woensdag, 05.17u.

Woensdag 13/11 aankomst Brussel

En nu op een loopje naar een andere hoek van Schiphol, waar onze “taxi” richting Brussel op ons staat te wachten.
Een half uur later landen we. De bagage heeft ons “braafkens” gevolgd...
Na het oppikken van de koffers en de gebruikelijke afscheidsknuffels, verdwijnt iedereen richting douane, familie, vrienden en vervoer, het hoofd vol leuke herinneringen.

Onze schitterende Oeganda-ervaring zit erop, de zoveelste geslaagde eclips is “binnen” en we hebben alles gezien wat er ons werd “beloofd”!
Beter kan niet.

De Fred.

En hop hop... naar de volgende reis...

ZOOGDIEREN (zonder Primaten)

Afrikaanse civetkat	African civet	Civettictis civetta
Bergrietbok	Mountain Reedbuck	Redunca fulvorufula chanleri
Defassa waterbok	Defassa Waterbuck	Kobus ellipsiprymnus defassa
Egyptische mangoest	Egyptian Mongoose	Herpestes ichneumon
Elandantiloop	Common Eland	Tragelaphus oryx
Gevlekte bosbok	Spotted Bushbuck	Trachelaphus sylvaticus
Gewone duiker	Common Duiker	Sylvicapra grimmia
Impala	Impala	Aepyceros melampus
Kafferbuffel	African buffalo	Syncerus caffer
Knobbelzwijn	Warthog	Phacochoerus africanus
Leeuw	East Africa Lion	Panthera leo nubica
Nijlpaard	Hippo	Hippopotamus amphibius
Oeganda haas	Ugandan Grass Hare	Lepus marjorita
Oeganda Jackson's Hartebeest	Jackson's Hartebeest	Alcelaphus buselaphus jacksoni
Oeganda kob	Ugandan Kob	Ugandan Kob Thomasi
Ongestreepte grondeekhoorn	Unstriped Ground Squirrel	Xerus rutilus
Oribi	Oribi	Ourebia ourebi
Rode duiker	Red Forest Duiker	Cephalophus natalensis
Rothschildgiraffe	Rothschild's giraffe	Giraffa camelopardalis rothschildi
Savanneolifant	African Bush Elephant	Loxodonta africana
Steppezebra	Plain Zebra	Equus quagga
Topi	Topi	Damaliscus lunatus jimela
Witstaartmangoest	White-tailed Mongoose	Ichneumia albicauda
Zebramangoest	Banded Mongoose	Mungos mungo

PRIMATEN

Chimpansee	Common Chimpansee	Pan troglodytes
Galago	Bushbaby	Galago sp.
Groene baviaan	Olive Baboon	Papio anubis
Mantelmangabey	Grey-cheecked Mangabey	Lophocebus albigena
Oostelijke Berggorilla	Mountain Gorilla	Gorilla beringei beringei
Oostelijke franjeaap	Black and White Colobus	Colobus guereza
Rode franjeaap	Ugandan Red Colobus Monkey	Procolobus tephrosceles
Roodstaart meerkat	Red-tailed Monkey	Cercopithecus ascanius schmidti
Zuid-Afrikaanse Groene meerkat	Black-faced Vervet Monkey	Chlorocebus pygerythrus

AMFIBIEËN

Afrikaanse renkikker	Senegal Kassina	Kassina senegalensis
kikker	Rugege River Frog	Phrynobatrachus graueri
kikker	Mascarene Rocket Frog	Ptychadena mascareniensis
Kisolo pad	Kisolo Toad	Amietophrynus kisoloensis
Klauwkikker	Witte's Clawed Frog	Xenopus wittei
Pad in Gulu	Flat-backed Toad	Amietophrynus maculatus
Panterpad	African Common Toad	Amietophrynus regularis
Stierkikker	Groove-crowned Bullfrog	Hoplobatrachus occipitalis

REPTIELEN

Afrikaanse huisgekko	Tropical House Gecko	Hemidactylus mabouia
Afrikaanse rotspython	African Rock Python	Python sebae
Blauwkopboomagaam	Blue-headed Tree Agama	Acanthocercus atricollis ugandaensis
Gekko	Uganda Dwarf Gecko	Lygodactylus gutturalis
Gestreepte skink	Striped Skink	Trachylepis striata
Hagedis	Jackson's Forest Lizard	Adolfus jacksonii
Jamesons mamba	Jameson's Mamba	Dendroaspis jamesoni kaimosae
Kameleon	Montane Side-striped Chameleon	Chamaeleo ellioti
Nijlkrokodil	Nile Crocodile	Crocodylus niloticus
Nijlvaraan	Nile Monitor	Varanus niloticus
Regenboogagaam	Rainbow Agama	Agama agama
Skink	Speckle-lipped Skink	Trachylepis maculilabris
Slang	Spotted Bush Snake	Philothamnus semivariegatus
Zwart-witte boscobra	Forest Cobra	Naja melanoleuca

VOGELS

Abdim ooievaar	Abdim's Stork	Ciconia abdimii
Afrikaanse aalscholver	Great Cormorant	Phalacrocorax carbo lucidus
Afrikaanse bonte kwikstaart	African Pied Wagtail	Motacilla aguimp
Afrikaanse lepelaar	African Spoonbill	Platalea alba
Afrikaanse nimmerzat	Yellow-billed Stork	Mycteria ibis
Afrikaanse papegaaiduif	African Green-Pigeon	Treron calva gibberifrons
Afrikaanse slangenhalsvogel	African Darter	Anhinga rufa
Afrikaanse zeearend	African Fish Eagle	Haliaeetus vocifer
Afrikaanse zwarte kuifarend	Long-crested Eagle	Lophaetus occipitalis
Augurbuizerd	Augur Buzzard	Buteo augur
Bandstaartbananeneter	Eastern Grey Plantain-eater	Crinifer zonurus
Bisschopooievaar	Woolly-necked Stork	Ciconia episcopus
Blauwe langstaartglansspreeuw	Rüppell's Long-tailed Starling	Lamprotornis purpuropterus
Blauwe reiger	Grey Heron	Ardea cinerea
Boerenzwaluw	Barn Swallow	Hirundo rustica
Bonte ijsvogel	Pied Kingfisher	Ceryle rudis
Bruine muisvogel	Speckled Mousebird	Colius striatus
Bruine slangenarend	Brown Snake-Eagle	Circaetus cinereus
Dominikanerwida	Pin-tailed Whydah	Vidua macroura
Dubbeltandbaardvogel	Double-toothed Barbet	Lybius bidentatus aequatorialis
Dunbekwever	Slender-billed Weaver	Ploceus pelzelni

Dwergflamingo	Lesser Flamingo	Phoenicopterus minor
Geelbaardbulbuul	Yellow-whiskered Greenbul	Andropadus latirostris
Geelsnavelbaardvogel	Yellow-billed Barbet	Trachylaemus purpuratus
Geelsnavelossenpikker	Yellow-billed Oxpecker	Buphagus africanus
Glansekstertje	Black-and-white Mannikin	Lonchura bicolor
Glansijsvogel	Shining-blue Kingfisher	Alcedo quadribrachys
Grauwe bulbuul	Common Bulbul	Pycnonotus barbatus
Grijskopijsvogel	Grey-headed Kingfisher	Halcyon leucocephala
Grijskopmus	Grey-headed Sparrow	Passer griseus
Grijsoorneushoornvogel	Black-and-white-casqued Hornbil	Bycanistes subcylindricus
Grijsrugklapekster	Grey-backed Fiscal	Lanius excubitoroides
Grijze bosklauwier	Bocage's Bush-shrike	Malaconotus bocagei
Grijze kroonkraanvogel	Grey Crowned Crane	Balearica regulorum
Grijze tok	African Grey Hornbill	Tockus nasutus
Grijze wouw	Black-shouldered Kite	Flanus caeruleus
Groenstaartglansspreeuw	Greater Blue-eared Glossy-Starling	Lamprotornis chalybaeus cyaniventris
Grote textorwever	Black-headed Weaver	Ploceus cucullatus
Hadada ibis	Hadada ibis	Bostrychia hagedash nilotica
Halsbandhoningzuiger	Collared Sunbird	Hedydipna collaris
Hamerkop	Hammerhead	Scopus umbretta
Heilige ibis	Sacred Ibis	Threskiornis aethiopicuS
Helmparelhoen	Helmeted Guineafowl	Numida meleagris
Jacobijnkoekoek	Black-and-white Cuckoo	Oxylophus jacobinus
Kaapse lijster	Olive Thrush	Turdus olivaceus
Kaapse tortel	Ring-necked Dove	Streptopelia capicola
Kaneelpieper	Grassland Pipit	Anthus cinnamomeus
Kapgier	Hooded vulture	Necrosyrtes monachus
Keniaanse Roestmus	Rufous Sparrow	Passer rufocinctus
Kleine zilverreiger	Little Egret	Egretta garzetta
Kluut	Pied Avocet	Recurvirostra avosetta
Koereiger	Cattle Egret	Bulbucus ibis
Koperhoningzuiger	Copper Sunbird	Cinnyris cuprea
Krokodilwachter	Crocodile bird	Pluvianus aegyptius
Kroonarend	African Crowned Eagle	Stephanoaetus coronatus
Kroonparelhoen	Crested Guineafowl	Guttera pucherani
Kuiftok	Crowned Hornbill	Tockus alboterminatus
Lady Ross' toerako	Ross's Turaco	Musophaga rossae
Langstaartaalscholver	Long-tailed Cormorant	Phalacrocorax africanus
Lelieloper	African Jacana	Actophilornis africanus
Lelkievit	African Wattled Lapwing	Vanellus senegallus
Madagaskar bijeneter	Olive Bee-eater	Merops superciliosus
Malachietijsvogel	Malachite Kingfisher	Alcedo cristata
Maraboe	Marabou Stork	Leptoptilos crumeniferus

Maskerwielewaal	African Black-headed Oriole	Oriolus larvatus
Nijlgans	Egyptian Goose	Alopochen aegyptiacus
Nonastrild	Black-crowned Waxbill	Estrilda nonnula
Noordelijke hoornraaf	Abyssinian Ground-Hornbill	Bucorvus abyssinicus
Oeverloper	Common Sandpiper	Actitis hypoleucos
Oeverzwaluw	Bank Swallow	Riparia riparia
Olijfbuikhoningzuiger	Olive-bellied Sunbird	Cinnyris chloropygia
Olijfgroene ibis	African Green Ibis	Bostrychia olivacea
Oorgier	Lappet-faced Vulture	Torgos tracheliotus
Palmgier	Palm-nut Vulture	Gypohierax angolensis
Palmtortel	Laughing Dove	Streptopelia senegalensis
Piapiac	Piapiac	Ptilostomus afer
Ralreiger	Common Squacco Heron	Ardeola ralloides
Reuzentoerako	Great-blue Turaco	Corythaeola cristata
Roodbekwever	Red-billed Quelea	Quelea quelea
Roodborsthoningzuiger	Scarlet chested Sunbird	Chalcomitra senegalensis
Roodkeelbijeneter	Red-throated Bee-eater	Merops bulocki frenatus
Roodkeelfrankolijn	Red-necked Spurfowl	Francolinus afer
Roodkopblauwsnavel	Red-headed Blue bill	Spermophaga ruficapilla
Roodkopprachtwever	Red-headed Malimbe	Malimbus rubricollis
Roodstuitzwaluw	Red-rumped swallow	Hirundo daurica
Roze pelikaan	Great White Pelican	Pelecanus onocrotalus
Rüppels gier	Rueppell's Griffon Vulture	Gyps rueppelli
Savannearend	Tawny Eagle	Aquila rapax
Savannezwaluw	Lesser Striped Swallow	Hirunda abyssinica
Senegal-ijsvogel	Woodland Kingfisher	Halcyon senegalensis
Shikra	Shikra	Accipiter badius
Sierhoningzuiger	Red-chested Sunbird	Cinnyris erythrocerca
Sprinkhaanbuizerd	Grashopper Buzzard	Butastur rufipennis
Staalvlekduif	Blue-spotted Wood-Dove	Turtur afer
Steltkluut	Black-winged Stilt	Himantopus himantopus
Treurdrongo	Fork-tailed Drongo	Dicrurus adsimilis
Treurtortel	African Mourning Dove	Streptopelia decipiens
Turkooiskuif vliegenvanger	African Blue-flycatcher	Elminia longicauda
Visdiefje	Common Tern	Sterna hirundo
Watergriel	Water Thick-knee	Burhinus vermiculatus
Wenkbrauwspoorkoekoek	White-browed Coucal	Centropus superciliosus
Witborstraaf	Pied Crow	Corvus albus
Witbrauwlawaaimaker	White-browed Robin-Chat	Cossypha heuglini
Witkeelbijeneter	White-throated Bee-eater	Merops albicollis
Witkopkamzwaluw	White-headed Saw-wing	Psalidoprocne albiceps
Witkruinroodborsttapuit	Snowy-headed Robin-Chat	Cossypha niveicapilla
Witwangfluiteend	White-faced Whistling-Duck	Dendrocygna viduata
Zadelbekooievaar	Saddle-billed Stork	Ephippiorhynchus senegalensis
Zwart porseleinhoen	Black Crake	Amaurornis flavirostris
Zwartbuiktrap	Black-bellied Bustard	Eupodotis melanogaster
Zwarte miertapuit	Sooty Chat	Myrmecocichla nigra
Zwarte wouw	Yellow-billed Kite	Milvus migrans
Zwartkopfiskaal	Black-headed Gonolek	Laniarius erythrogaster
Zwartkopreiger	Black-headed Heron	Ardea melanocephala
Zwartkopwever	Yellow-backed Weaver	Ploceus melanocephalus
Zwartnekwever	Black-necked Weaver	Ploceus nigricollis

MASINDI
HOTEL

HAPPY
BIRTH-DAY
2
VAN WOUWE
LUDWINE
FIFTIEth
BIRTHDAY

Bezoek Weeshuis

Murchison Falls National Park

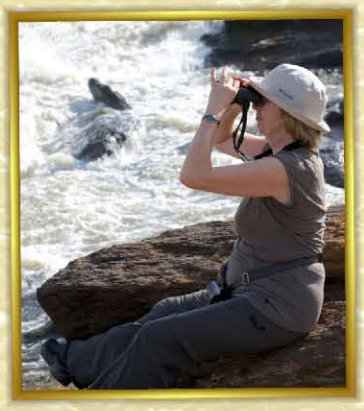

Murchison N.P.

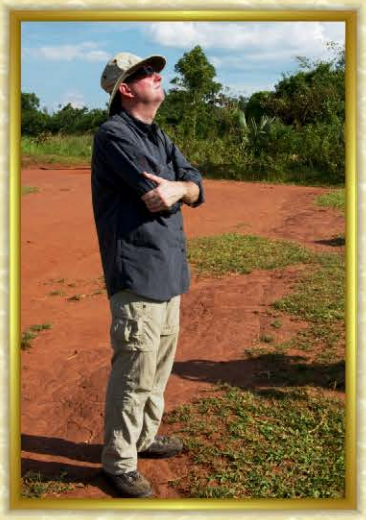

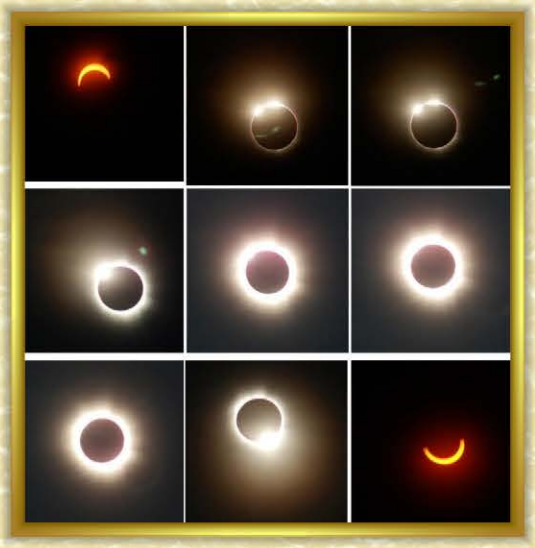

BARBADOS

3RD NOVEMBER 2013
GULU - UGANDA

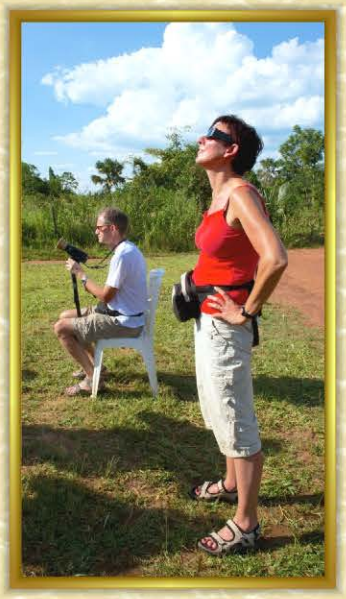

REPUBLIC OF UGANDA
UGANDA GOV'T PRISON
FORT-PORTAL

protos
water maakt vrij
l'eau, un droit naturel
agua por la vida
water powers people
P.O.BOX 94,
Fort Portal
Info.Uganda@Protosh2o.org
WWW.Protosh2o.org

TOYOTA

MOUNTAINS OF THE MOON
HOTEL

Bigodi Wetlands

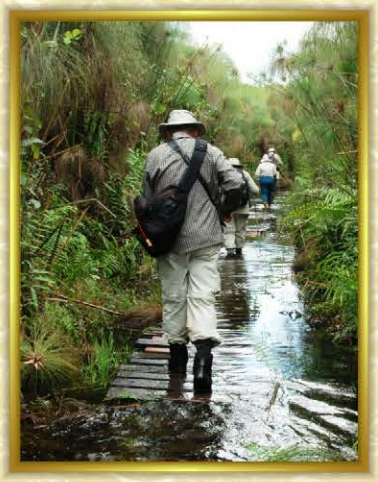

UGANDA
EQUATOR

UGANDA
EQUATOR

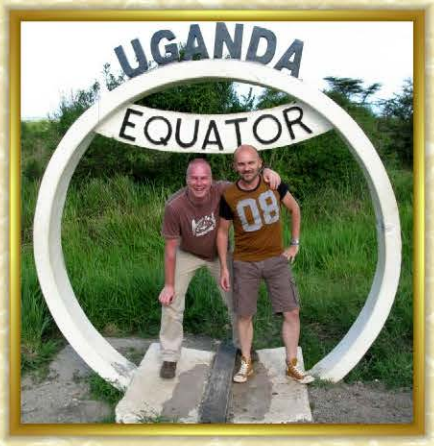
UGANDA
EQUATOR

UGANDA
EQUATOR
N
S

EQUATOR

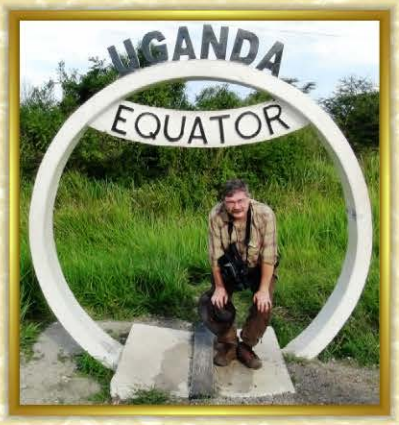
UGANDA
EQUATOR

EQUATOR

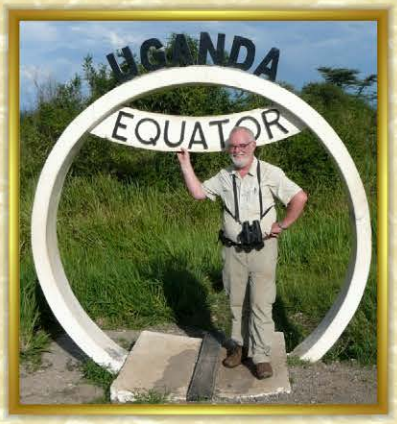
UGANDA
EQUATOR

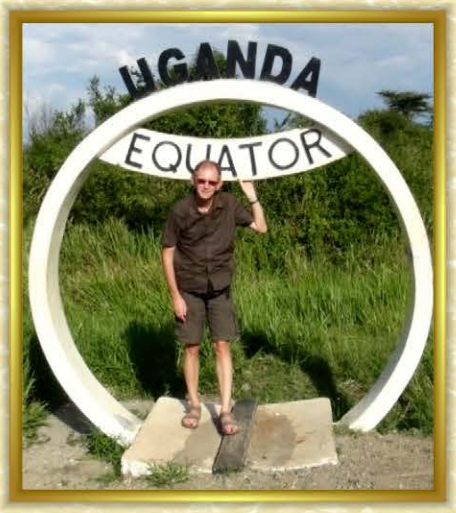
UGANDA
EQUATOR

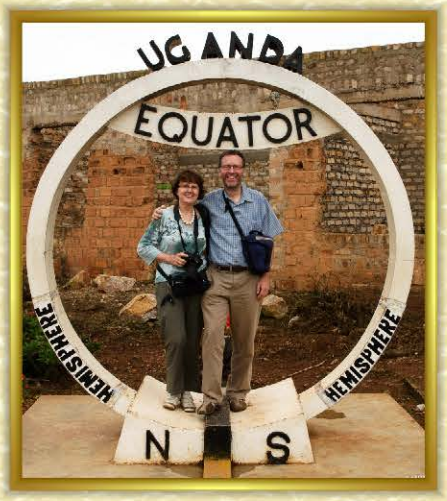
UGANDA
EQUATOR
HEMISPHERE
HEMISPHERE
N
S

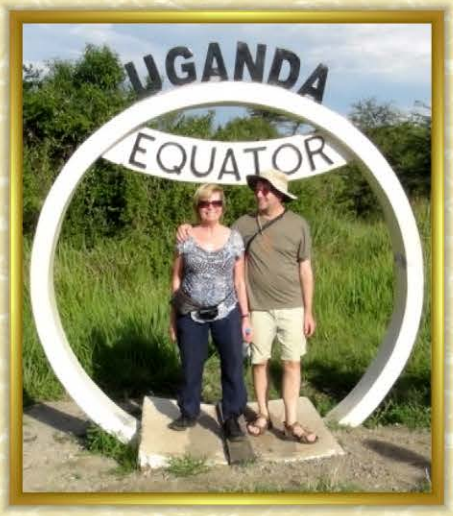
UGANDA
EQUATOR

HIPPO

MWEYA SAFARI LODGE
UGANDA

QUEEN ELIZABETH
NATIONAL PARK

WELCOME
TO
ISHASHA WILDERNESS CAMP
RECEPTION

TERRORISM ALERT

The Police have issued a Red terrorism alert. This means that a terrorist act can happen anywhere anytime in Uganda.

All people are requested to be on the lookout for possible dues and suspicious people. This is more so for our security guards.

Savannah Resort

WELCOME TO
SILVERBACK
LODGE

Tough walk made easy by the Ugandan
porters and rangers.
The most beautifull country on the world
The most friendly
people on Earth
I am amazed by the beauty
of your country. Uganda people
are really blessed with such a
mindblowing nature and of course
the gorillas who made me feel like
we are family of them
lovely lodge, wonderful nature and
a great gorilla trekking.
A country with an astonishing variety of peoples
as well as scenery

WELCOME TO
BWINDI
IMPENETRABLE
NATIONAL PARK
A WORLD HERITAGE SITE

GORILLA DOCTORS
MOUNTAIN GORILLA VETERINARY PROJECT
www.gorilladoctors.org
Saving Gorillas Through Health–Care
Since 1986

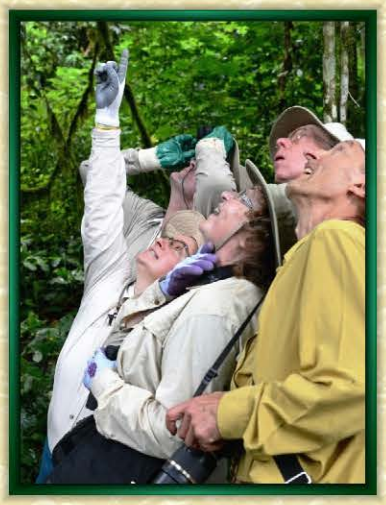

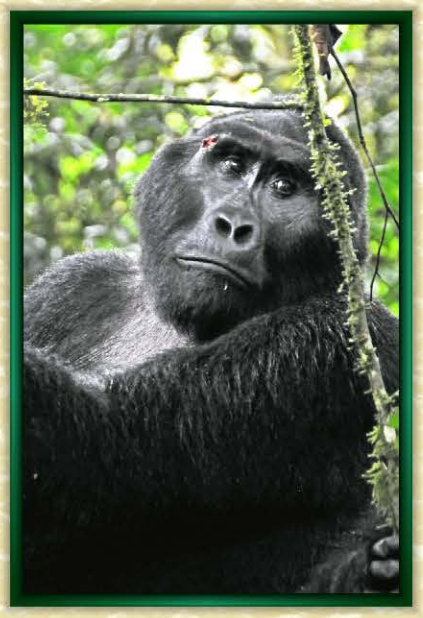

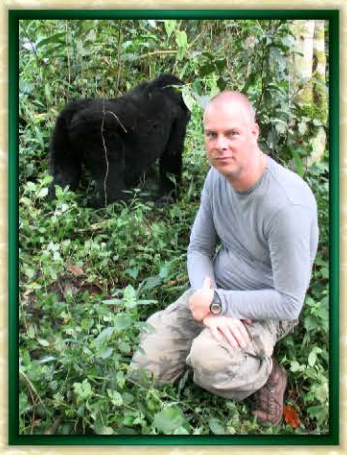

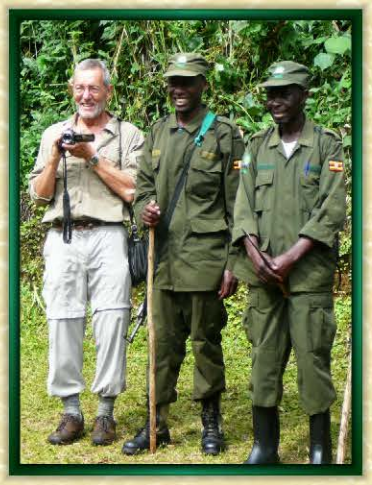

The Rushe a Mountain Gorilla Family
Bwindi Impe able National Park, Uganda
Feel free to come back an s this wonderful magical experience!
rs about us

Gorilla Tracking Certificate
UWA
This is to certify that
tracked the
Group
at
National Park, Uganda
on
Executive Director
Uganda Wildlife Authority

Welcome to
BWINDI COMMUNITY HOSPITAL

SEXUAL & REPRODUCTIVE
HEALTH DEPARTMENT

WELCOME TO THE
CHILD HEALTH AND
NUTRITION UNIT

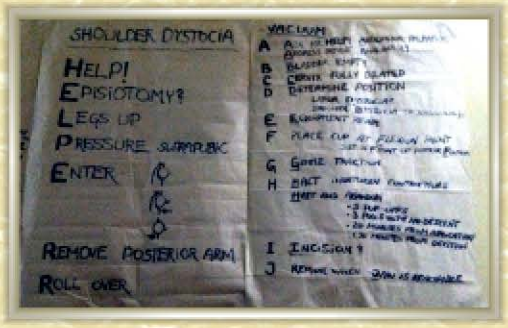
SHOULDER DYSTOCIA
HELP!
EPISIOTOMY?
LEGS UP
PRESSURE SUPRAPUBIC
ENTER
REMOVE POSTERIOR ARM
ROLL OVER

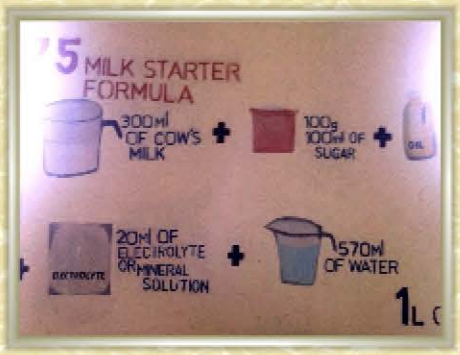
5 MILK STARTER
FORMULA
300ml
OF COW'S
MILK
100g
100ml OF
SUGAR
20ml OF
ELECTROLYTE
OR MINERAL
SOLUTION
570ml
OF WATER
1L

FAMILY PLANNING
METHODS
CONDOMS
IMPLANTS
IUD
PILLS

Mihingo Lodge

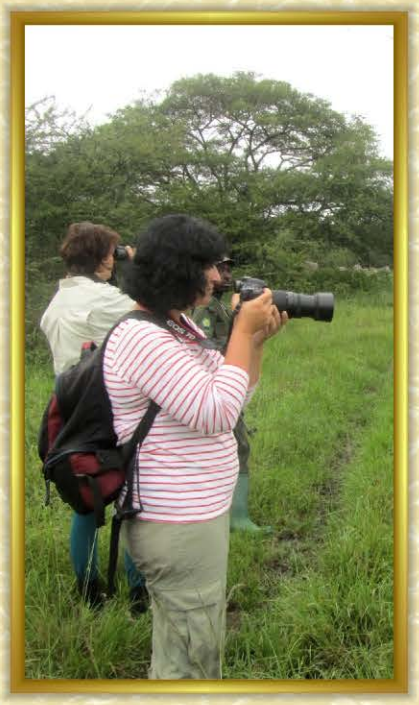

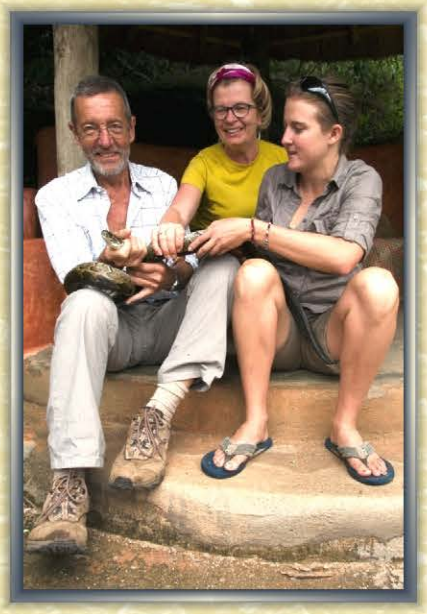
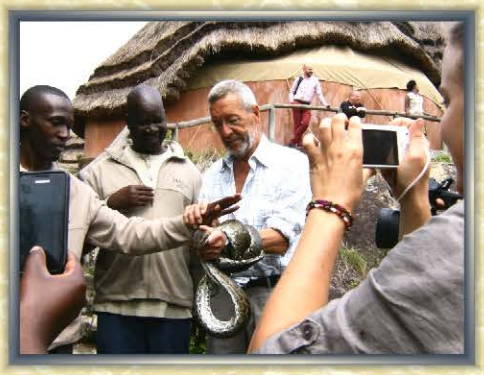
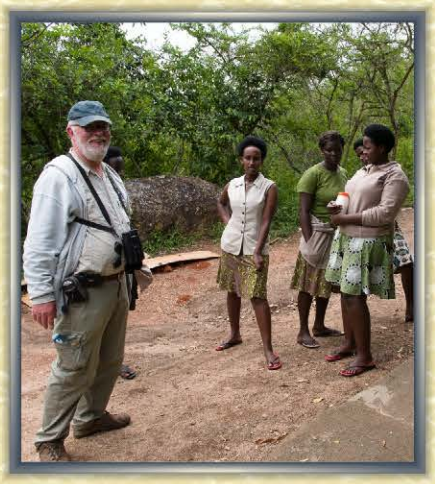

Lake Mburo wandelsafari

Schoolbezoek

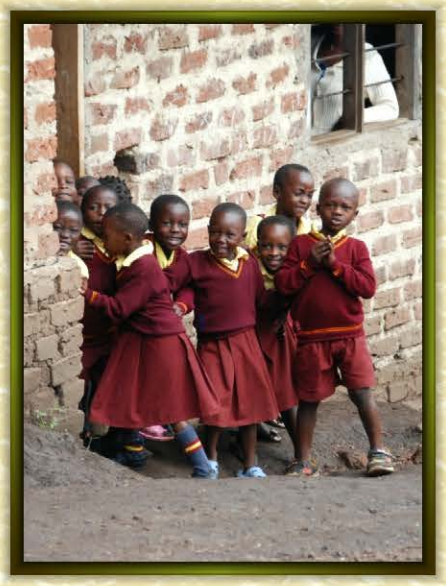

Entebbe, laatste dag...

Roze pelikaan

Slangenhalsvogel

Afrikaanse aalscholver

Grote zilverreiger

Heilige ibis

Afrikaanse nimmerzat

Hamerkop

Zadelbekooievaar

Abdim ooievaar

Afrikaanse lepelaar

Bisschopooievaar

Olijfgroene ibis

Hadada ibis

Witwangfluiteend

Palmgier

Grijze wouw

Afrik. zwarte kuifarend

Afrikaanse zeearend

Augur buizerd

Rüppels gier

Oorgier

Kapgier

Lelieloper

Zwart porseleinhoen

Zwartbuiktrap

Grijze kroonkraanvogel

Steltkluut

Sporenkievit

Lady Ross' toerako

Reuzentoerako

Afrik. papegaaiduif

Malachietijsvogel

Glansijsvogel

Grijskopijsvogel

Bonte ijsvogel

Senegal-ijsvogel

Wenkbrauwspoorkoekoek

Madagaskar bijeneter

Roodkeelbijeneter

Witkeelbijeneter

Groenstaartglansspreeuw

Jacobijnkoekoek

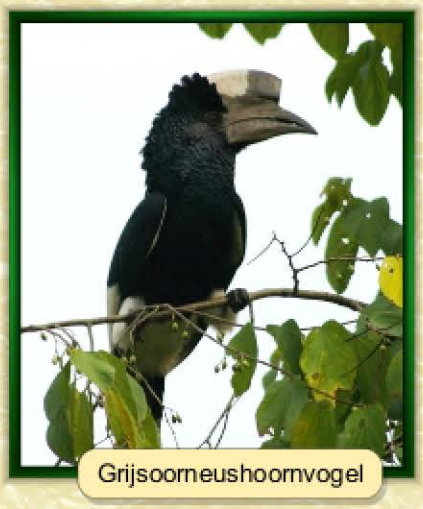
Grijsoorneushoornvogel

Grijze tok

Kuiftok

Noordelijke hoornraaf

Witkruinroodborsttapuit

Dubbeltandbaardvogel

Grijsrugklapekster

Zwartkopfiskaal

Roodstuitzwaluw

Geelsnavelossenpikker

Treurdrongo

Sierhoningzuiger

Maskerwielewaal

Grote textorwever

Zwartnekwever

Roodbekwever

Roodkopprachtwever

Nonastrild

Witte's Clawed Frog

Kisolo Toad

Groove-crowned Bullfrog

Rugege River Frog

Senegal Kassina

Rugege River Frog

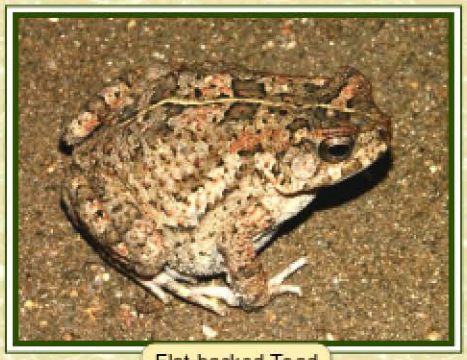

Flat-backed Toad

African Common Toad

Mascarene Rocket Frog

Uganda Dwarf Gecko

Tropical House Gecko

Jackson's Forest Lizard

Speckle-lipped Skink

Blue-headed Tree Agama

Striped Skink

Nile Monitor

Spotted Bush Snake

Rainbow Agama

Montane Side-striped Chameleon

Nile Crocodile

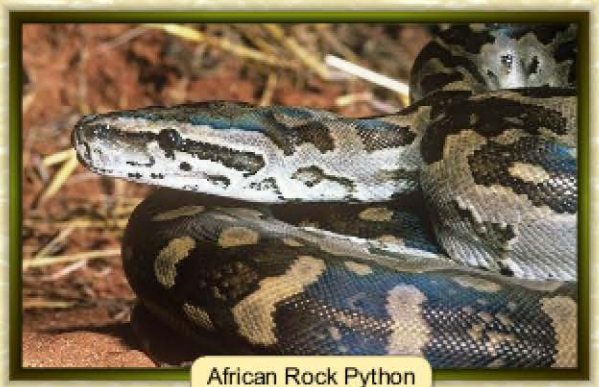

African Rock Python

Forest Cobra

Gevlekte bosbok

Lierantilope

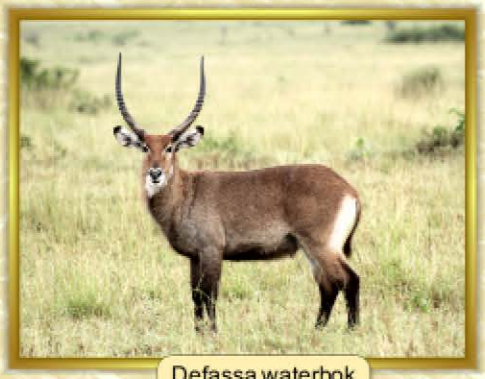

Defassa waterbok

Elandantilopen

Impala

Leewin

Nijlpaarden

Kafferbuffel

Oeganda kob

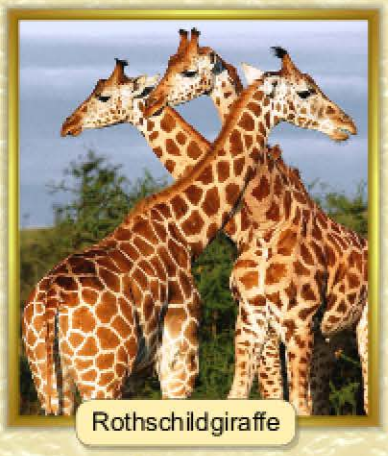

Rothschildgiraffe

Oeganda Jackson's Hartebeest

Oribi

Knobbelzwijn

Steppenzebra

Bavianen

Oostelijke franjeapen

Groene meerkat

Genitaliën
mannetje Meerkat

Bushbaby

Oegandese rode franjeapen

Mantelmangabey

Roodstaartmeerkatten

© 2006 mongabay.com

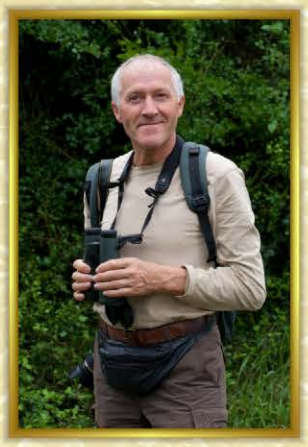

Uganda
Safari 2010

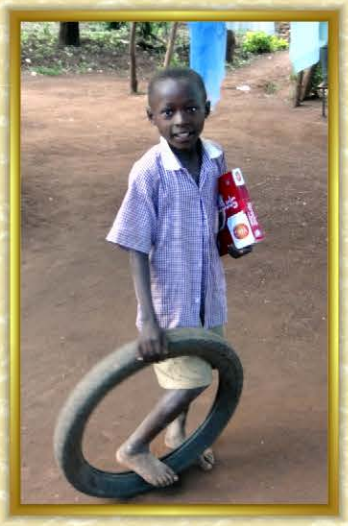

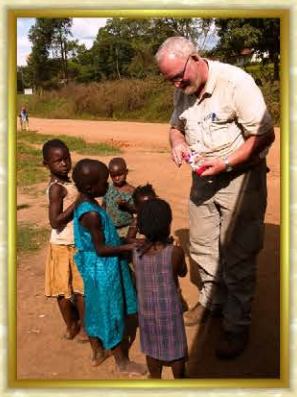

THE EQUATOR

STAR LINK
THE KINKIZI

SWIMMING POOL

SUPER SELECT
DESIGNS
FOR: LADIES MENS'&
KIDS WEAR

POINTS OF INTEREST IN
BUNYORO KITARA KINGDOM

DO NOT
DUMP
GARBAGE

URINALS
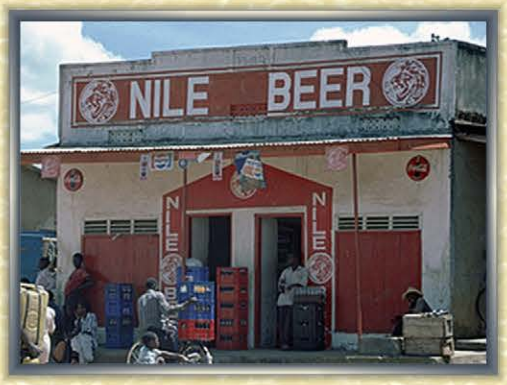
UGX	EUR
100	0,03
1000	0,29
3485	1
5000	1,43
10000	2,87
25000	7,17
50000	14,3
100000	28,7